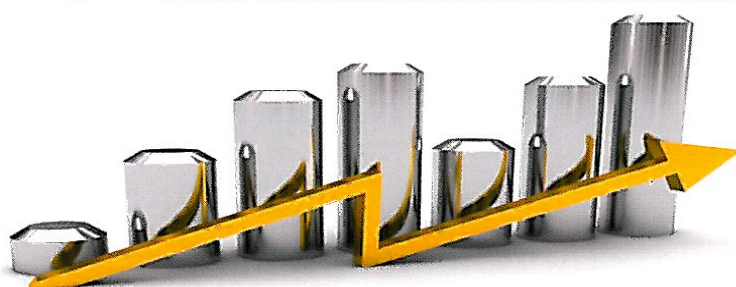

Urząd Statystyczny we Wrocławiu

Statistical Office in Wrocław

RAPORT O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO W 2012 R.

REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN 2012

Maj 2013 May

Urząd Statystyczny we Wrocławiu

Statistical Office in Wrocław

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
W 2012 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP
IN 2012**

Maj 2013 May

Zespół redakcyjny:
Editorial board:

Przewodniczący
President

Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

Redaktor główny
Editor-in-chief

Danuta Komarowska

Członkowie
Members

Beata Bal-Domańska, Sławomir Banaszak,
Stanisław Kamiński, Irena Makiej-Borowiecka,
Wacław Mazur, Gabriela Okoń, Anna Staniów,
Elżbieta Stańczyk, Halina Urbanek,
Halina Woźniak, Marta Woźniakiewicz,
Małgorzata Wysoczańska

Sekretarz
Secretary

Agnieszka Ilczuk

Publikację opracował zespół
Dolnośląskiego Ośrodka Badań
Regionalnych w składzie:
*Publication prepared by team
Dolnośląskie Centre for
Regional Surveys:*

Agata Girul
Bernadeta Janicka
Halina Urbanek

Skład komputerowy i grafika
Type setting and graphic

Leszek Łukaszewicz

Projekt okładki
Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

Druk okładki
Printing of cover

Zakład Wydawnictw Statystycznych w Warszawie
Statistical Publishing Establishment in Warsaw

Druk
Printing

Urząd Statystyczny we Wrocławiu –
Oddział w Legnicy
*Statistical Office in Wrocław –
Branch in Legnica*

ISSN 2084-7556

Publikacja dostępna w Internecie
Publication available at website

<http://www.stat.gov.pl/> wroc

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych US
When publishing SO data please indicate source

Przedmowa

Urząd Statystyczny we Wrocławiu przekazuje Państwu drugą edycję „Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego w 2012 r.”. Publikacja ta należy do systemu analitycznych opracowań regionalnych realizowanych przez resort statystyki publicznej, których głównym celem jest udostępnianie czytelnikom szerokiego zakresu danych na poziomie województw spójnych pod względem metodologicznym.

Opracowanie zawiera informacje charakteryzujące procesy zachodzące na terenie województwa dolnośląskiego m.in.: demograficzne, wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych, nakłady inwestycyjne, tendencje obserwowane na rynku pracy, kształtowanie się wynagrodzeń i świadczeń społecznych, zmiany cen oraz zmiany w podstawowych obszarach gospodarki narodowej (przemysł, budownictwo, rolnictwo, handel), z uwzględnieniem zjawisk istotnych z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Wszystkie prezentowane kategorie przedstawiono w ujęciu dynamicznym, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju, w okresach kwartalnych i narastających. Pozwala to zaprezentować portret województwa dolnośląskiego uwzględniający gospodarcze i społeczne tendencje rozwojowe.

Opracowanie składa się z uwag ogólnych, z części analitycznej podzielonej na działy tematyczne wzbo-
gaconej prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów oraz części tabelarycznej, w której zamieszczono podstawowe dane statystyczne.

Wybrane informacje zaprezentowano w przekrojach według sekcji i wybranych działów w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 oraz podregionów i powiatów.

Publikacja została opracowana przez pracowników Dolnośląskiego Ośrodka Badań Regionalnych.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie okaże się przydatne i będzie źródłem wiedzy o sytuacji społeczno-gospodarczej i warunkach życia w naszym regionie.

Dyrektor Urzędu Statystycznego
we Wrocławiu

dr Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

Preface

The Statistical Office in Wrocław presents the second edition of the publication „Report on socio-economic situation of dolnośląskie voivodship in 2012”. This publication belongs to the system of analytical regional studies conducted by the department of public statistics and aimed at making available to the public a wide range of data at the voivodship level consistent in terms of methodology.

The publication consists of information characterising the processes taking place in dolnośląskie voivodship, i.a. demographic processes, financial results of nonfinancial enterprises, investment outlays, tendencies observed on labour market, development of wages and salaries and social benefits, changes of prices as well as changes in basic areas of national economy (industry, construction, agriculture, commerce) including some crucial phenomena concerning the socio-economic development of the region.

All presented categories have been shown in a dynamic perspective as well as in relation to average sizes for the country in quarterly and growing periods. This allows to present a portrait of dolnośląskie voivodship taking into consideration the developmental tendencies.

The publication consists of general notes, an analytical part divided into thematic sections and enriched with graphical presentation in the form of a set of maps and graphs as well as tabular part in which some basic statistical data were placed.

Selected information was presented in cross sections by sections and selected divisions in the system of Polish Classification of Activities 2007 as well as subregions and powiats.

The publication has been drawn up by the workers of Dolnośląskie Center for Regional Surveys.

I hope that the following publication will be very useful and become a source of knowledge on the socio-economic situation as well as the living conditions of this region.

*Director of the Statistical Office
in Wrocław*

Ph.D. Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

SPIS TREŚCI

		Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	3
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	11
Objaśnienia znaków umownych	<i>Symbols</i>	16
Skróty	<i>Abbreviations</i>	16
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	17
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	23
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZO- STAŁYCH WOJEWÓDZTW	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACK- GROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	24
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA	<i>DIVISION AND AREA OF VOIVODSHIP</i> ...	27
LUDNOŚĆ	<i>POPULATION</i>	28
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	32
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	44
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE	<i>SOCIAL BENEFITS</i>	47
CENY	<i>PRICES</i>	50
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	55
PRZEMYSŁ	<i>INDUSTRY</i>	64
BUDOWNICTWO	<i>CONSTRUCTION</i>	67
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	70
RYNEK WEWNĘTRZNY	<i>INTERNAL MARKET</i>	74
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW NIEFINANSOWYCH.....	<i>FINANCIAL RESULTS OF NON- FINANCIAL ENTERPRISES</i>	77
NAKŁADY INWESTYCYJNE	<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	80
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	<i>PUBLIC SAFETY</i>	83

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Nr No.	Str. Page
Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2012 r.	<i>Selected data for voivodship and Poland in 2012</i>	1	23
Ludność na podstawie bilansów	<i>Population based on balances</i>	2	28
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności	<i>Vital statistics and net migration per 1000 population</i>	3	29
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	4	32
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim	<i>Average paid employment in the enterprise sector in dolnośląskie voivodship</i>	5	33
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia	<i>Registered unemployment persons and unemployment rate</i>	6	34

SPIS TABLIC (dok.)**LIST OF TABLES (cont.)**

	Nr No.	Str. Page
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim	7	37
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	8	39
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	9	44
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim	10	45
Świadczenia społeczne	11	47
Świadczenia społeczne w województwie dolnośląskim	12	48
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	13	50
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie dolnośląskim ...	14	52
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	15	53
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	16	56
Przemysł	17	64
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie dolnośląskim (ceny stałe)	18	66
Budownictwo	19	67
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie dolnośląskim (ceny bieżące)	20	68
Budownictwo mieszkaniowe	21	70
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie dolnośląskim	22	71
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie dolnośląskim	23	73
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	24	74
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie dolnośląskim (ceny bieżące)	25	75
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finance w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	26	78
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	27	80
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	28	84

SPIS WYKRESÓW**LIST OF GRAPHS**

		Nr No.	Str. Page
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2012 r.	<i>Natural increase per 1000 population in 2012</i>	1	24
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicz- nych na pobyt stały na 1000 ludności w 2012 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2012</i>	2	24
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2012 r.	<i>Employment rate by LFS in 2012</i>	3	24
Stopa bezrobocia według BAEL w 2012 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2012</i>	4	25
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2012 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2012</i>	5	25
Wzrost cen towarów i usług konsumpcyj- nych w 2012 r.	<i>Increase of prices of consumer goods and services in 2012.....</i>	6	25
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2012 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2012</i>	7	25
Mieszkania oddane do użytkowania w 2012 r.	<i>Dwellings completed in 2012</i>	8	26
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2012 r.	<i>Net turnover profitability rate in non- financial enterprises in 2012.....</i>	9	26
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2012 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2012</i>	10	26
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2012 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2012</i>	11	30
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicz- nych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2012 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2012</i>	12	31
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	13	32
Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment by PKD 2007 sections</i>	14	33
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	15	35
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	16	35
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	17	36

SPIS WYKRESÓW (cd.)**LIST OF GRAPHS (cont.)**

		Nr No.	Str. Page
Stopa bezrobocia rejestrowanego	Unemployment rate	18	37
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2012 r.	Unemployment rate in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2012	19	38
Współczynnik aktywności zawodowej	Activity rate	20	39
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter	21	40
Struktura pracujących według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale	Structure of employed persons by age in dolnośląskie voivodship in the 4th quarter	22	40
Wskaźnik zatrudnienia	Employment rate	23	41
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale	Structure of unemployed persons by age in dolnośląskie voivodship in the 4th quarter	24	42
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie dolnośląskim w IV kwartale	Structure of unemployed persons by duration of unemployment in dolnośląskie voivodship in the 4th quarter	25	42
Stopa bezrobocia	Unemployment rate	26	43
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących	Number of unemployed persons per 1000 employed persons	27	43
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	28	44
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw według wybranych sekcji PKD 2007 w 2012 r.	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector by selected PKD 2007 sections in 2012	29	45
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	Indices of average monthly number of retirees and pensioners	30	48
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	Indices of average monthly gross retirement pay and pension	31	49
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	Price indices of consumer goods and services	32	51
Zmiany cen detalicznych wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie dolnośląskim w 2012 r.	Annual changes in retail prices of selected consumer goods and services in dolnośląskie voivodship in 2012	33	54
Plony zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi z 1 ha	Basic cereals and mixed cereals yields per 1 ha	34	57
Plony ziemniaków z 1 ha	Potatoes yields per 1 ha	35	58
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych ...	Cattle density per 100 ha agricultural land	36	58

SPIS WYKRESÓW (cd.)**LIST OF GRAPHS (cont.)**

		Nr No.	Str. Page
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha agricultural land</i>	37	59
Dynamika skupu zbóż podstawowych	<i>Indices of procurement of basic cereals</i>	38	59
Dynamika skupu pszenicy	<i>Indices of procurement of wheat</i>	39	60
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem ..	<i>Indices of procurement of total animals for slaughter</i>	40	60
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk</i>	41	60
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and market place prices of agricultural products</i>	42	61
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta w skupie	<i>Procurement price of pigs for slaughter to price of rye</i>	43	62
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	<i>Indices of sold production of industry (constant prices)</i>	44	65
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry</i>	45	65
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)	<i>Indices of sold production of construction (current prices)</i>	46	68
Dynamika produkcji budowlano- montażowej (ceny bieżące)	<i>Indices of construction and assembly production (current prices)</i>	47	68
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)	<i>Structure of construction and assembly production by PKD 2007 divisions (current prices)</i>	48	69
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction</i>	49	69
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction</i>	50	71
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed</i>	51	71
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2012 r.	<i>Dwellings completed per 10 thousand population in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2012</i>	52	72
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 miesz- kania oddanego do użytkowania	<i>Average usable floor space per dwelling completed</i>	53	72
Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań	<i>Indices of number of permits issued for dwellings</i>	54	72
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started</i>	55	73
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices)</i>	56	75

SPIS WYKRESÓW (dok.)**LIST OF GRAPHS (cont.)**

		Nr No.	Str. Page
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities	57	77
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity ...	58	77
Wskaźnik poziomu kosztów	Cost level indicator	59	78
Wskaźnik rentowności obrotu netto	Net turnover profitability rate	60	79
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)	Indices of total investment outlays (current prices)	61	80
Inwestycje nowo rozpoczęte według wybranych sekcji PKD 2007	Newly started investments by selected PKD 2007 sections	62	81
Dynamika przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	Indices of ascertained crimes in completed preparatory proceedings	63	83
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	Rate of detectability of ascertained crimes in completed preparatory proceedings	64	83
Dynamika wypadków drogowych i kolizji w województwie dolnośląskim	Indices of road traffic accidents and clashes in dolnośląskie voivodship	65	85
Dynamika pożarów i miejscowych zagrożeń w województwie dolnośląskim	Indices of fires and local threats in dolnośląskie voivodship	66	85

ANEKS**APPENDIX**

		Nr No.	Str. Page
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM	SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP	I	86
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY	SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS	II	90

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. Informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2012 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raporcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego w 2012 r.” publikuje się bieżące dane wg PKD 2007 oraz dane przeliczone wg tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. Dane według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

4. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

6. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

7. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

8. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

GENERAL NOTES

1. Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to the **administrative division of the country in a given period**. Information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 December 2012.

2. Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the decree of Council of Ministers dated 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) to replace the formerly applied PKD 2004.

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Dolnośląskie Voivodship in 2012”, the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. Data according to NACE Rev. 2 sections as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.

4. Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.

5. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

6. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity, i.e. production and service activity, on their own account in order to earn a profit.

7. Data presented in the publication cover entities of the national economy regardless of ownership.

8. In the publication data in regard to:

1) **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

9. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw** prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności

2) **sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

3) **financial results of non-financial enterprises as well as investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

9. Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other

w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

10. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

11. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu – ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.).

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

13. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

Wszystkie prezentowane w publikacji współczynniki dotyczące 2010 r. zostały obliczone wyłącznie w odniesieniu do ludności faktycznej zbilansowanej w oparciu o wyniki NSP'2011 (patrz nota oraz tabl. 3 na str. 29).

14. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

15. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

10. The item “**Industry**” was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

11. Constant prices were adopted as follows:

- 1) agricultural output – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
- 2) sold production of industry – 2005 constant prices (2005 average current prices).

12. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

13. In data calculations per capita (1000 population etc.) as of the end of the year, the number of population as of 31 December was used, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 June, unless otherwise noted.

All rates for 2010 presented in the publication were calculated only for the number of actually balanced population based on the results of the Population and Housing Census 2011 (see note and table 3 on page 29).

14. Some data are provisional and may be change in subsequent editions of the publication.

15. Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item “total”.

16. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

16. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót <i>abbreviation</i>	sekcje <i>sections</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę		Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja		Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>		Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>		Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości		Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca		Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy <i>divisions</i>		
Produkcja skór i wyrobów skórzanych		Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>		Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of pharmaceutical products</i>		Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>

skrót <i>abbreviation</i>	działy (dok.) <i>divisions (count.)</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>		Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń		Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep		Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców		Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków		Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej		Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi oraz ich naprawa		Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
Handel hurtowy <i>Wholesale trade</i>		Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi <i>Wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
Handel detaliczny <i>Retail trade</i>		Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi <i>Retail trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
Transport lądowy i rurociągowy <i>Land and pipeline transport</i>		Transport lądowy oraz transport rurociągowy <i>Land transport and transport via pipelines</i>

17. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

17. Broader information and detailed methodological description are Publisher in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska (—)	- zjawisko nie wystąpiło. - <i>magnitude zero.</i>
Zero (0,0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. - <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka (.)	- zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. - <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	- wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. - <i>not applicable.</i>
Znak Δ	- oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. - <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form.</i>
Znak *	- oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych. - <i>data revised.</i>
Znak #	- oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. - <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics.</i>
„W tym” „Of which”	- oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. - <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

tys. thous.	= tysiąc thousand	m ²	= metr kwadratowy square metre	tabl.	= tablica table
mln	= milion million	ha	= hektar hectare	cd. cont.	= ciąg dalszy continued
zł zl	= złoty zloty	km ²	= kilometr kwadratowy square kilometre	dok. cont.	= dokończenie continued
szt. pcs	= sztuka piece	l	= litr litre	itp. etc.	= i tym podobne and the like
g	= gram gram	m ³	= metr sześcienny cubic metre	m.in. i.a.	= między innymi among others
kg	= kilogram kilogram	C°	= stopień Celsjusza centigrade	np. e.g.	= na przykład for example
dt	= decytona deciton	p.proc.	= punkt procentowy percentage point	tj. i.e.	= to jest that is
t	= tona tonne	m.	= miasto city	PKD	= Polska Klasyfikacja Działalności NACE classification

PODSTAWOWE TENDENCJE

Liczba mieszkańców województwa dolnośląskiego zmniejsza się, a zachodzące **procesy demograficzne** są zróżnicowane przestrzennie. W 2012 r. spośród wszystkich powiatów, jedynie w pięciu odnotowano jednocześnie dodatni przyrost naturalny i dodatnie saldo migracji na pobyt stały i były to powiaty skoncentrowane wokół Wrocławia. Od wielu lat przyrost naturalny utrzymuje się na ujemnym poziomie, podobnie jak saldo migracji zagranicznych ludności. Od 2009 r. obserwuje się dodatnie ogólne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2012 r. zwiększyło się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 1,5% wobec wzrostu o 2,4% w 2011 r.). We wszystkich latach 2006-2012 obserwowano wzrosty w skali roku przeciętnego zatrudnienia, przy czym najwyższe (na poziomie ponad 6%) notowano w latach 2007-2008.

Bilans bezrobotnych w 2012 r., w przeciwieństwie do roku poprzedniego, kształtował się niekorzystnie i podobnie jak w latach 2009 i 2010, zarejestrowano w urzędach pracy więcej osób niż wyłączone z ewidencji. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w końcu grudnia 2012 r. znacznie przekraczała notowaną przed rokiem, przy czym skala wzrostu była mniejsza niż w 2009 r. Stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła do 13,5% (wobec 12,4% w końcu grudnia 2011 r.) i była o 0,1 p.proc. wyższa niż w kraju. Wzrost stopy bezrobocia odnotowano we wszystkich województwach, w tym największy w dolnośląskim i łódzkim. W ciągu całego 2012 r. powiatowe urzędy pracy dysponowały mniejszą liczbą ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. W końcu grudnia 2012 r. na 1 ofertę pracy przypadało znacznie więcej bezrobotnych (61) niż w latach 2006-2011, ale znacznie mniej niż w 2005 r. (95 osób).

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzonego w IV kwartale 2012 r. pokazały wiele niekorzystnych zmian zachodzących na rynku pracy w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku, m.in. zanotowano wzrost liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia, przy jednoczesnym zmniejszeniu się liczby osób pracujących. Do 2008 r. zmiany stopy bezrobocia w skali roku miały charakter pozytywny, natomiast w latach 2009-2010 nastąpiło zahamowanie korzystnego trendu.

Po wysokim wzroście **przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto** w sektorze przedsiębiorstw notowanym od 2006 r., w 2009 r. wystąpiło wyraźne spowolnienie tempa wzrostu wynagrodzeń. W 2012 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenia nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw rosły wolniej niż w 2011 r. (2,7% wobec 4,6%), a ich siła nabywcza, podobnie jak w kraju, po raz pierwszy od kilku lat była niższa niż w roku poprzednim. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie dolnośląskim stanowiło 99,0% średniego wynagrodzenia w kraju (w 2011 r. – 99,7%).

Od 2010 r. w województwie obserwuje się zmniejszenie **przeciętnej liczby emerytów i rencistów** pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS i KRUS. W analizowanym okresie lat 2007-2012 notowano wzrost przeciętnych **świadczeń emerytalno rentowych**, a skala wzrostu do 2011 r. była większa w przypadku przeciętnej miesięcznej emerytury i renty wypłacanej przez ZUS niż przez KRUS. W 2012 r. świadczenia emerytalno-rentowe wypłacane zarówno z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolnikom indywidualnym rosły szybciej niż przeciętne wynagrodzenia nominalne brutto (wzrost odpowiednio o 5,4% i o 6,3%). Przeciętna emerytura i renta wypłacana z ZUS stanowiła 48% przeciętnego wynagrodzenia brutto (przed rokiem – 47%), a z KRUS – 31% (w 2011 r. – 30%).

Od 2005 r. ma miejsce wzrost **średniorocznych cen towarów i usług konsumpcyjnych** w skali roku, przy czym do 2011 r. ceny rosły szybciej niż w kraju. W 2012 r. zanotowany wzrost cen był identyczny w województwie i w kraju. Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2012 r. był wolniejszy niż w roku poprzednim (3,7% wobec 4,6%). Jego tempo kształtowało się głównie pod wpływem wysokiej dynamiki cen towarów i usług związanych z transportem oraz cen w zakresie mieszkania i edukacji.

W 2012 r. według wynikowego **szacunku produkcji głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich** zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, buraków cukrowych oraz rzepaku i rzepiku głównie ze

względem na gorsze plonowanie były mniejsze niż przed rokiem (odpowiednio o: 6,3%, 0,1% i 22,0%). Większe zbiory uzyskano natomiast w przypadku ziemniaków (o 19,7%). Systematyczny wzrost zbiorów ziemniaków obserwuje się od 2010 r. W latach 2005-2012 województwo dolnośląskie, na tle innych województw, notowało wysokie plonowanie z 1 ha zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, wysokie zbiory oraz dużą powierzchnię rzepaku i rzepiku oraz buraków cukrowych. Od dwóch lat dolnośląskie plasuje się również na wysokim miejscu wśród województw pod względem uzyskanych plonów z 1 ha ziemniaków, a na przestrzeni ostatnich trzech lat – pod względem wysokości plonów buraków cukrowych.

Badania zwierząt gospodarczych przeprowadzone w 2012 r. wskazują na spadek w skali roku obsady trzody chlewnej (o 9,4%) oraz drobiu (o 8,2%), natomiast wzrost obsady bydła (o 4,9%) i owiec (o 18,8%). W latach 2005-2012 obsada trzody chlewnej i bydła w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych należały do najniższych w kraju.

Na rynku rolnym w latach 2006-2012 obserwowano systematyczny wzrost skupu ziemniaków w skali roku, z wyjątkiem spadków w latach 2006 i 2009. W skupie mleka przez cały okres 2006-2011 utrzymywała się tendencja spadkowa i w 2012 r. po raz pierwszy od lat odnotowano jego zwiększenie. Zmiany w skupie zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w ujęciu rocznym ulegały wahaniom. Tendencję wzrostową w skali roku notowano w latach 2007, 2009, 2010 i 2012, w tym największą w 2009 r. (o 32,7%). Skup żywca rzeźnego w wadze żywej z roku na rok systematycznie spadał i wzrastał, a w 2012 r. wystąpiło zmniejszenie w skali roku o 7,3% (po wzroście przed rokiem o 6,8%).

W analizowanym okresie miały miejsce różnokierunkowe zmiany cen produktów rolnych. W 2012 r. **cen**y większości **produktów roślinnych i zwierzęcych** w skupie były wyższe niż w roku wcześniejszym.

Wskaźnik mierzony relacją ceny skupu żywca wieprzowego do ceny żyta w skupie do 2007 r. wykazywał tendencję malejącą, w latach 2008 i 2009 zanotowano jego wzrost, po czym przez kolejne dwa lata obserwowano ponowny spadek by w 2012 r. notować wzrost w skali roku z 6,1 do 6,9.

W 2011 r. województwo dolnośląskie wytworzyło po 4,7% krajowej **globalnej produkcji rolniczej i towarowej produkcji rolniczej** (przed rokiem po 4,6%). W latach 2005-2011 notowano wzrosty (w cenach stałych) globalnej produkcji rolniczej w ujęciu rocznym, z wyjątkiem lat 2006 i 2008. Obserwowane zmiany w skali roku spowodowane były zmianami przede wszystkim produkcji roślinnej, która stanowiła ponad $\frac{3}{4}$ ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej.

W 2012 r. województwo dolnośląskie wytworzyło 9,2% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** (przed rokiem mniej o 0,1 p.proc.). W latach 2006-2012, z wyjątkiem 2009 r., produkcja sprzedana przemysłu wykazywała tendencję wzrostową w skali roku, która od 2010 r. systematycznie słabła. W 2012 r. w skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) o 1,8% (wobec wzrostu o 4,4% w 2011 r.). Uzyskany wzrost produkcji był głównie wynikiem zwiększenia się produkcji sprzedanej w przetwórstwie przemysłowym, która stanowiła 74,7% wartości sprzedaży ogółem (w cenach bieżących). Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w 2012 r. towarzyszył nieznaczny spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle oraz wzrost wydajności pracy.

Produkcja sprzedana budownictwa w 2012 r. stanowiła 6,5% produkcji krajowej (przed rokiem – 6,9%). W latach 2006-2011 notowano wzrost produkcji sprzedanej w budownictwa w ujęciu rocznym. Po znacznym wzroście produkcji sprzedanej budownictwa obserwowanym w 2011 r. (o 25,3%; plasującym województwo na 1. miejscu w kraju), w 2012 r. notowano spadek – o 4,8%. Zmniejszeniu produkcji sprzedanej budownictwa w skali roku towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia oraz wydajności pracy.

W 2012 r. **produkcja budowlano-montażowa** w skali roku zmniejszyła się aż o 15,0% (wobec wzrostu o 34,5% w 2011 r.), na co w znacznym stopniu wpłynął spadek obserwowany w dwóch ostatnich kwartałach roku. W 2012 r. niższa niż przed rokiem była produkcja w przedsiębiorstwach zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz budową budynków. W analizowanym okresie spadek produkcji budowlano-montażowej w skali roku notowano również w 2010 r., choć był on zdecydowanie mniejszy niż w 2012 r.

W 2012 r., po dwóch latach spadku, odnotowano znaczny wzrost liczby **mieszkań oddanych do użytkowania** (o 42,5% – najwyższy w kraju). Udział mieszkań oddanych do użytkowania stanowił 9,8% liczby mieszkań oddanych do użytkowania w kraju (przed rokiem – 8,1%). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania była zarówno niższa niż średnia w kraju (92,7 m² wobec 102,4 m²), jak i w roku poprzednim (o 7,5 m²). W skali roku znacznie zmniejszyła się liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto.

Z analizy danych za lata 2006-2012 wynika, że przez cały okres utrzymywała się tendencja wzrostowa **sprzedaży detalicznej** w skali roku. Najwyższą dynamikę zanotowano w 2008 r. (121,0). Sprzedaż detaliczna w 2012 r. była o 5,9% wyższa niż w roku poprzednim (wobec wzrostu o 14,0% w 2011 r.). Na wzrost sprzedaży detalicznej, w ostatnim analizowanym roku, znaczący wpływ miał wzrost obserwowany w grupie włókno, odzież, obuwie oraz żywność, napoje i wyroby tytoniowe.

W roku 2012 badane przedsiębiorstwa niefinansowe uzyskały słabsze niż rok wcześniej **wyniki finansowe**. Pogorszeniu uległy także podstawowe **wskaźniki ekonomiczno-finansowe**, które jednak były najkorzystniejsze w kraju (z wyjątkiem wskaźnika rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów). Osłabienie wskaźnika poziomu kosztów z całokształtu działalności (z 88,1% w 2011 r. do 93,3% w 2012 r.) było spowodowane wolniejszym wzrostem przychodów z całokształtu działalności niż kosztów ich uzyskania. W skali roku pogorszyły się również wskaźniki: rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (o 2,7 p.proc.), rentowności obrotu brutto (o 5,2 p.proc.) oraz netto (o 4,6 p.proc.). Województwo dolnośląskie znalazło się w grupie województw, w której wskaźnik płynności finansowej I stopnia przekroczył 20% (w 2012 r. – 27,4%). Wskaźnik finansowy II stopnia kształtował się na poziomie niższym niż 100% (93,1%), co oznacza, że w analizowanym roku przedsiębiorstwa nie były zdolne do szybkiego uregulowania swoich zobowiązań.

Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2012 r. przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa stanowiły 10,0% nakładów poniesionych przez inwestorów krajowych. Po dwóch latach wzrostu, który stopniowo obniżał się, w 2012 r. w skali roku notowano zmniejszenie się aktywności inwestycyjnej badanych przedsiębiorstw – nakłady ogółem w cenach bieżących były niższe niż w 2011 r. o 4,7%. Po znacznym spadku notowanym w 2011 r., większa niż przed rokiem (o 4,0%) była liczba inwestycji rozpoczętych.

W 2012 r. w zakresie **bezpieczeństwa publicznego** w skali roku odnotowano więcej przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, w tym głównie o charakterze gospodarczym. Skuteczność wykrywania sprawców przestępstw do 2011 r. rosła z roku na rok, jednak w 2012 r. w relacji z rokiem wcześniejszym zmniejszyła się o 0,9 p.proc. i osiągnęła poziom 67,2%. Na terenie województwa wzrosła liczba wypadków drogowych (o 8,1% wobec 29,1% w 2011 r.), natomiast zmniejszyła się liczba kolizji drogowych (o 7,0% wobec spadku o 10,6% przed rokiem).

Produkt krajowy brutto wytworzony w województwie dolnośląskim w 2010 r. był realnie wyższy o 5,0% w porównaniu z rokiem poprzednim (2. lokata w kraju po województwie mazowieckim), a w odniesieniu do 2005 r. – wyższy o 25,3% (3. lokata po województwach mazowieckim i śląskim). W latach 2005-2010 średnie roczne tempo wzrostu produktu krajowego brutto kształtowało się na poziomie 4,6% (w cenach stałych), przy średniej krajowej 4,7%.

Przeciętny poziom **produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca**¹ w województwie w 2010 r. wyniósł 41750 zł. W ujęciu realnym był on wyższy o 5,0% w porównaniu do 2009 r. oraz o 26,1% w relacji do 2005 r. W skali roku w województwie dolnośląskim odnotowano najwyższy wśród województw realny wzrost PKB na 1 mieszkańca (w kraju – wzrost o 3,8%). Wartość PKB na 1 mieszkańca w 2010 r. przewyższyła o 12,5% przeciętną dla kraju (w 2005 r. – o 3,1%, a w 2009 r. – o 9,0%) i ulokowała województwo na 2. pozycji wśród województw (po województwie mazowieckim).

¹ Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

BASIC TRENDS

The number of the population in the dolnośląskie voivodship is decreasing, and the demographic processes vary spatially. In 2012, among all powiats, only five of them noted positive vital statistics and positive net migration for permanent residence at the same time, and they were powiats concentrated around Wrocław city. The vital statistics has been at negative level for many years, similarly to the international net migration of the population. Total internal and international net migration for permanent residence has been positive since 2009.

Average paid employment in the enterprise sector in 2012 increased in comparison with previous year (by 1.5% against 2.4% in 2011). All years from 2006 to 2012 saw increases of average paid employment in the year scale, and the highest increases (at the level of over 6%) were noted in years 2007-2008.

The balance of the unemployed persons, as opposed to previous year, was negative, and similarly to years 2009 and 2010 there were more people registered in labour offices than those checked out from the register. At the end of December 2012 the number of registered unemployed persons was much higher than the number from last year, and the scale of growth was smaller than in 2009. The unemployment rate increased to 13.5% (against 12.4% at the end of December 2011) and was higher by 0.1 points percentage than in the rest of the country. The increase of unemployment rate was noted in all voivodships, the highest in dolnośląskie and łódzkie voivodships. During the whole 2012 powiat labour offices had at their disposal less job offers and workplaces for vocational activation. At the end of December 2012 for every single job offer there were more unemployed persons (61) than in years 2006-2011, but the number was significantly smaller than in 2005 (95 people).

The results of the study for Economic Activity of the Population conducted in the fourth quarter of 2012 shown many disadvantageous changes taking place on the labour market as opposed to the similar period from previous year, i.e. an increase of the number of unemployed persons and rate of unemployment were noted, and the number of working persons decreased at the same time. Until 2008 changes of unemployment rate in the year scale were positive, whereas in years 2009-2010 the positive trend stopped.

After a high increase of the average monthly nominal gross wages and salaries in the sector of enterprises noted since 2006, in 2009 there was a substantial decrease in the rate of growth of wages and salaries. In 2012 the average monthly nominal gross wages and salaries in the sector of enterprises were increasing slower than in 2011 (2.7% against 4.6%), and their consumption power, similarly to other voivodships in the country, was for the first time lower than in the previous year. The average monthly nominal gross wages and salaries in the dolnośląskie voivodship accounted for 99.0% of the average wages and salaries in the country (in 2011 – 99.7%).

Since 2010 there has been a drop in average number of retirees and pensioners using benefits paid by ZUS and KRUS. In the analyzed period from 2007 and 2012 there were increases in average pension and allowance benefit, and the scale of growth until 2011 was bigger in the case of average monthly pension allowances paid by ZUS rather KRUS. In 2012 the money paid for pension allowances both from nonagricultural system of social insurances and to individual farmers were growing faster than an average nominal wages and salaries (increase by 5.4% and 6.3%). The average pension and allowance paid from ZUS accounted for 48% of an average gross wages and salaries (last year – 47%), and KRUS accounted for 31% (in 2011 – 30%).

Since 2005 there has been an increase of the average yearly increase of prices of goods and consumption services in the year scale, and until 2011 prices were growing faster than in the country. The increase of prices noted in 2012 was identical in the voivodship and the country. The average yearly increase of prices of goods and consumption services was slower than in previous year (3.7% against 4.6%). The rate of its growth was shaping mainly according to high dynamics of prices of goods and services connected with transport as well as prices of dwelling and education.

In 2012 according to the end estimate of production of main agricultural and horticultural products, due to lower yielding than in the previous year (by 6.3%, 0.1% and 22.0% respectively) the crops of grains of cereals, beetroots, rape and turnip rape was lower. Bigger crops were noted in the case of potatoes (by 19.7%). A systematic increase of potato crops has been noticed since 2010. In years 2005-2012 the dolnośląskie voivodship, as opposed to other voivodships, reported high yielding from 1 hectare of grains of cereals, high crops, a big area of rape and rape turnip. For two years the dolnośląskie voivodship has been on the high place in terms of crops from 1 hectare of potatoes, and over the period of last three years in terms of crops of beetroots.

The research done on livestock population in 2012 shows a drop in the scale of year in the stock of pigs (by 9.4%) as well as poultry (by 8.2%), and an increase in the stock of cattle (by 4.9%) and sheep (by 18.8%). In years 2005-2012 the stocking density of pigs and cattle per 100 ha of arable land was one of the lowest in the country.

On the agricultural market, in years 2006-2012, there was a steady increase in purchase of potatoes in the year scale, except for 2006 and 2009 which saw some decreases. There was a smaller purchase of milk over the whole period of 2006-2011, and in 2012 an increase was noted. The changes in the purchase of grains of cereals (with grains mixture, without seed corn) in the year scale were fluctuating. There was a growing tendency in the year scale in years 2007, 2009, 2010 and 2012, with the highest in 2009 (by 32.7%). The purchase of the livestock with live weight was systematically decreasing and increasing year by year, and in 2012 there was a decrease in the year scale by 7.3% (after the increase from the previous year by 6.8%).

During the analyzed period there were different changes of prices of agricultural products. In 2012 the **prices of most plant and animal products** at collection points were higher than in the previous year.

The indicator measured with the relation of purchasing price of pig livestock to the price of rye at collection point until 2007 was showing a decreasing tendency, and subsequent years 2008 and 2009 saw an increase, whereas during the next two years there was another drop, and, finally in 2012 an increase in the year scale from 6.1 to 6.9.

In 2011 the dolnośląskie voivodship generated 4.7% of **global agricultural output and market agricultural output** each (in the previous year 4.6% each). In years 2005-2011 there were increases (in constant prices) of global agricultural output in the year scale, except for years 2006 and 2008. The observed changes in the year scale resulted from changes in, first of all, plant production, which accounted for over $\frac{3}{4}$ of general value of global agricultural output.

In 2012 the dolnośląskie voivodship generated 9.2% of **national sold production of industry** (last year less by 0.1 points percentage). In years 2006-2012, except for 2009, sold production of industry showed a growing tendency in the year scale, which has been decreasing since 2010. In 2012 in the year scale there was an increase of sold production of industry (in constant prices) by 1.8% (against an increase by 4.4% in 2011). The increase was mainly due to a growth in sold production in manufacturing, which accounted for 74.7% of the value of total sales (in current prices). The increase of sold production of industry in 2012 was accompanied by a drop of average employment in industry along with the increase of work efficiency.

In 2012 **sold production of construction** accounted for 6.5% of national production (in previous year – 6.9%). In years 2006-2011 there was an increase of sold production of construction in the year scale. After a major increase of sold production of construction observed in 2011 (by 25.3% and placing the voivodship on the first place in the country), there was a drop in 2012 by 4.8%. The decrease of sold production of construction in the year scale was accompanied by the decrease in average employment and work effectiveness.

In 2012 **construction and assembly production** in the year scale dropped by 15.0% (against the increase by 34.5% in 2011), which was mainly due to the decrease observed over the two last quarters of the year. In 2012 there was smaller production in enterprises specializing in civil engineering as well as construction of buildings. In the analyzed period the drop of construction and assembly production was noted also in 2010, however it was smaller than this in 2012.

In 2012, after two years of decreases, there was a major increase of the number of **dwelling completed** (by 42.5% – the highest in the country). The dwellings completed in the voivodship accounted for 9.8% of the total number of dwellings completed in the country (last year – 8.1%). The average usable floor space of a flat was smaller than this in the country (92.7 m² against 102.4 m²) and in the previous year (by 7.5 m²). In the year scale the number of dwellings for which permits have been granted and the number of dwellings in which construction has begun also decreased.

The analysis of the data from 2006-2012 shows that the growing tendency of **retail sales** in the year scale remained steady. The highest dynamics was observed in 2008 (121.0). In 2012 retail sales was higher by 5.9% than in the previous year (against the increase by 14.0% in 2011). The increase of retail sales was mainly caused by an increase observed in the group of textiles, clothing, footwear as well as food, beverages and tobacco products.

In 2012 the **financial results** of the studied non-financial enterprises were less profitable than last year. The basic **economic-financial indexes** also worsened, however they were the best in the country (except for the profitability index from the sales of products, goods and materials). The worsening of the index of cost level (from 88.1% in 2011 to 93.3% in 2012) was caused by a slower increase of revenues from total activity than the costs of their obtaining. In the year scale the following indexes also got worse: profitability from the sales of products, goods and materials (by 2.7 points percentage), the profitability from gross turnover (by 5.2 points percentage) as well as net (by 4.6 points percentage). The *dolnośląskie* voivodship was in the group of other voivodships where the financial liquidity indicator of the first degree went over 20% (in 2012 – 27.4%). The financial liquidity indicator of the second degree was lower than 100% (93.1%), which means that in the analyzed year the enterprises were not able to quickly meet the liabilities.

The investment outlays in 2012 on new property facilities and the improvement of already existing incurred by studied enterprises with the seat in the voivodship accounted for 10.0% of the outlays incurred by national investors. After two years of increase, which was lowering gradually, in 2012, in the year scale there was a decrease of investment activity of studied enterprises – the general outlays in prices were lower than in 2011 by 4.7%. After a substantial drop noted in 2011, the number of started investments was higher than in the previous year (by 4.0%).

In 2012 in the scope of **public safety** in the year scale there were more ascertained crimes in finished in preparatory proceedings, mainly those of economic character. The effectiveness of finding perpetrators of crimes until 2011 was growing year by year, but in 2012, with relation to previous year dropped by 0.9 points percentage and reached the peak of 67.2%. There were more car accidents (by 8.1% against 29.1% in 2011) while the number of collisions dropped (by 7.0% to 10.6% in the previous year).

The gross domestic product generated in the *dolnośląskie* voivodship in 2010 was higher by 5.0% than in the previous year (second place in the country after *mazowieckie* voivodship), and in relation to 2005 it was higher by 25.3% (third place after *mazowieckie* and *śląskie* voivodship). In years 2005-2010 the average pace of growth of gross domestic product was at the level of 4.6% (in stable prices) with the national average at 4.7%.

The average level of **gross domestic product per 1 resident**¹ in the *dolnośląskie* voivodship in 2010 was 41750 zł. In reality it was higher by 5.0%, as opposed to 2009 as well as by 26.1% in relation to 2005. In the year scale in the *dolnośląskie* voivodship there was the highest real growth of GDP per one residence (in the country by 3.8%). The value of GDP per one resident in 2010 was higher by 12.5% and average for the country (in 2005 by 3.1%, in 2009 by 9.0%), and it placed the voivodship on the second place among all other voivodships (after *mazowieckie* voivodship).

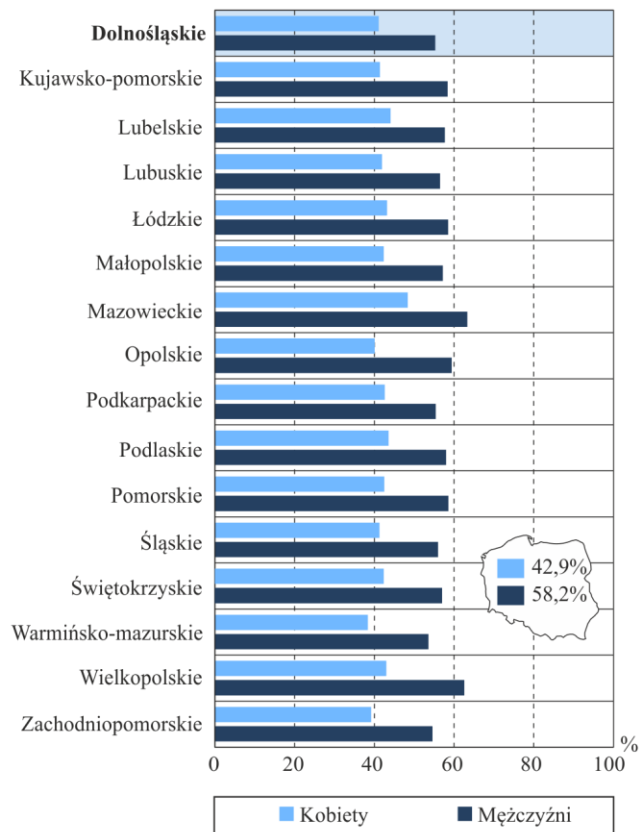
¹ For calculations it was assumed to use the number of population calculated on the basis of the Population and Housing Census 2002.

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

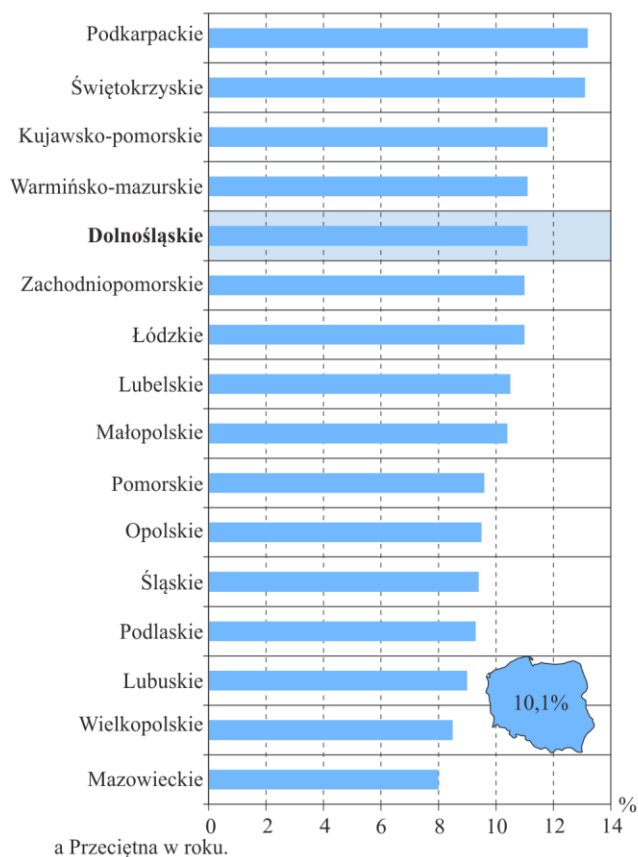
Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2012 r.

Wyszczególnienie	Polska	Woj. dolnośląskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	146
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,0	-1,1
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,2	0,3
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	55,9	53,8
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	50,2	47,8
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	10,1	11,1
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3728,36	3691,81
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1759,85	1782,76
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1054,61	1159,65
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)	103,7	103,7
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym w ha	9,8	15,1
Obsada bydła ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	38,4	10,7
Obsada trzody chlewnej ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	77,0	24,5
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w przemyśle w zł	460982	505897
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w budownictwie w zł	388800	364696
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	4,0	5,2
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych w %	77,0	74,9
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,8	93,3
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (rok poprzedni = 100; ceny bieżące) w %	99,9	95,3
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^d na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1032	1156
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	19	24
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca ^e w 2010 r. w zł	37096	41750

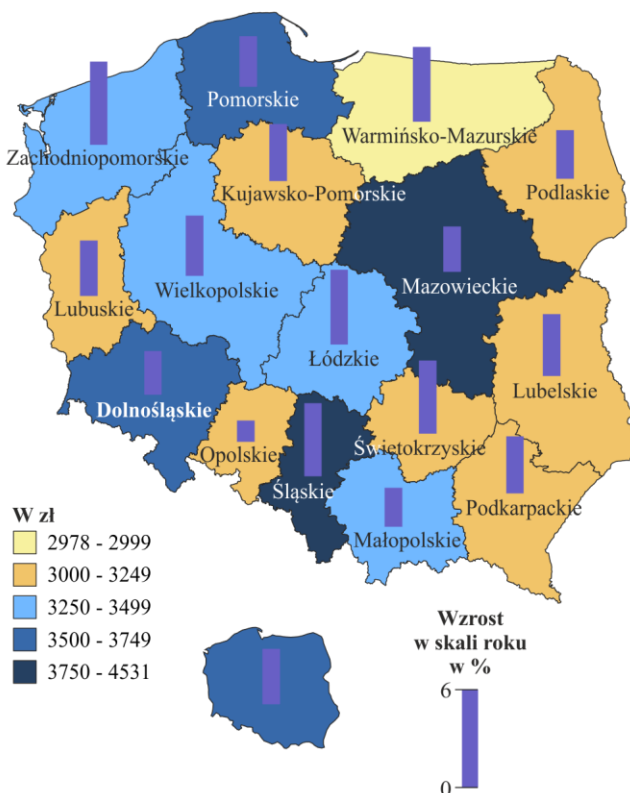
a Przeciętne w roku; dane nie są w pełni porównywalne z wynikami opracowanymi w poprzedniej edycji Raportu, patrz nota na str. 39. b Stan w czerwcu. c Stan w końcu lipca. d Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. e Dane na 1 mieszkańca obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Wykres 4. Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2012 r.

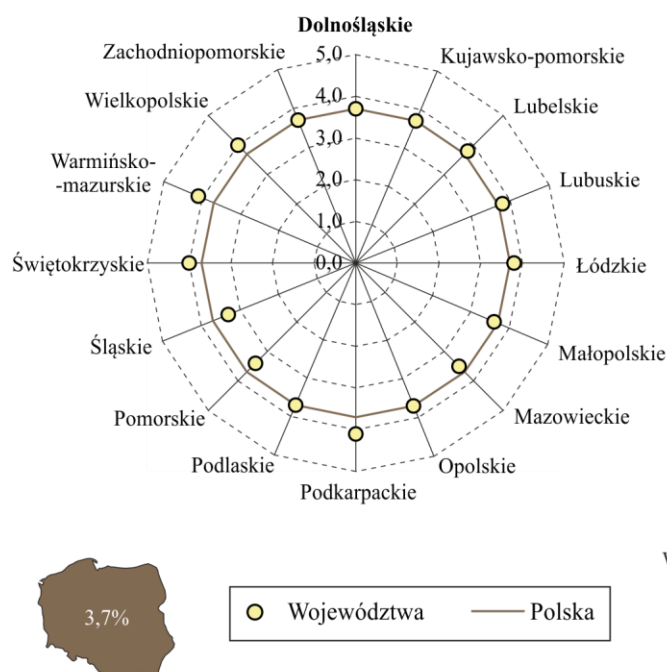

Wykres 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2012 r.

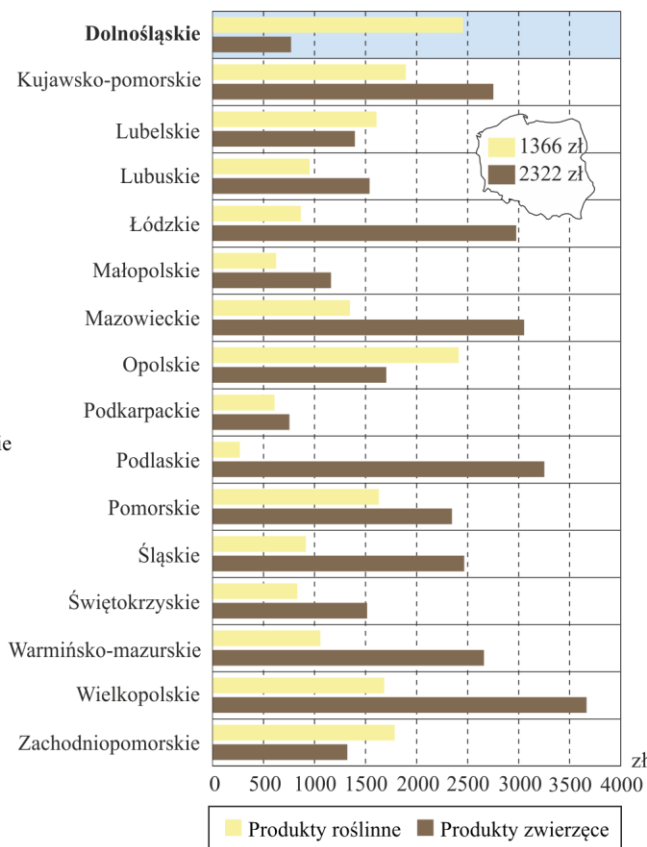

Wykres 6. Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2012 r.

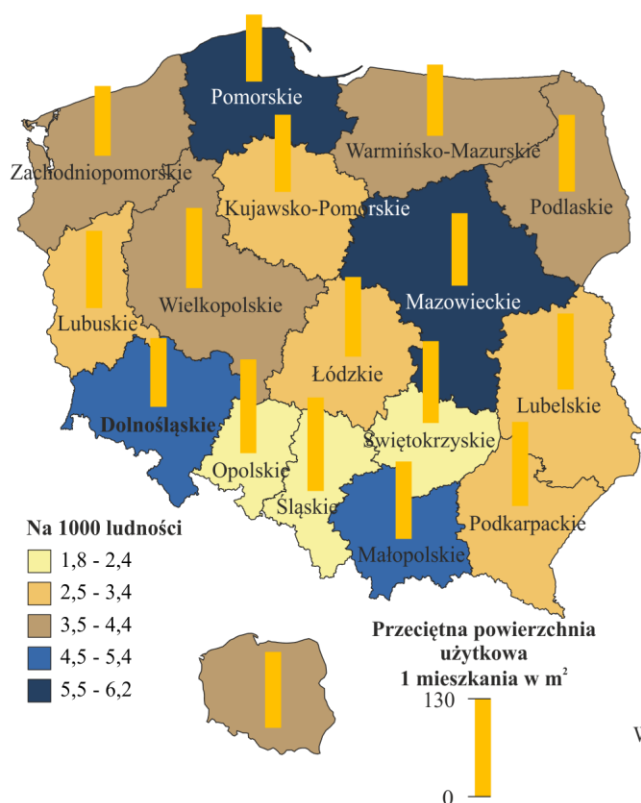
W skali roku w %

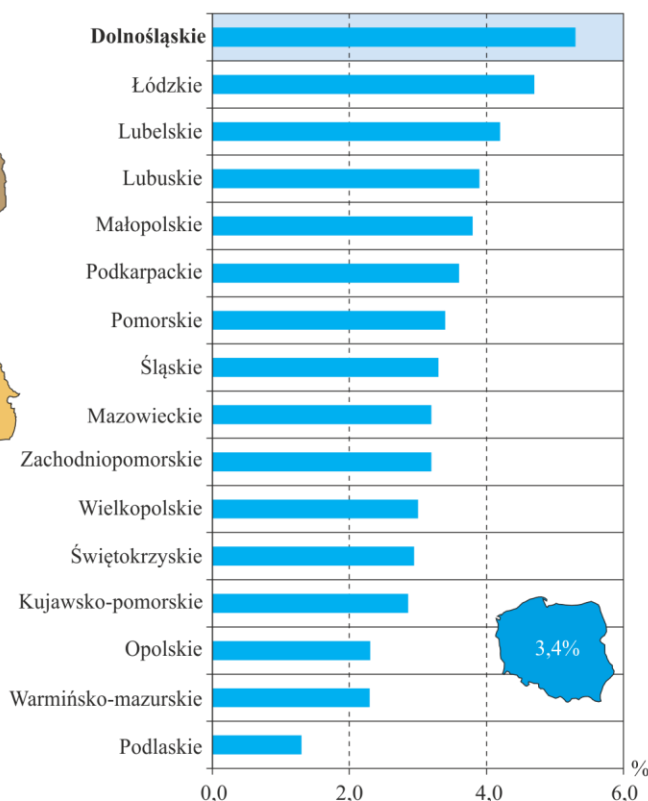
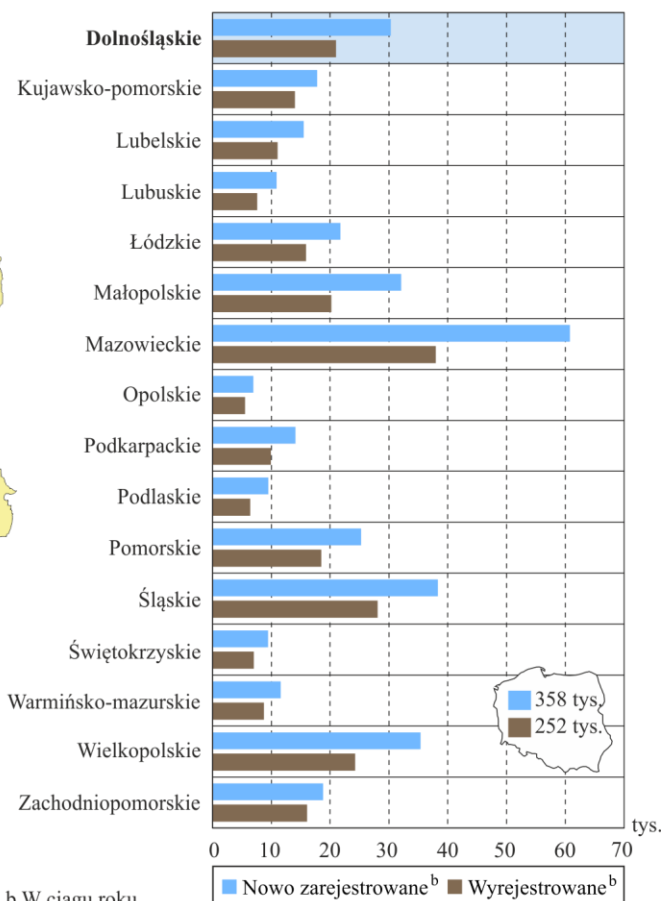
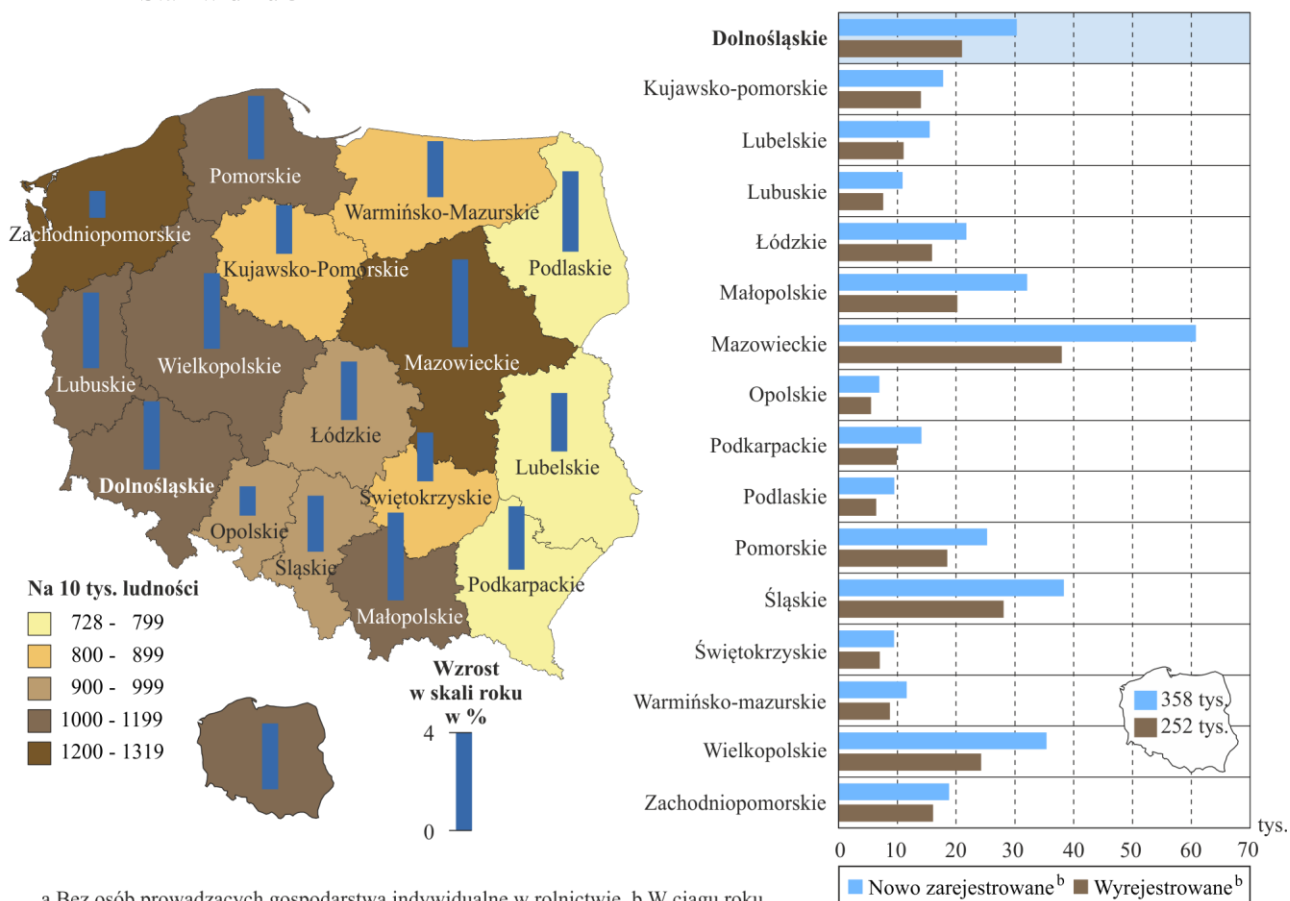
Wykres 7. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2012 r.

Wykres 8. Mieszkania oddane do użytkowania w 2012 r.

Wykres 9. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2012 r.

Wykres 10. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a w 2012 r.
Stan w dniu 31 XII

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

1 Podregion jeleniogórski

Powiaty:

- bolesławiecki (6)
- jaworski (6)
- jeleniogórski (9)
- kamienogórski (4)
- lubański (7)
- lwówecki (5)
- zgorzelecki (7)
- złotoryjski (6)

Miasto na prawach powiatu:

- Jelenia Góra (1)

2 Podregion legnicko-głogowski

Powiaty:

- głogowski (6)
- górowski (4)
- legnicki (8)
- lubiński (4)
- polkowicki (6)

Miasto na prawach powiatu:

- Legnica (1)

3 Podregion wałbrzyski

Powiaty:

- dzierżoniowski (7)
- kłodzki (14)
- świdnicki (8)
- wałbrzyski (9)
- ząbkowicki (7)

5 Podregion m. Wrocław

Miasto na prawach powiatu:

- Wrocław (1)

4 Podregion wrocławski

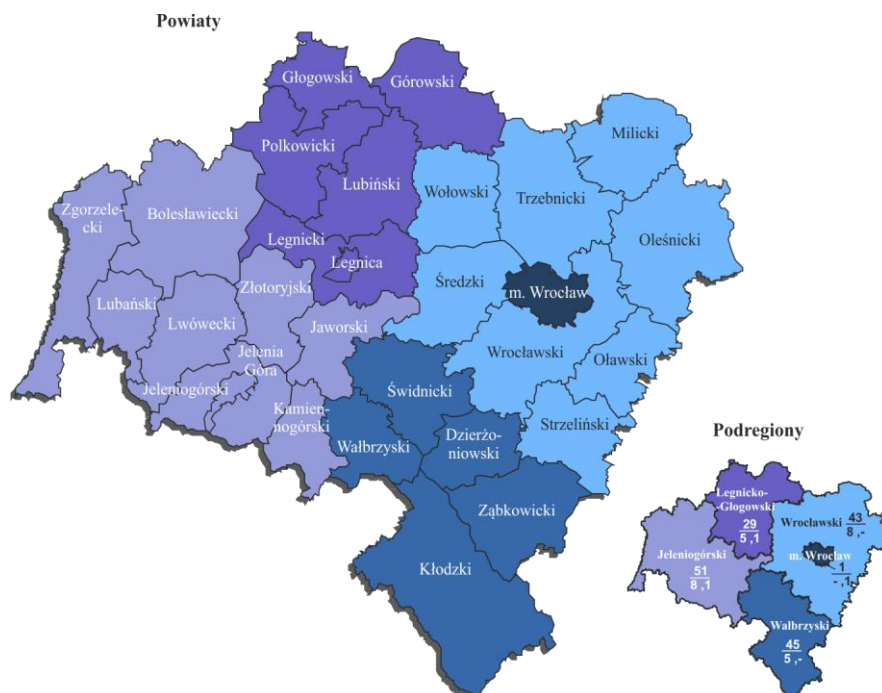
Powiaty:

- milicki (3)
- oleśnicki (8)
- oławski (4)
- strzeliński (5)
- średzki (5)
- trzebnicki (6)
- wołowski (3)
- wrocławski (9)

liczba gmin

169

liczba powiatów **26 ; 3** liczba miast na prawach powiatu

Wyszczególnienie	Powierzchnia	
	w ha	w %
Woj. dolnośląskie	1994674	100,0
podregiony:		
Jeleniogórski	556955	27,9
Legnicko-głogowski	347299	17,4
Wałbrzyski	417940	21,0
Wrocławski	643198	32,2
Wrocław	29282	1,5

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).

Według stanu w dniu 31 XII 2012 r. województwo dolnośląskie stanowiło 6,4% powierzchni kraju. Na jego obszarze mieszkało 2914 tys. ludności, tj. 7,6% ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 146 osób (w Polsce – 123 osoby). Pod względem gęstości zaludnienia dolnośląskie plasowało się na 4. miejscu wśród pozostałych województw.

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne — regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

W skali roku liczba mieszkańców województwa dolnośląskiego nieznacznie zmniejszyła się. W wyniku spadku urodzeń żywych i wzrostu zgonów w 2012 r. odnotowano spadek przyrostu naturalnego, który podobnie jak we wcześniejszych latach kształtował się na ujemnym poziomie. Ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały było dodatnie, natomiast saldo migracji zagranicznych, podobnie jak we wcześniejszych latach, było ujemne.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się **metodą bilansową**, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowym okresie.

Prezentowane dane dotyczą ludności **faktycznie zamieszkałej** w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto:

- dla lat 2007-2009 wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002;
- dla lat 2010-2012 wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.; dane za lata 2010 i 2011 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji publikacji;
- dodatkowo w tablicy 2 dane dla 2010 r. zaprezentowano w dwóch wariantach: A – bilans oparty na wynikach NSP'2002, w celu umożliwienia porównania z danymi dla lata 2007-2009 oraz B – bilans oparty na wynikach NSP'2011, w celu umożliwienia porównania z danymi dla lat 2011-2012.

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010 ^a		2011	2012
				A	B		
P o l s k a							
Stan w dniu 30 VI							
O g ó ł e m w tys.	38116	38116	38153	38187	38517	38526	38534
w tym kobiety.....	19699	19708	19730	19748	19869	19876	19882
Miasta	23351	23305	23294	23284	23449	23405	23360
Wieś	14765	14811	14859	14903	15068	15121	15174
Stan w dniu 31 XII							
O g ó ł e m: w tysiącach	38116	38136	38167	38200	38530	38538	38533
na 1 km ²	122	122	122	122	123	123	123
w tym kobiety: w tysiącach	19704	19721	19739	19756	19877	19884	19884
na 100 mężczyzn.....	107	107	107	107	107	107	107
Miasta: w tysiącach	23317	23288	23278	23264	23429	23386	23336
w %.....	61,2	61,1	61,0	60,9	60,8	60,7	60,6
Wieś: w tysiącach	14799	14848	14889	14936	15101	15153	15197
w %	38,8	38,9	39,0	39,1	39,2	39,3	39,4
woj. d o l n o ś ł ą s k i e							
Stan w dniu 30 VI							
O g ó ł e m w tys.	2880	2877	2877	2877	2917	2916	2915
w tym kobiety.....	1499	1498	1499	1499	1513	1513	1513
Miasta	2038	2030	2025	2019	2043	2037	2031
Wieś	842	847	852	858	874	879	884
Stan w dniu 31 XII							
O g ó ł e m: w tysiącach	2878	2877	2877	2878	2917	2917	2914
na 1 km ²	144	144	144	144	146	146	146
w tym kobiety: w tysiącach	1499	1499	1499	1499	1514	1514	1513
na 100 mężczyzn.....	109	109	109	109	108	108	108
Miasta: w tysiącach	2034	2028	2022	2017	2040	2035	2028
w %.....	70,6	70,5	70,3	70,1	69,9	69,8	69,6
Wieś: w tysiącach	845	849	855	861	877	882	886
w %	29,4	29,5	29,7	29,9	30,1	30,2	30,4

a Patrz nota powyżej.

W końcu grudnia 2012 r. na terenie województwa dolnośląskiego zamieszkiwało 7,6% ludności Polski. W miastach ludność stanowiła 69,6% ogółu ludności (przed rokiem o 0,2 p.proc. więcej), a na wsi – 30,4%. W skali roku liczba mieszkańców wsi zwiększyła się o 0,5%, natomiast liczba mieszkających w miastach zmniejszyła się o 0,3%. Struktura ludności według płci nie uległa większym zmianom. W ogólnej liczbie ludności przeważały kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2012 r. wyniósł 51,9%, podobnie jak przed rokiem.

W województwie nadal utrzymywała się tendencja spadkowa urodzeń żywych, których w 2012 r. zarejestrowano 27,2 tys. Liczba urodzeń żywych w skali roku zmniejszyła się o 1,5% (wobec spadku o 6,4% w 2011 r.). Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 9,34‰ i był niższy w stosunku do notowanego rok wcześniej (9,49‰). W kraju na 1000 ludności w 2012 r. rodziło się 10,02 dzieci (przed rokiem – 10,08). Województwo dolnośląskie było jednym z pięciu województw (12. lokata w kraju) z najniższym współczynnikiem urodzeń żywych.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI): do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały, od 2010 r. – faktycznie zamieszkałej.

Tabl. 3. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności**

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
P o l s k a						
Małżeństwa	6,52	6,76	6,57	5,93	5,36	5,29
Urodzenia żywe	10,18	10,87	10,95	10,73	10,08	10,02
Zgony	9,90	9,95	10,09	9,83	9,75	9,99
w tym niemowląt ^a	5,99	5,64	5,57	4,98	4,73	4,64
Przyrost naturalny ^b	0,28	0,92	0,86	0,90	0,34	0,04
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały ...	-0,54	-0,39	-0,03	-0,05	-0,11	-0,17
w tym zagranicznych	-0,54	-0,39	-0,03	-0,05	-0,11	-0,17
woj. d o l n o ś l ą s k i e						
Małżeństwa	6,46	6,64	6,27	5,62	5,18	5,17
Urodzenia żywe	9,59	10,38	10,38	10,13	9,49	9,34
Zgony	10,36	10,60	10,74	10,19	10,08	10,44
w tym niemowląt ^a	6,85	7,37	6,50	6,13	5,60	6,28
Przyrost naturalny ^b	-0,77	-0,21	-0,36	-0,06	-0,60	-1,10
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały ...	-0,55	-0,40	0,32	0,47	0,37	0,32
w tym zagranicznych	-0,67	-0,59	-0,08	-0,07	-0,17	-0,27
m. W r o c ł ą w						
Małżeństwa	6,26	6,41	6,27	5,61	5,00	5,00
Urodzenia żywe	9,04	10,07	10,24	10,40	9,91	9,70
Zgony	10,38	10,50	11,04	10,15	10,02	10,27
w tym niemowląt ^a	8,87	5,10	7,06	6,71	6,40	5,22
Przyrost naturalny ^b	-1,34	-0,43	-0,80	0,25	-0,11	-0,57
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały ...	-0,35	0,29	1,31	1,10	0,98	1,37
w tym zagranicznych	-0,09	0,25	0,68	0,65	0,41	0,25

a Dzieci w wieku poniżej 1 roku; wskaźnik podano w przeliczeniu na 1000 urodzeń żywych. b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

W 2012 r. zmarło 30,4 tys. osób, tj. o 1,1 tys. osób więcej niż przed rokiem. Współczynnik zgonów (umieralność), ukształtował się na poziomie 10,44‰ (w 2011 r. – 10,08‰), plasując województwo dolnośląskie na 4. miejscu wśród województw, wobec 9,99‰ w kraju (przed rokiem – 9,75‰).

W skali roku zwiększyła się liczba zgonów niemowląt. W 2012 r. odnotowano 171 zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia (przed rokiem – 155). Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) wyniósł 6,28 (wobec 5,60 w 2011 r.) i była to najwyższa wartość wśród województw (1. lokata).

Utrzymująca się od lat nadwyżka zgonów nad urodzeniami spowodowała, iż przyrost naturalny był ujemny i w 2012 r. wyniósł minus 3,2 tys. osób (w 2011 r. – minus 1,7 tys. osób). Współczynnik przyrostu naturalnego osiągnął wartość minus 1,10‰ i obniżył się w skali roku o 0,5 pkt. W Polsce w 2012 r. współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności kształtował się na poziomie 0,04‰. (wobec 0,34‰ w 2011 r.).

W miastach rejestrowano więcej zgonów niż urodzeń żywych (o 3226), natomiast na wsi więcej urodzeń niż zgonów (o 19). Współczynnik przyrostu naturalnego w miastach kształtował się na poziomie minus 1,59‰ (wobec minus 1,05‰ w 2011 r.), a na wsi – 0,02‰ (wobec 0,45‰).

W 2012 r. w przekroju terytorialnym ujemny przyrost naturalny na 1000 ludności wystąpił w 19 powiatach, w granicach od minus 0,33 w powiecie złotoryjskim do minus 5,12 w powiecie wałbrzyskim. Dodatni współczynnik przyrostu naturalnego zanotowano w 10 powiatach, a najwyższy dotyczył powiatu wrocławskiego (3,00).

W 2012 r. zawarto 15,1 tys. związków małżeńskich (7,4% małżeństw zawartych w kraju), tj. o 22 związki mniej niż przed rokiem. Współczynnik małżeństw zmniejszył się w skali roku z 5,18‰ do 5,17‰. W miastach współczynnik małżeństw był niższy niż na wsi i wyniósł 5,10‰ (wobec 5,35‰).

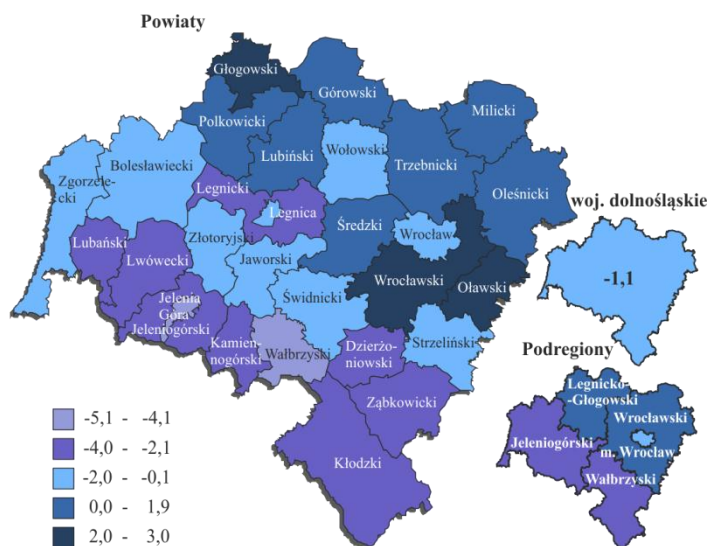
Analiza przestrzennego zróżnicowania pokazała, że najmniej małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności w 2012 r. zawarto w powiecie wołowskim (4,48), natomiast najwięcej w powiatach polkowickim (6,37) i milickim (6,26).

Migracje są drugim obok przyrostu naturalnego czynnikiem wpływającym bezpośrednio na rozwój ludności poprzez zmniejszenie lub zwiększenie liczebności populacji.

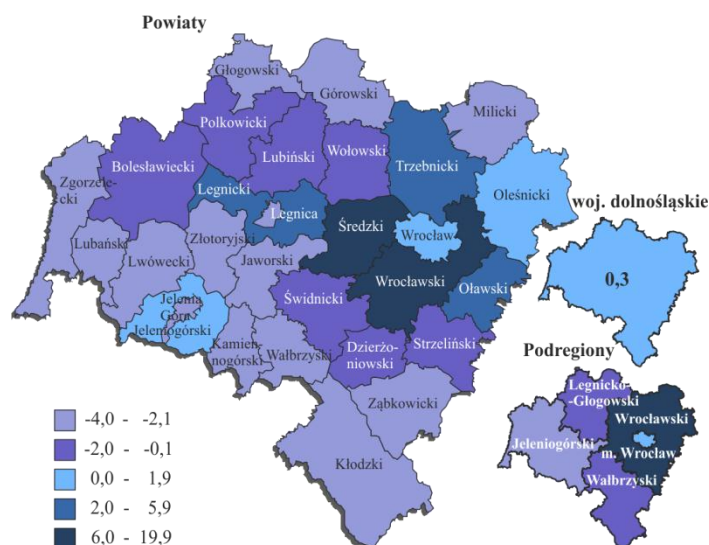
Od 2009 r. saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały utrzymuje się na dodatnim poziomie, co oznacza nadwyżkę osób zameldowanych na pobyt stały w ciągu omawianego roku nad wymeldowanymi z pobytu stałego w tym czasie (w 2012 r. nadwyżka wyniosła 0,9 tys. osób, podczas gdy przed rokiem – 1,1 tys.). W 2012 r. w miastach ubyłło 3,4 tys. osób, a na wsi liczba ludności zwiększyła się o 4,4 tys. (rok wcześniej zanotowano odpowiednio spadek o 3,6 tys. i wzrost o 4,7 tys. osób).

Analizując migracje zagraniczne, obserwuje się od lat utrzymującą się nadwyżkę liczby emigrantów nad liczbą imigrantów powracających z zagranicy. Saldo migracji zagranicznych w 2012 r. wyniosło minus 0,8 tys. osób (wobec minus 0,5 tys. osób w poprzednim roku). Z powodu wyjazdu na stałe za granicę, województwo dolnośląskie opuściło 2,4 tys. mieszkańców, natomiast przybyło z zagranicy 1,6 tys. osób.

**Wykres 11. Przyrost naturalny na 1000 ludności
w województwie dolnośląskim według
podregionów i powiatów w 2012 r.**

Wykres 12. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2012 r.**

Ogólne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie, odmiennie niż w kraju, było dodatnie i wyniosło 0,32 (wobec 0,37 w 2011 r.).

Dodatnią wartość wskaźnika odnotowano w 8 powiatach, w tym największą, w powiecie wrocławskim 19,88‰ (wobec 21,88‰ w 2011 r.). Ubytek ludności z tytułu migracji dotyczył pozostałych powiatów, w tym największy odnotowano w powiecie górowskim (gdzie saldo migracji na 1000 ludności w 2012 r. wyniosło minus 3,98) i w mieście na prawach powiatu Legnicy (3,56).

Dane prezentujące ludność w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
 - „Stan i ruch naturalny ludności w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
 - „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie dolnośląskim” – publikacja dostępna co roku również w wersji książkowej oraz na płycie CD,
- jak również w Banku Danych Lokalnych.

RYNEK PRACY

▪ ZATRUDNIENIE

W 2012 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w skali roku. W kolejnych kwartalnych okresach narastających dynamika stopniowo, choć nieznacznie umacniała się, ale utrzymała się na poziomie niższym niż w analogicznych okresach poprzedniego roku. Dynamika przeciętnego zatrudnienia kształtowała się korzystniej niż w kraju.

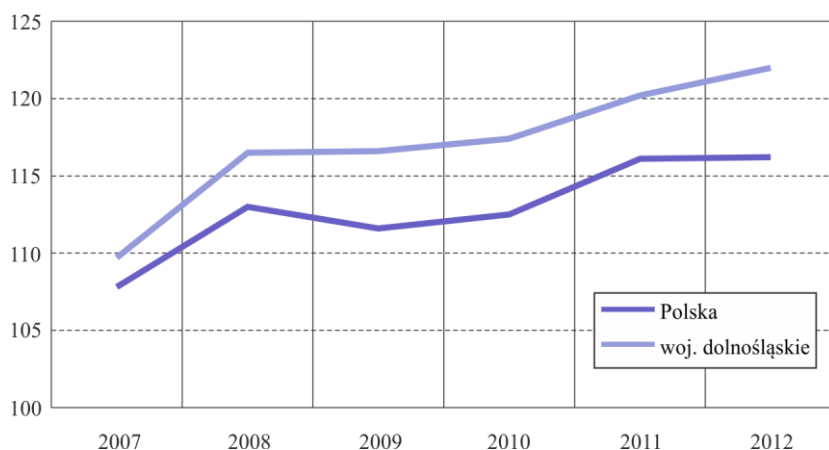
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2012 r. w województwie dolnośląskim wyniosło 437,9 tys. osób i było o 1,5% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 2,4% w 2011 r.). W kraju przeciętne zatrudnienie w ujęciu rocznym zwiększyło się nieznacznie, tj. o 0,1% (wobec wzrostu o 3,2% w 2011 r.).

*Dane o **przeciętnym zatrudnieniu** obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.*

Tabl. 4. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2005	2011	2012		
	w tysiącach			2005 = 100	2011 = 100
P o l s k a	4769,3	5544,1	5548,7	116,2	100,1
Woj. dolnośląskie	358,6	431,5	437,9	122,0	101,5
M. Wrocław	129,8	157,1	164,6	126,8	104,8

Wykres 13. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
(przeciętna 2005 = 100)

Biorąc pod uwagę sekcje działalności gospodarczej, w skali roku wzrost przeciętnego zatrudnienia odnotowano w połowie z nich, w tym największy w informacji i komunikacji (o 17,3%). Największy spadek przeciętnego zatrudnienia w skali roku dotyczył natomiast sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 6,9%).

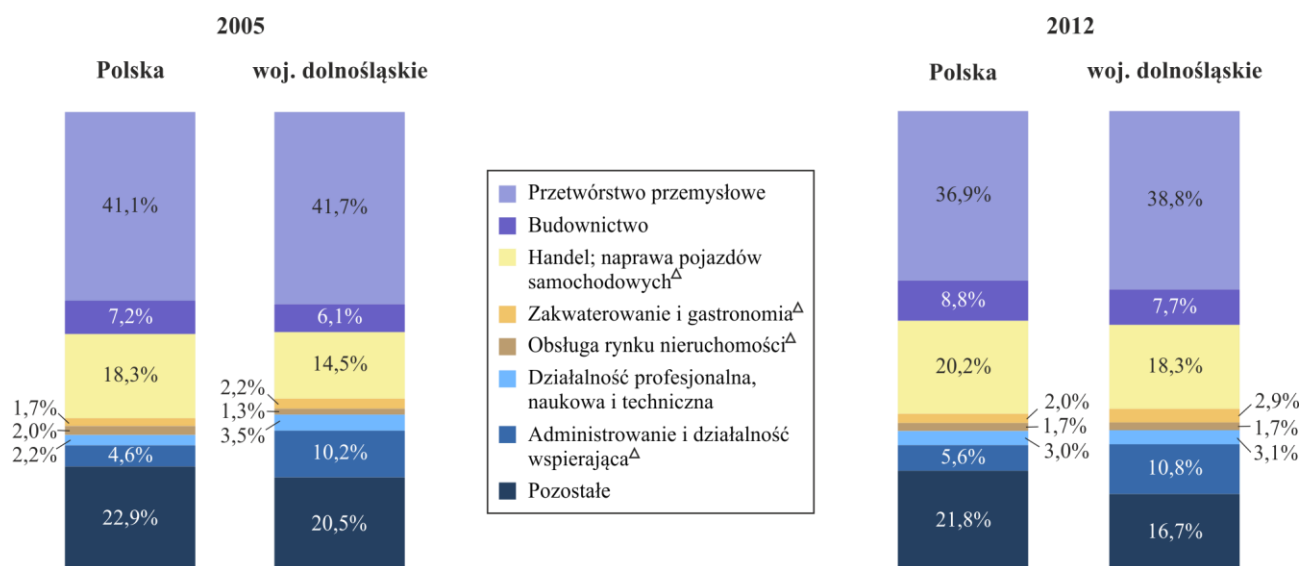
W przemyśle przeciętne zatrudnienie w omawianym roku wyniosło 206,6 tys. osób, co stanowiło 47,2% przeciętnego zatrud-

nienia w sektorze przedsiębiorstw ogółem (wobec 48,0% w 2011 r. i 55,3% w 2005 r.). W relacji do 2011 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle zmniejszyło się 0,2% (wobec spadku o 1,1% przed rokiem).

W relacji do 2011 r. największe zmiany w strukturze przeciętnego zatrudnienia odnotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych – odsetek wzrósł o 1,0 p.proc. (z 17,3% w 2011 r. do 18,3% w 2012 r.) oraz w przetwórstwie przemysłowym, skupiającym największą liczbę zatrudnionych osób, w którym odsetek przeciętnie zatrudnionych obniżył się o 0,6 p.proc. (z 39,4% w 2011 r. do 38,8% w 2012 r.).

W 2012 r. udział przeciętnie zatrudnionych w przetwórstwie przemysłowym stanowił, podobnie jak w roku wcześniejszym, 82,2% przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Wykres 14. Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007

Tabl. 5. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim

Wyszczególnienie	2011				2012				
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								w tys.
O g ó ł e m	104,4	104,0	103,0	102,4	99,7	100,6	101,3	101,5	437,9
w tym:									
Przemysł	101,8	101,4	99,2	98,9	97,8	97,8	99,8	99,8	206,6
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	105,7	105,6	105,5	104,4	100,2	100,3	99,9	99,8	169,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	82,7	78,8	39,7	40,8	46,4	46,4	93,3	93,1	4,6
Budownictwo	106,6	107,4	108,0	108,0	101,8	101,2	99,2	97,6	33,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	101,8	101,9	102,4	101,2	101,4	105,9	106,1	107,1	79,9
Transport i gospodarka magazynowa	100,3	99,8	100,1	102,8	102,1	104,1	104,4	104,3	16,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	112,7	113,8	114,4	112,6	94,9	95,9	95,1	96,0	12,8
Informacja i komunikacja	113,2	113,8	116,4	118,7	121,7	121,5	119,6	117,3	9,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	141,2	140,6	140,7	139,8	99,3	99,4	98,5	98,7	7,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	103,0	105,8	105,8	105,5	103,5	103,5	104,4	106,4	13,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	114,0	111,1	109,4	105,6	100,5	101,6	100,6	101,5	47,5

a Nie obejmuje działów: badania naukowe i prace rozwojowe oraz działalność weterynaryjna.

▪ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W 2012 r. nadal utrzymywała się niekorzystna sytuacja dotycząca bezrobocia. W ujęciu rocznym odnotowano wzrost liczby bezrobotnych zarejestrowanych, przy obserwowanym spadku przed rokiem. Stopa bezrobocia była wyższa niż rok wcześniej i pod koniec grudnia nieznacznie przekroczyła poziom wskaźnika ogólnokrajowego. Na 1 ofertę pracy przypadło zdecydowanie więcej bezrobotnych niż w poprzednim roku, ale mniej niż w skali kraju.

W ciągu roku napływ nowo zarejestrowanych bezrobotnych był większy niż odpływ.

W końcu grudnia 2012 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy ukształtowała się na poziomie 157,4 tys. i była wyższa o 13,8 tys. (tj. o 9,6%) niż przed rokiem (po spadku o 4,5% w 2011 r.). W porównaniu z końcem grudnia 2005 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 76,0 tys. osób (tj. o 32,6%). W Polsce liczba bezrobotnych w skali roku wzrosła o 7,8% (wobec wzrostu o 1,4% w końcu grudnia 2011 r.), natomiast w relacji do 2005 r. zmniejszyła się o 22,9%.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami).

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
P o l s k a			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	2773,0	1982,7	2136,8
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu roku) w tys.	2793,2	2591,5	2655,0
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu roku) w tys.	3019,8	2563,5	2500,8
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	158	90	92
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	17,6	12,5	13,4
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	233,4	143,6	157,4
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu roku) w tys.	252,1	209,7	218,3
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu roku) w tys.	275,9	216,4	204,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	95	42	61
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	20,6	12,4*	13,5
m. W r o c ł a w			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	31,4	16,2	19,0
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu roku) w tys.	25,5	25,1	28,6
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu roku) w tys.	29,4	26,5	25,8
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	26	13	21
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	10,9	5,0	5,8

Analizując zmiany liczby zarejestrowanych bezrobotnych w przekroju terytorialnym, w relacji do końca grudnia 2011 r., wzrost liczby bezrobotnych odnotowano w 27 powiatach, przy czym największy w powiecie wrocławskim (o 27,5%), a najmniejszy (o 0,3%) w powiecie polkowickim. Spadek liczby bezrobotnych odnotowano wyłącznie w powiecie lubańskim (o 0,6%), a w powiecie jeleniogórskim liczba bezrobotnych utrzymała się na poziomie zbliżonym do roku wcześniejszego.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

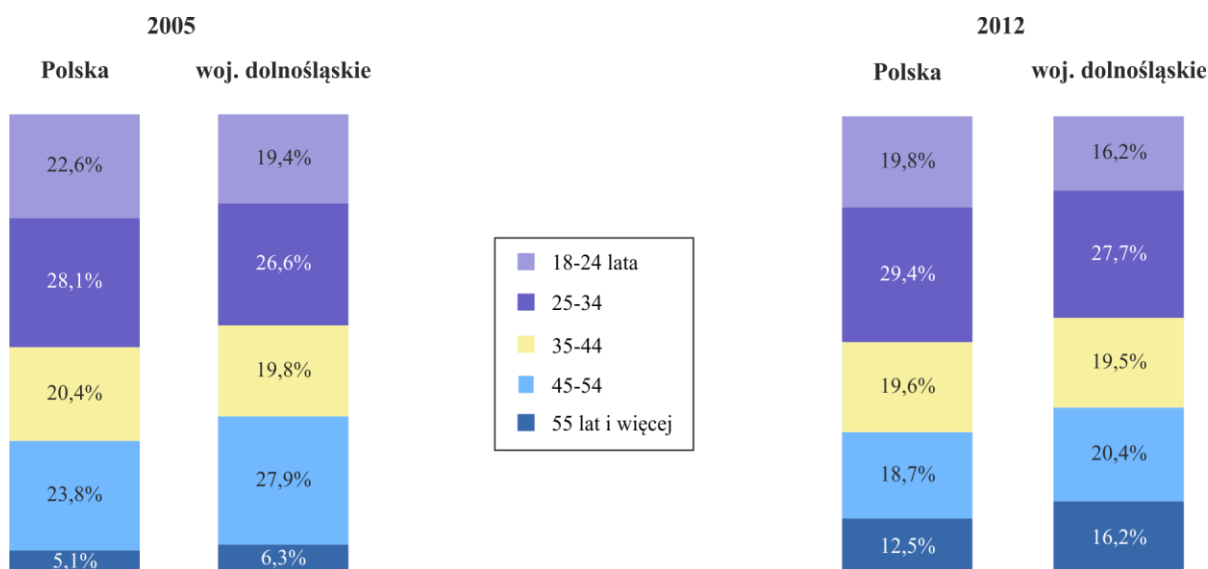
W końcu grudnia 2012 r. w strukturze bezrobotnych 80,6% nie posiadało prawa do zasiłku (w 2011 r. – 80,8%, w 2005 r. 84,6%), 86,8% stanowiły osoby poprzednio pracujące (rok wcześniej – 85,9%, w 2005 r. – 80,3%), a 35,6% to mieszkańcy wsi (w 2011 r. – 35,7%, w 2005 r. – 34,1%). Wśród zarejestrowanych bezrobotnych kobiety stanowiły większość, tj. 51,0% ogółu, a ich udział zmniejszył się zarówno w relacji z końcem grudnia 2011 r. (o 2,2 p.proc.), jak i w porównaniu z końcem grudnia 2005 r. (o 2,7 p.proc.).

Od 2009 r. największą grupę wśród bezrobotnych stanowią ludzie młodzi w wieku 25-34 lata. W końcu grudnia 2012 r. ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił 27,7% i kształtował się na poziomie nieznacznie niższym niż przed rokiem. W skali roku największe zmiany w strukturze bezrobotnych zanotowano w grupie osób w wieku 45-54 lata (spadek o 1,4 p.proc.). Pozytywne zmiany w strukturze bezrobotnych dotyczyły również osób w wieku 18-24 lata – ich udział w relacji do grudnia 2011 r. obniżył się o 0,5 p.proc. Niekorzystne zmiany zaobserwowano natomiast wśród osób w wieku 35-44 lata oraz w wieku 55 lat i więcej, których udział w skali roku wzrósł odpowiednio po 1,0 p.proc.

Od 2009 r. największą grupę wśród bezrobotnych stanowią ludzie młodzi w wieku 25-34 lata. W końcu grudnia 2012 r. ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił 27,7% i kształtował się na poziomie nieznacznie niższym niż przed rokiem. W skali roku największe zmiany w strukturze bezrobotnych zanotowano w grupie osób w wieku 45-54 lata (spadek o 1,4 p.proc.). Pozytywne zmiany w strukturze bezrobotnych dotyczyły również osób w wieku 18-24 lata – ich udział w relacji do grudnia 2011 r. obniżył się o 0,5 p.proc. Niekorzystne zmiany zaobserwowano natomiast wśród osób w wieku 35-44 lata oraz w wieku 55 lat i więcej, których udział w skali roku wzrósł odpowiednio po 1,0 p.proc.

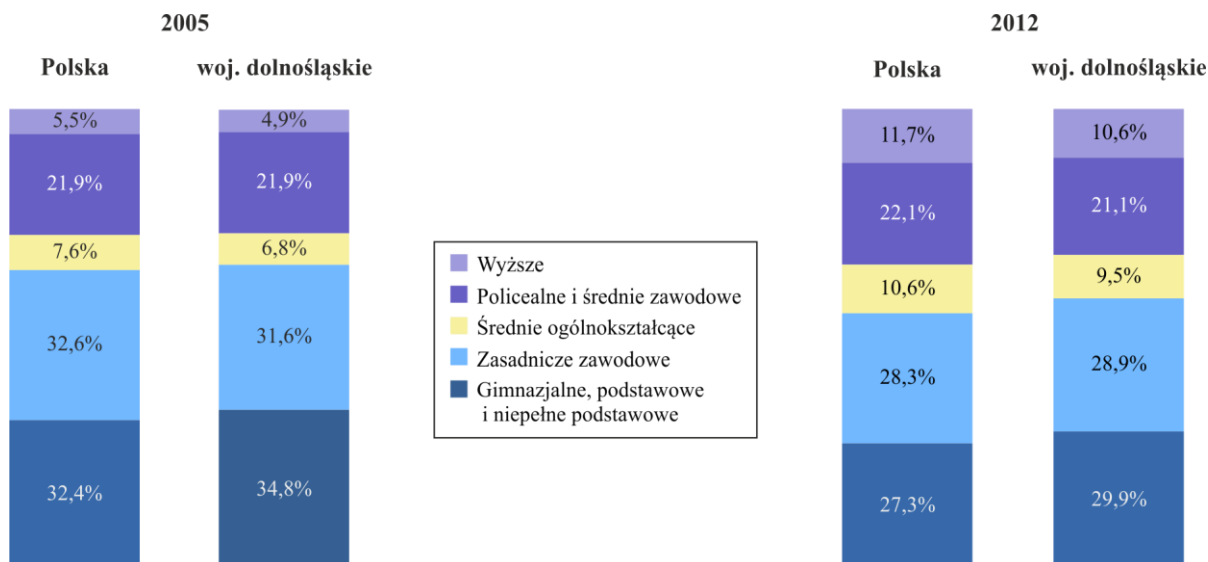
Wykres 15. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**

Stan w dniu 31 XII

Wykres 16. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**

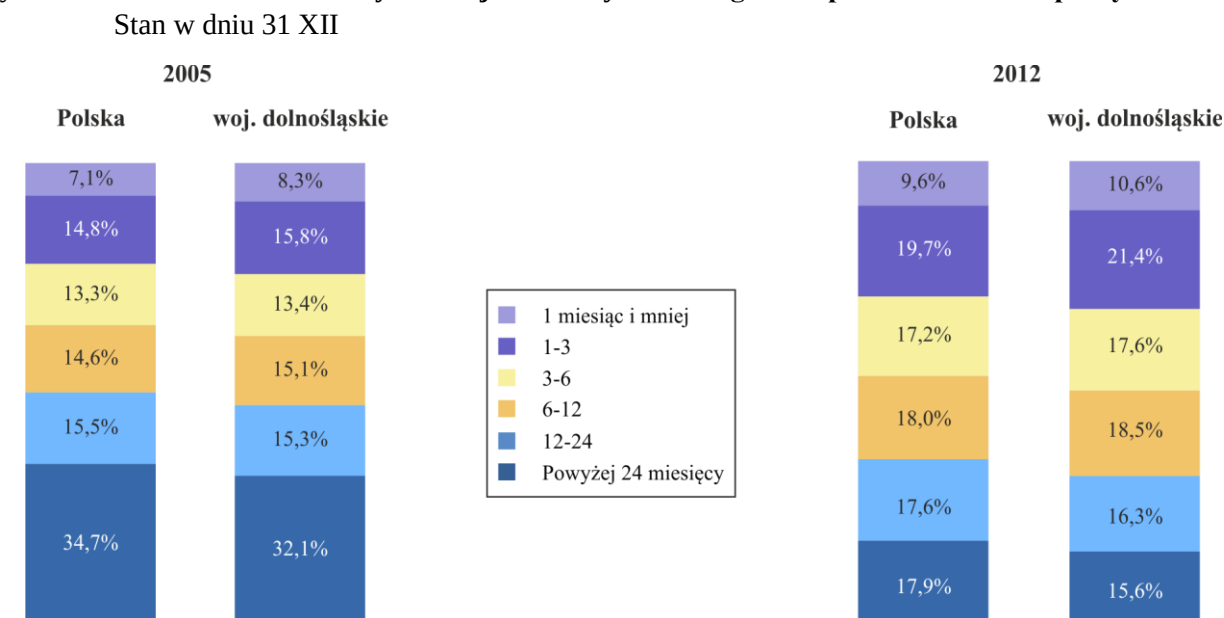
Stan w dniu 31 XII

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Najwięcej było osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił odpowiednio 29,9% i 28,9% (w końcu grudnia 2011 r. – 30,3% i 28,7%). Większe niż przed rokiem problemy ze znalezieniem pracy miały osoby z wykształceniem wyższym, których zbiorowość w skali roku zwiększyła się najbardziej (o 14,3% wobec wzrostu o 2,0% w końcu grudnia 2011 r.), a ich odsetek wzrósł o 0,4 p.proc.

Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, największą grupę w strukturze bezrobotnych stanowiły osoby z najkrótszym okresem pozostawania bez pracy, tj. do 3 miesięcy (32,0% wobec 31,2% w roku wcześniejszym) oraz będące bez pracy dłużej niż 1 rok (31,9% wobec 32,3%). Spośród wszystkich grup wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy największy wzrost w skali roku dotyczył osób pozostających bez pracy do 3 miesięcy (o 12,3%), a następnie osób będących bez pracy w granicy od 6 miesięcy do 1 roku (o 9,0%).

Wykres 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**

a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby z krótkim stażem pracy (tj. 1-5 lat), które stanowiły 23,3% ogólnej liczby bezrobotnych, a ich udział w skali roku wzrósł o 0,5 p.proc. W porównaniu z rokiem poprzednim najbardziej pogorszyła się sytuacja osób z najdłuższym stażem – powyżej 30 lat, których liczba wzrosła znacząco (o 19,0% wobec wzrostu o 4,8% w grudniu 2011 r.), a ich odsetek w skali roku wzrósł o 0,4 p.proc.

W szczególnej sytuacji na rynku pracy znajdowało się 142,0 tys. osób, czyli 90,2% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem 90,7%). Najliczniejszą grupę wśród tej populacji stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, ale ich udział w skali roku zmniejszył się o 1,5 p.proc. – do 51,8%. W relacji do końca grudnia 2011 r. zmniejszył się również odsetek osób bez doświadczenia zawodowego i bez kwalifikacji zawodowych (odpowiednio o 1,3 p.proc. i o 0,8 p.proc.) oraz osób młodych – do 25 roku życia (o 0,5 p.proc.) i niepełnosprawnych (o 0,1 p.proc.). Nieznaczny wzrost odsetka zaobserwowano natomiast m.in. wśród osób powyżej 50 roku życia oraz samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 0,1 p.proc.). We wszystkich wymienionych kategoriach liczba bezrobotnych zwiększyła się w ujęciu rocznym, w tym najbardziej wśród osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia (o 10,6%) oraz osób powyżej 50 roku życia (o 9,6%).

Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim**

Wyszczególnienie	2011				2012			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tysiącach osób	162,7	139,6	136,8	143,6	156,9	143,7	144,4	157,4
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 ...	98,8	95,9	95,8	95,5	96,4	102,9	105,6	109,6
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tysiącach osób	60,1	42,0	51,5	56,0	58,4	44,0	53,8	62,1
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 ...	84,6	78,2	81,9	82,1	97,1	104,6	104,4	110,9
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tysiącach osób	47,7	65,2	54,3	49,2	45,0	57,2	53,1	49,1
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 ...	90,6	89,4	82,8	81,0	94,5	87,8	97,8	99,8
Płynność bezrobocia (napływ–odpływ)								
w tysiącach osób	12,4	-23,2	-2,8	6,8	13,3	-13,3	0,7	13,0
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	13,9	12,1	11,9	12,4*	13,4	12,4	12,5	13,5

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

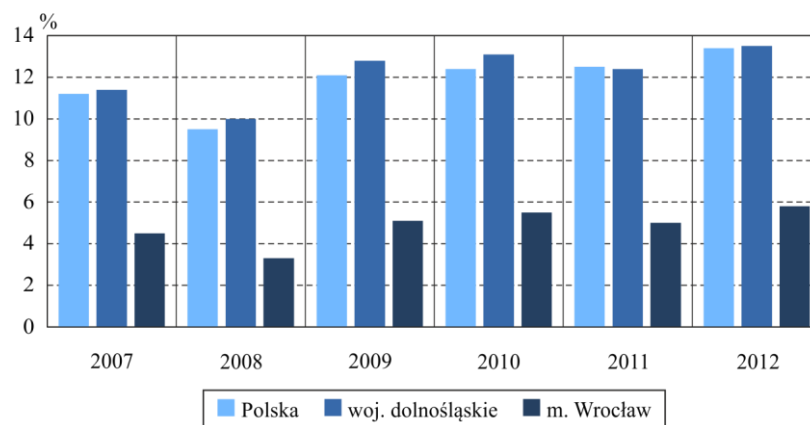
zmian stopy bezrobocia w skali roku, wzrost odnotowano we wszystkich powiatach, z wyłączeniem powiatu lubańskiego, w którym w relacji do grudnia 2011 r. wysokość stopy bezrobocia nie zmieniła się. Największy wzrost stopy bezrobocia w porównaniu z końcem grudnia 2011 r. odnotowano w powiatach strzelińskim (o 2,6 p.proc.), świdnickim (o 2,2 p.proc.) oraz wołowskim (o 2,1 p.proc.).

Nadal obserwuje się duże zróżnicowanie terytorialne pod względem wskaźnika stopy bezrobocia. Rozpiętość pomiędzy najwyższą i najniższą wartością wskaźnika w powiatach wyniosła 21,9 p.proc. i zmniejszyła się zarówno w skali roku, jak i w relacji z końcem grudnia 2005 r. odpowiednio o 0,2 p.proc. i o 0,6 p.proc.

W końcu grudnia 2012 r. w grupie powiatów o niskiej stopie bezrobocia znalazło się miasto wojewódzkie Wrocław (5,8% wobec 5,0% w grudniu 2011 r.) oraz powiaty wrocławski (5,6% wobec 4,5%) i polkowicki (9,1% wobec 9,0%). Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały powiaty: górowski (27,5% wobec 26,4% w grudniu 2011 r.), złotoryjski (27,1% wobec 26,6%), kłodzki (26,7% wobec 24,9%) i lwówecki (25,6% wobec 24,6%).

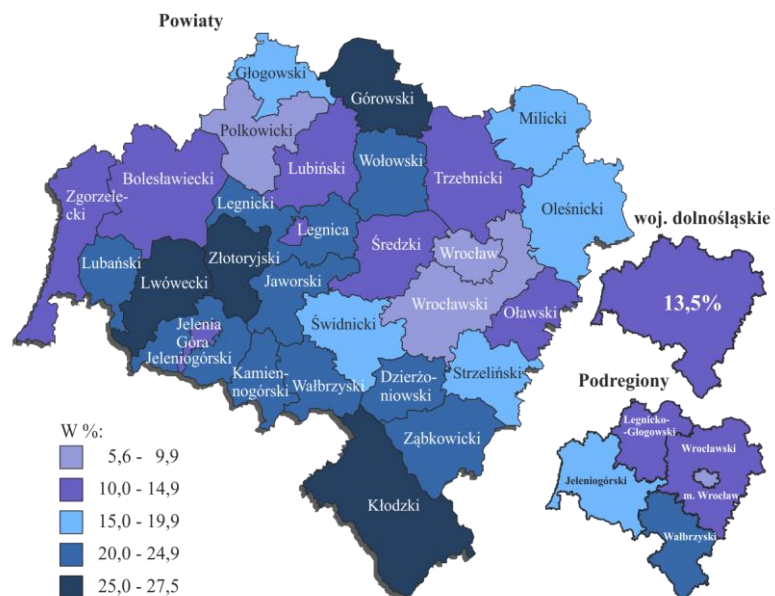
Stopa bezrobocia rejestrowanego, począwszy od maja 2012 r. kształtowała się na wyższym poziomie niż w analogicznych miesiącach 2011 r. i na koniec grudnia wyniosła 13,5%. Była ona o 1,1 p.proc. wyższa niż przed rokiem (po spadku o 0,7 p.proc. w końcu grudnia 2011 r.), natomiast o 7,1 p.proc. niższa w relacji z 2005 r. Stopa bezrobocia była o 0,1 p.proc. wyższa niż w kraju (przed rokiem – niższa o 0,1 p.proc.).

Analiza przestrzennego zróżnicowania pokazała, że pod względem

Wykres 18. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**
Stan w dniu 31 XII

W 2012 r. liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 218,3 tys. osób i w ujęciu rocznym zwiększyła się o 8,6 tys., tj. o 4,1% (wobec spadku przed rokiem o 18,1%), natomiast w relacji z 2005 r. zmniejszyła się o 13,4%. Najliczniejszą grupę stanowiły nadal osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zmniejszył się w porównaniu do 2011 r. o 0,7 p.proc. (do 80,8%). Zmniejszył się również odsetek osób dotychczas niepracujących (o 1,6 p.proc. – do 15,5%) oraz absolwentów (o 0,6 p.proc. – do 8,9%). Zwiększył się natomiast odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (o 1,0 p.proc. – do 3,3%).

Wykres 19. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2012 r.**
Stan w dniu 31 XII

Z ewidencji bezrobotnych skreślono w ciągu roku 204,5 tys. osób, tj. mniej o 11,9 tys. osób niż w 2011 r. (o 5,5% wobec spadku o 14,1% przed rokiem), jak również mniej o 25,9% w relacji do 2005 r. Z tytułu podjęcia pracy (główniej przyczyny wyrejestrowania) z rejestru bezrobotnych skreślono 87,6 tys. osób (wobec 93,6 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych w skali roku zmniejszył się nieznacznie (o 0,4 p.proc. do 42,8%). Spośród osób wykreślonych z ewidencji obniżył się również odsetek osób, które utraciły status bezrobotnych w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 2,4 p.proc. – do 32,3%). Zwiększył się natomiast udział osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 3,1 p.proc. – do 8,4%) oraz osób, które nabyły prawa emerytalne, rentowe lub do świadczeń przedemerytalnych (o 0,5 p.proc. – do 2,0%) i tych, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,3 p.proc. – do 6,6%).

W 2012 r. bilans bezrobotnych, w przeciwieństwie do roku poprzedniego, kształtował się niekorzystnie, tzn. w ciągu roku zarejestrowano o 13,8 tys. osób więcej niż wyłączono z ewidencji (rok wcześniej – bilans wynosił minus 6,7 tys.). Relacja liczby wyrejestrowanych bezrobotnych do bezrobotnych zarejestrowanych ukształtowała się na poziomie 93,7% (w 2011 r. – 103,2%), podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 94,2% (przed rokiem – 98,9%). W ciągu ostatnich 10 lat, dodatni bilans bezrobotnych notowano również w latach 2009 i 2010, kiedy wskaźnik płynności bezrobocia kształtował się odpowiednio na poziomie 87,5% i 98,4%.

Powiatowe urzędy pracy w ciągu całego 2012 r. dysponowały 64,4 tys. ofertami zatrudnienia, tj. mniej o 5,8% niż przed rokiem (wobec spadku o 16,5% w 2011 r.) oraz mniej o 17,0% niż w 2005 r. Oferty pracy skierowane dla osób niepełnosprawnych stanowiły 8,6% ogółu ofert, a dla stażystów – 20,8% (wobec 6,0% i 13,7% w 2011 r.).

W końcu grudnia 2012 r. na 1 ofertę pracy przypadało 61 bezrobotnych (przed rokiem 42, a w 2005 r. – 95). Wskaźnik ten był niższy niż w skali kraju, gdzie na 1 ofertę pracy przypadało 92 bezrobotnych (przed rokiem – 90).

Analiza przestrzennego zróżnicowania pod względem liczby osób przypadających na 1 ofertę pracy wykazała, że najmniejszą liczbę bezrobotnych na 1 ofertę pracy odnotowano we Wrocławiu (21 wobec 13 przed rokiem), w powiecie bolesławieckim (27 wobec 36) oraz wrocławskim (28 wobec 8) i lubińskim (28 wobec 26 w końcu grudnia 2011 r.). Najmniej sprzyjająca sytuacja wstąpiła w powiatach jaworskim i legnickim (ponad 1000 osób na 1 ofertę) oraz w głogowskim, gdzie pod koniec roku 2012 nie było do dyspozycji żadnych miejsc pracy.

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kw. 2012 r. w porównaniu z analogicznym kwartałem poprzedniego roku zaobserwowano w województwie wiele niekorzystnych zmian. Zmniejszyła się liczba pracujących, natomiast wzrosła liczba bezrobotnych. Wzrosła również stopa bezrobocia (jedynie wśród mieszkańców wsi odnotowano jej spadek). Obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi zmniejszyło się, ale nadal kształtowało się na poziomie wyższym niż w kraju. Do pozytywnych zmian zaliczyć natomiast można m.in. wzrost wskaźnika zatrudnienia oraz współczynnika aktywności zawodowej.

Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP'2011. Ponadto uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas było to powyżej 3 miesięcy).

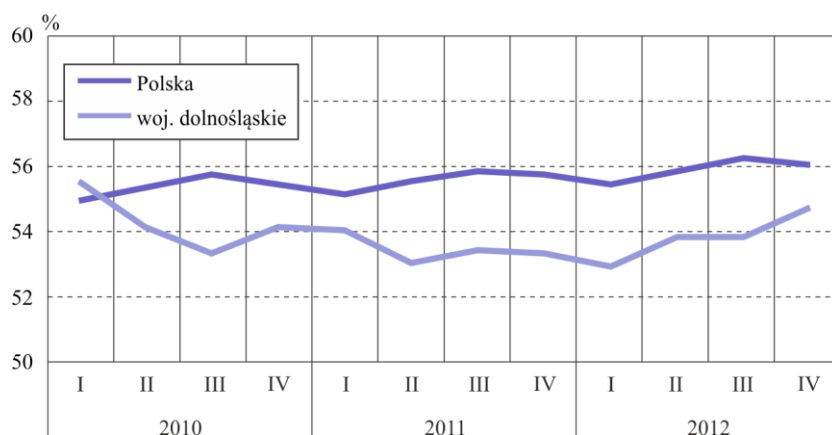
W IV kw. 2012 r. zbiorowość aktywnych zawodowo liczyła w województwie 1234 tys. a biernych zawodowo – 1021 tys. osób. Oznacza to, że na każde 100 osób w wieku 15 lat i więcej przypadało średnio 55 osób aktywnych zawodowo (w kraju – 56) oraz 45 osób biernych zawodowo (w kraju – 44).

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

Tabl. 8. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
P o l s k a			
Aktywni zawodowo w tys.	17153	17295	17394
pracujący w tys.	15557	15613	15636
bezrobotni w tys.	1597	1682	1757
Bierni zawodowo w tys.	13826	13729	13656
Współczynnik aktywności zawodowej w %	55,4	55,7	56,0
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	50,3	50,4
Stopa bezrobocia w %	9,3	9,7	10,1
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Aktywni zawodowo w tys.	1280	1242	1234
pracujący w tys.	1150	1110	1093
bezrobotni w tys.	130	132	142
Bierni zawodowo w tys.	1084	1090	1021
Współczynnik aktywności zawodowej w %	54,1	53,3	54,7
Wskaźnik zatrudnienia w %	48,6	47,6	48,4
Stopa bezrobocia w %	10,2	10,6	11,5

Wykres 20. Współczynnik aktywności zawodowej

Liczba aktywnych zawodowo zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku o 0,6% (wobec spadku o 3,0% w IV kw. 2011 r.) Liczba kobiet aktywnych zawodowo zmniejszyła się (o 2,8%), natomiast mężczyzn wzrosła (o 1,2%).

W IV kw. 2012 r. współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 54,7% i zwiększył się o 1,4 p.p. w relacji do IV kw. 2011 r.

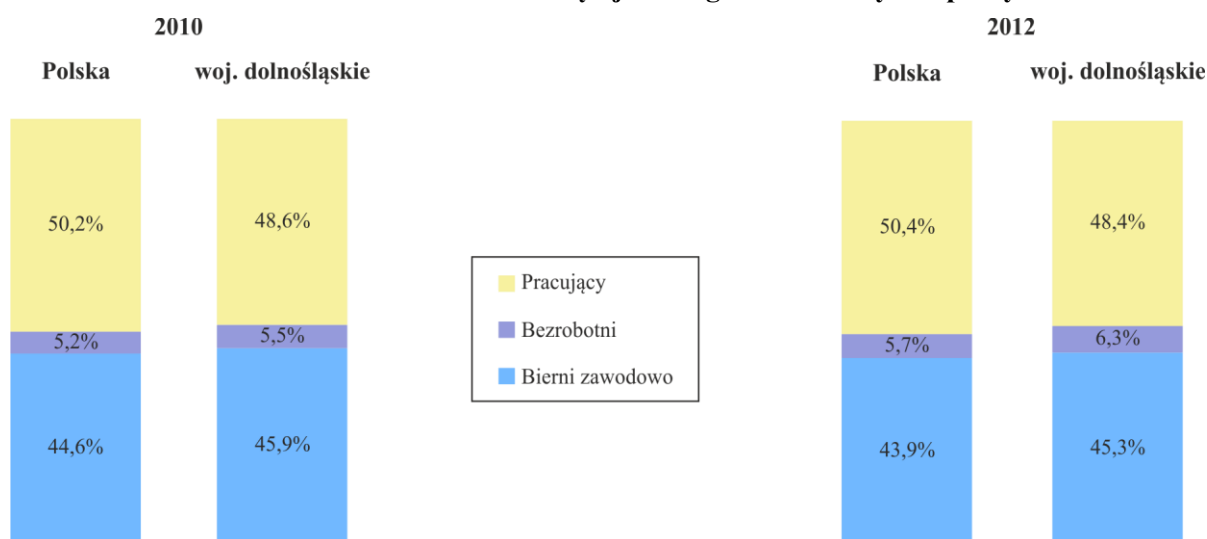
Analizując współczynniki aktywności zawodowej w kolejnych kwartałach w latach 2010-2012, stwierdza się, że odnotowana w IV kw. 2012 r.

wartość współczynnika była drugim co do wielkości współczynnikiem, ustępującym miejsca jedynie wartości odnotowanej w I kw. 2010 r. (55,5%).

W IV kw. 2012 r., podobnie jak we wcześniejszych latach, wyraźnie wyższy współczynnik aktywności zawodowej wystąpił w populacji mężczyzn (63,5% wobec 60,5% w IV kw. 2011 r.) niż kobiet (46,7% wobec 46,6% w IV kw. 2011 r.). Współczynnik aktywności zawodowej osiągnął jednakową wartość na wsi i w miastach (54,7%).

Województwo dolnośląskie zajmowało 11. miejsce wśród województw pod względem wysokości współczynnika aktywności zawodowej (w IV kw. 2011 r. – 14. lokata) i było jednym z dziewięciu województw, w którym w relacji do IV kw. 2011 r. odnotowano wzrost tego współczynnika.

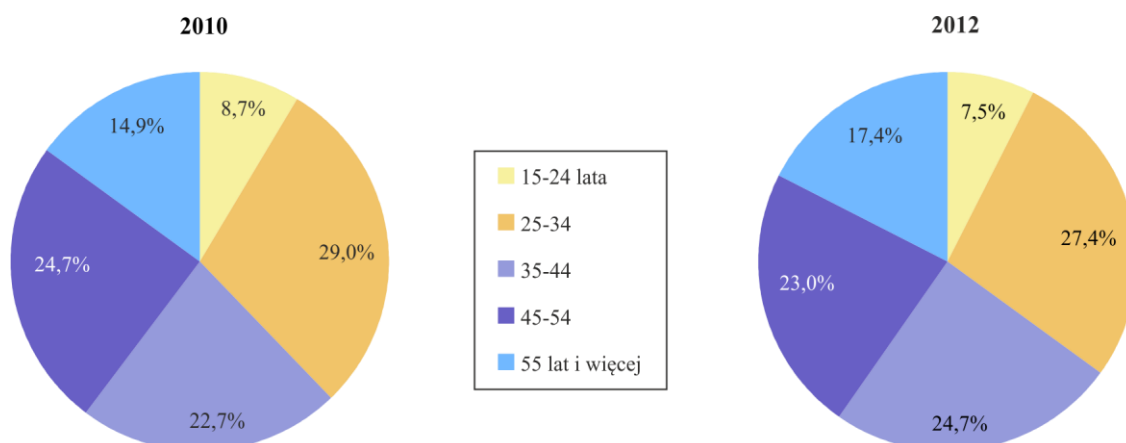
Wykres 21. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale

W strukturze ludności według statusu na rynku pracy w relacji do IV kw. 2011 r. odnotowano wzrost odsetka pracujących (o 0,8 p.proc.) i bezrobotnych (o 0,6 p.proc.), natomiast spadek odsetka biernych zawodowo (o 1,4 p.proc.). W kraju zanotowano podobne zmiany.

Zbiorowość pracujących w IV kw. 2012 r. liczyła 1093 tys. i stanowiła 7,0% ogółu pracujących w kraju. W skali roku liczba pracujących w województwie zmniejszyła się o 1,5% (wobec spadku o 3,5% przed rokiem), głównie w wyniku spadku liczby pracujących kobiet (o 4,2%) oraz liczby pracujących osób mieszkających w miastach (o 2,8%). W relacji do IV kw. 2011 r. zarówno w populacji pracujących mężczyzn jak i wśród pracujących osób zamieszkałych na wsiach odnotowano wzrost odpowiednio o 0,7% i o 1,5%.

Wykres 22. Struktura pracujących według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale

Analizując pracujących według wieku, w IV kwartale 2012 r. najmniejszy udział w omawianej zbiorowości, podobnie jak przed rokiem, miały osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15-24 lata (7,5% wobec 7,8% w IV kw. 2011 r.) i 55 lat i więcej (17,4% wobec 15,0%). Największym natomiast udziałem, identycznym jak przed rokiem, charakteryzowały się osoby w wieku 25-34 lata (27,4%).

W porównaniu do IV kw. 2011 r. jedynie wśród pracujących osób w wieku 55 lat i więcej zbiorowość zwiększyła się (o 14,5%), natomiast w pozostałych grupach odnotowano spadek liczby pracujących, w tym największy w grupie osób w wieku 45-54 lata (o 8,4%).

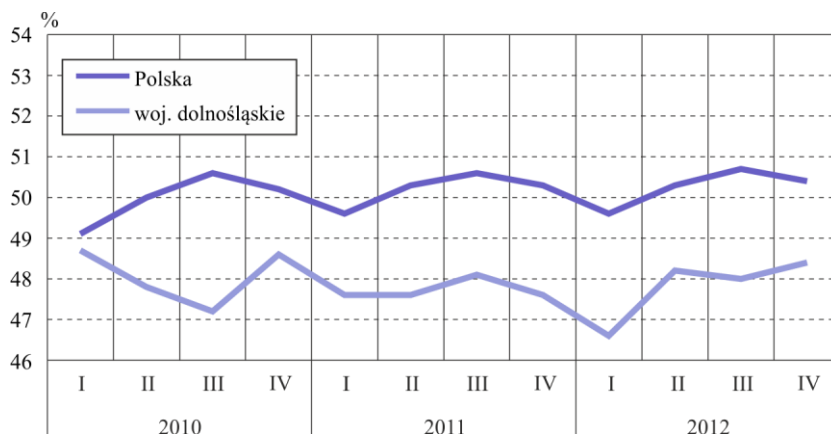
*Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:*

- *wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;*
- *miały pracę, ale jej nie wykonywały:*
 - *z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,*
 - *z innych powodów przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. – powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.*

Wśród ogółu pracujących w skali roku wzrósł udział pracowników najemnych (z 83,2% w IV kw. 2011 r. do 83,5% w IV kw. 2012 r.), natomiast obniżył się odsetek pracodawców i pracujących na własny rachunek (z 15,6% do 15,0%). Wśród pracowników najemnych w IV kw. 2012 r. odnotowano 639 tys. osób wykonujących pracę stałą na czas nieokreślony (69,9%) i 275 tys. osób wykonujących pracę na czas określony (30,1%).

***Wskaźnik zatrudnienia** obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).*

Wykres 23. **Wskaźnik zatrudnienia**

Wskaźnik zatrudnienia w województwie kształtował się w IV kw. 2012 r. na poziomie 48,4% (wobec 47,6% w IV kw. 2011 r.) i był niższy niż w kraju o 2,0 p.proc. Pod względem wysokości wskaźnika zatrudnienia województwo łódzkie było jednym z czterech województw z najniższą wartością wskaźnika.

Niezmiennym pozostaje, że wartość wskaźnika zatrudnienia dla mężczyzn jest wyższa niż dla kobiet.

W IV kw. 2012 r. dla mężczyzn wskaźnik ten kształtował się na poziomie 56,8% i w skali roku wzrósł o 2,4 p.proc., podczas gdy dla kobiet kształtował się na poziomie 40,9% i obniżył się o 0,5 p.proc.

Analizując wskaźnik zatrudnienia w kolejnych kwartałach w latach 2010-2012, wartość wskaźnika notowana w IV kw. 2012 r. była trzecim co do wielkości wskaźnikiem. Najwyższe wartości wskaźnika zatrudnienia notowano w I i IV kw. 2010 r. – 48,7% i 48,6%.

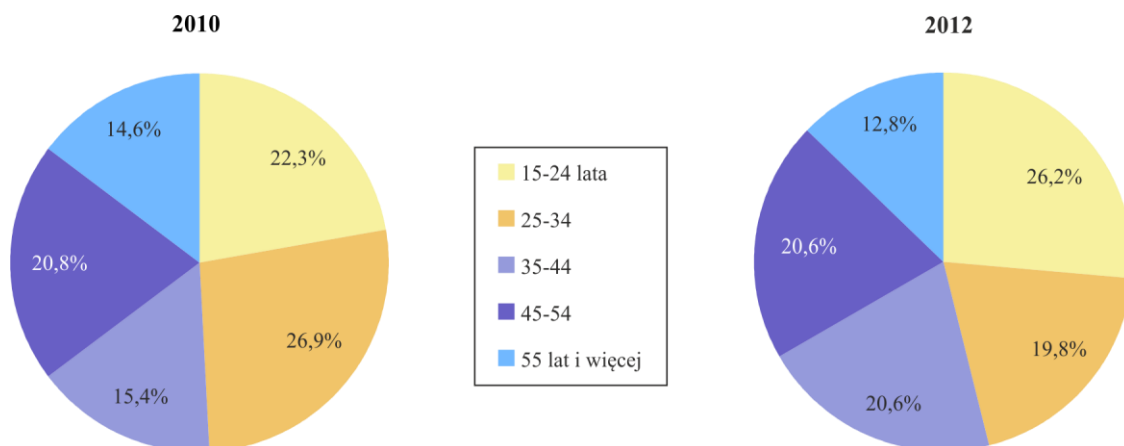
***Bezrobotni** to osoby w wieku 15-74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywne poszukiwały pracy i były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.*

W IV kw. 2012 r. było 142 tys. bezrobotnych i w odniesieniu do IV kw. 2011 r. zbiorowość ta zwiększyła się o 10 tys. osób (tj. o 7,6%). Wzrost liczby bezrobotnych osób był wyższy w populacji kobiet (o 7,8%) niż mężczyzn (o 5,8%). Wśród osób bezrobotnych zamieszkałych w miastach odnotowano w skali roku wzrost

o 11,8%, natomiast wśród bezrobotnych zamieszkałych na wsi notowano spadek o 2,6%. W IV kw. 2012 r. wśród ogółu bezrobotnych większość (51,4%) stanowili mężczyźni (wobec 52,3% w IV kw. 2011 r.).

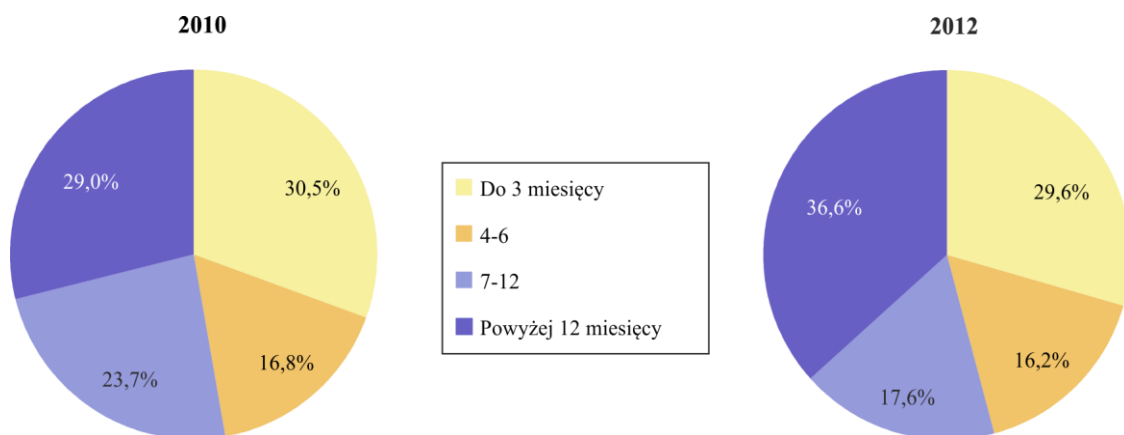
Analiza bezrobotnych pod względem wieku wykazała, że w IV kw. 2012 r. najliczniejszą grupę tworzyły osoby młode w wieku 15-24 lata (26,2% ogółu bezrobotnych wobec 21,9% w IV kw. 2011 r.). Wśród ogółu bezrobotnych najmniej było osób w wieku 55 lat i więcej (12,8% wobec 12,9% przed rokiem). W skali roku największy wzrost bezrobocia dotyczył osób młodych w wieku 15-24 lata (o 27,6%), podczas gdy spadek odnotowano wyłącznie w przypadku osób w wieku 25-34 lata (o 15,2%).

Wykres 24. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale**

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne wyniósł 11,3 miesiące (w kraju – 11,7 miesięcy). Na przestrzeni roku okres ten uległ wydłużeniu o około 3 dni (w Polsce – dłuższy o ponad 2 tygodnie). W analizowanym okresie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) wyniosła 52 tys. i stanowiła 36,6% ogółu bezrobotnych (wobec 38,6% przed rokiem). W kraju w IV kw. 2012 r. odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 35,7% i w porównaniu z zanotowanym przed rokiem zwiększył się o 2,5 p.proc.

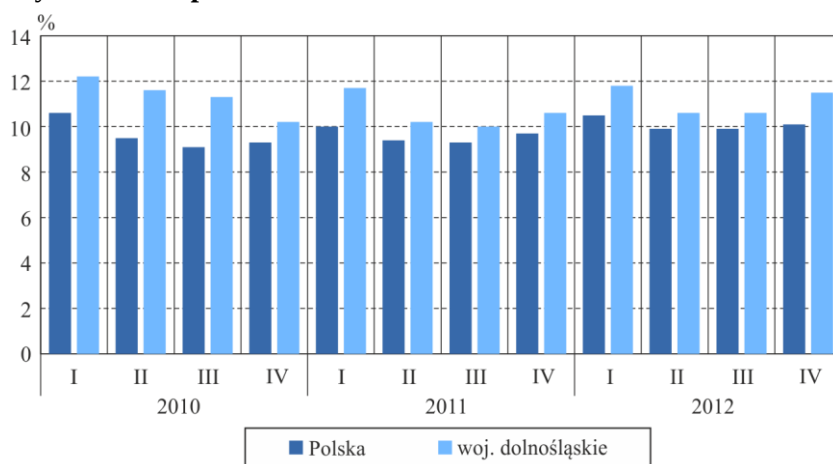
Wykres 25. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie dolnośląskim w IV kwartale**

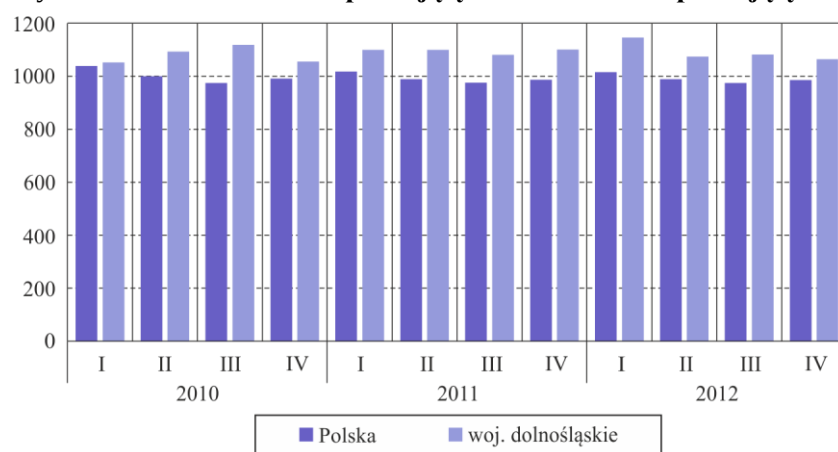
Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

W IV kwartale 2012 r. stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 11,5% i była o 0,9 p.proc. wyższa niż w IV kw. 2011 r. W porównaniu do wskaźnika ogólnokrajowego stopa bezrobocia w województwie była wyższa o 1,4 p.proc. Pod względem wysokości stopy bezrobocia województwo dolnośląskie było jednym z czterech województw z najwyższą stopą bezrobocia. Analizowany wskaźnik dla mężczyzn wyniósł 10,7%, a dla kobiet – 12,5% (przed rokiem odpowiednio 10,3% i 11,2%).

Wykres 26. Stopa bezrobocia

Wykres 27. Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących

wodowo wskazywało naukę, uzupełnienie kwalifikacji (wobec 20,6% w IV kw. 2011 r.) oraz 14,8% – chorobę, niepełnosprawność (wobec 14,4% przed rokiem).

W IV kwartale 2012 r. na 1000 pracujących przypadało 1064 osoby bezrobotne i bierne zawodowo (rok wcześniej – 1101 osób). Obciążenie pracujących osobami niepracującymi było wyższe niż w kraju, gdzie na 1000 pracujących przypadało 986 osób niepracujących (w IV kw. 2011 r. – 987 osób).

Zbiorowość biernych zawodowo w IV kw. 2012 r. liczyła 1021 tys. osób i stanowiła 45,3% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej (w kraju odsetek ten był niższy i wyniósł 44,0%). Na przestrzeni roku liczba nieaktywnych zawodowo osób zmniejszyła się o 6,3% (wobec wzrostu o 0,6% w IV kw. 2011 r.). W kraju w relacji do analogicznego okresu roku poprzedniego liczebność biernych zawodowo zmniejszyła się o 0,5%. Wśród osób biernych zawodowo przeważały kobiety, a ich udział wyniósł 61,7% (w IV kw. 2011 r. – 59,7%).

W ogólnej liczbie biernych zawodowo 99,3% osób nieposzukiwało pracy i jako główną przyczynę bierności wymieniało emeryturę (prawie co druga osoba bierna zawodowo). Wśród przyczyn bierności 19,4% osób biernych za-

Dane prezentujące rynek pracy w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
 - „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
 - „Rynek pracy w województwie dolnośląskim” – publikacja dostępna co roku również w wersji książkowej oraz na płycie CD,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

WYNAGRODZENIA

W 2012 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w skali roku rosły wolniej niż w 2011 r. Przeciętne wynagrodzenie brutto w województwie kształtowało się, podobnie jak w roku poprzednim, na niższym poziomie niż w kraju. W skali roku zwiększył się średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw oraz wzrosło przeciętne wynagrodzenie brutto za godzinę pracy.

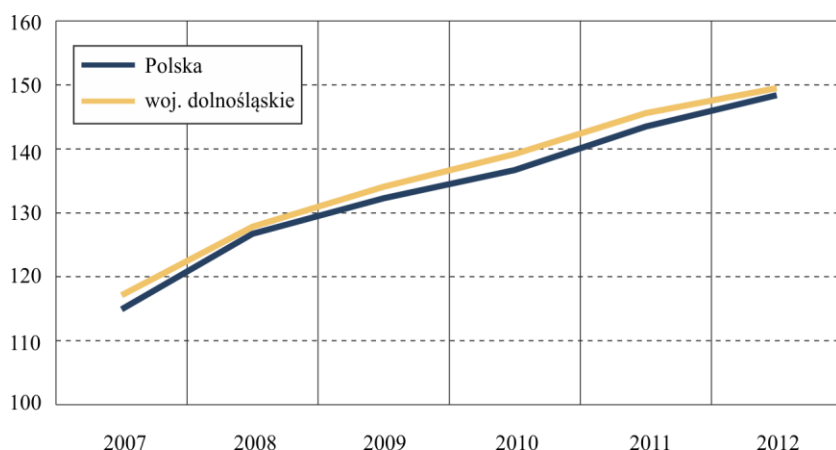
W 2012 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 3691,81 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 2,7% (wobec wzrostu o 4,6% w 2011 r.). W porównaniu do 2005 r. przeciętne wynagrodzenie brutto wzrosło o 49,5%. W kraju w skali roku zaobserwowano również wzrost przeciętnego wynagrodzenia brutto (o 3,4% wobec wzrostu o 5,0% w 2011 r.), a w relacji do 2005 r. – o 48,4%. Pod względem wysokości przeciętnego wynagrodzenia, województwo dolnośląskie w 2012 r. zajęło 3. lokatę wśród pozostałych województw (po województwach mazowieckim i śląskim).

***Przeciętne wynagrodzenie brutto** to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłacanych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.*

Tabl. 9. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2005	2011	2012		
	w złotych			2005 = 100	2011 = 100
P o l s k a	2515,70	3604,68	3728,36	148,4	103,4
Woj. dolnośląskie	2470,49	3594,98	3691,81	149,5	102,7
M. Wrocław	2424,52	3600,88	3651,53	150,7	101,4

Wykres 28. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**
(przeciętna 2005 = 100)

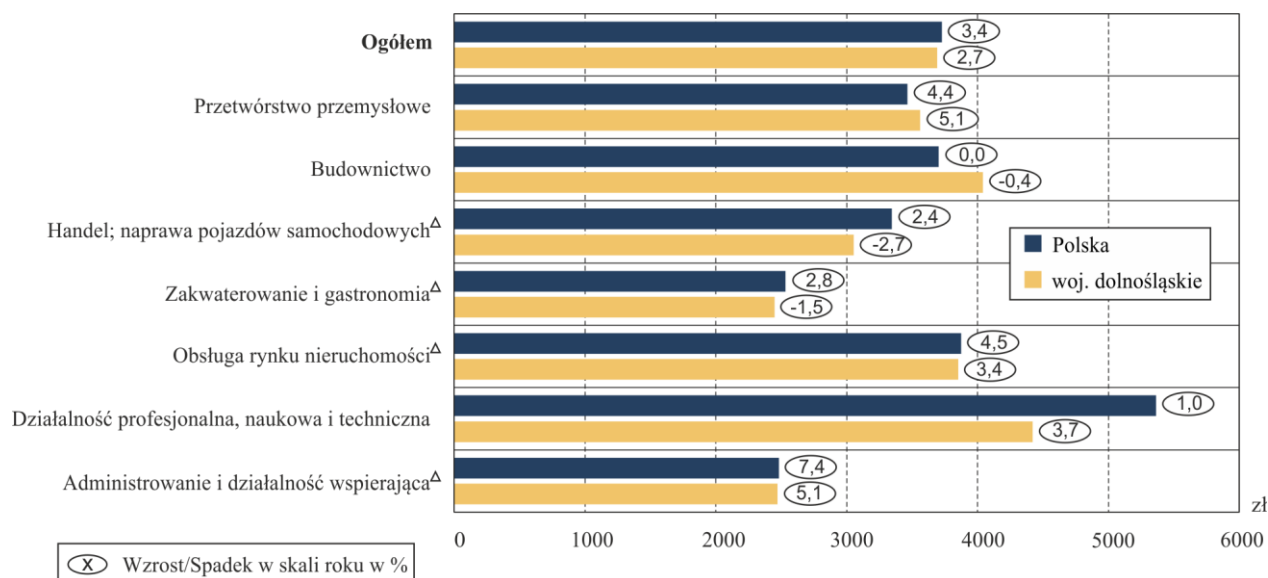

Biorąc pod uwagę sekcje działalności gospodarczej, w skali roku wzrost wynagrodzenia odnotowano w większości z nich, w tym największy w przetwórstwie przemysłowym oraz administrowaniu i działalności wspierającej (odpowiednio po 5,1%). Obniżenie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto wystąpiło tylko w 4 sekcjach, w tym największy spadek, choć stosunkowo niewielki, dotyczył sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 2,7%).

W 2012 r. podobnie jak w roku wcześniejszym, najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto zanotowano m.in. w sekcjach informacja i komunikacja oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, przekroczyły one przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie odpowiednio o 45,1% i 42,6% (przed rokiem wyższe odpowiednio o 47,2%

i 39,5%). Najniższe wynagrodzenia odnotowano natomiast w zakwaterowaniu i gastronomii oraz administrowaniu i działalności wspierającej, tj. odpowiednio mniejsze o 33,7% i o 33,0% od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (przed rokiem mniejsze odpowiednio o 30,9% i o 34,5%).

Wykres 29. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw według wybranych sekcji PKD 2007 w 2012 r.**

Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim**

Wyszczególnienie	2011				2012				w zł
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	103,8	104,4	103,9	104,6	105,3	103,5	103,8	102,7	3691,81
w tym:									
Przemysł	102,8	103,0	102,3	102,8	104,4	104,1	105,0	104,6	4134,62
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	104,6	105,1	105,5	105,6	106,7	105,5	105,3	105,1	3561,89
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	98,8	99,2	96,6	98,3	92,8	99,0	104,7	105,0	5265,03
Budownictwo	106,1	109,2	108,0	107,0	107,1	102,8	101,8	99,6	4041,69
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	106,1	106,7	106,5	108,2	103,5	99,4	100,0	97,3	3054,83
Transport i gospodarka magazynowa	103,4	102,3	101,9	102,4	104,5	104,8	104,6	104,3	3225,47
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	101,2	98,8	98,7	99,1	101,1	99,2	98,5	98,5	2449,03
Informacja i komunikacja	104,2	102,4	104,6	104,2	104,5	103,1	104,1	101,2	5355,13
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	107,0	106,2	107,4	107,6	106,2	104,1	103,3	103,4	3853,97
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	110,2	112,2	110,2	111,3	105,3	103,3	102,2	103,7	4422,72
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	105,4	108,1	108,8	108,9	111,6	107,9	106,0	105,1	2472,61

a Nie obejmuje działów: badania naukowe i prace rozwojowe oraz działalność weterynaryjna.

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowali średnio w roku 2012 ogółem 775,7 mln godzin, tj. o 1,7% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,1% w 2011 r.).

Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 301,4 mln (38,9% ogólnej liczby), handel; naprawa pojazdów samochodowych – 145,8 mln (18,8%) oraz administrowanie i działalność wspierająca – 82,9 mln (10,7%).

Na przestrzeni roku najbardziej wzrosła liczba przepracowanych godzin w sekcjach informacja i komunikacja (o 14,8%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 9,0%), natomiast najbardziej zmniejszyła się w sekcji pozostała działalność usługowa (o 15,8%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2012 r. wyniósł 148 godzin, tj. o 1 godzinę więcej niż w 2011 r.

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe w analizowanym roku ukształtowało się na poziomie 25,01 zł. W skali roku wynagrodzenia za godzinę pracy wzrosły o 2,4% (wobec wzrostu o 3,9% w 2011 r.).

Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę w 2012 r. otrzymali m.in. zatrudnieni w sekcjach wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 37,37 zł (przed rokiem – 34,83 zł) oraz informacja i komunikacja – 35,94 zł (wobec 34,74 zł w 2011 r.). Podobnie jak w roku poprzednim, najniższe wynagrodzenie godzinowe, choć wyższe niż przed rokiem, otrzymywali zatrudnieni w zakwaterowaniu i gastronomii – 16,32 zł oraz administrowaniu i działalności wspierającej – 17,00 zł. Zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym otrzymywali za przepracowaną godzinę średnio 24,08 zł (przed rokiem – 23,01 zł).

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnalne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

Przeciętna liczba emerytów i rencistów w 2012 r. ukształtowała się na poziomie niższym niż rok wcześniej. W skali roku zmniejszyła się zbiorowość rolników indywidualnych pobierających świadczenia KRUS oraz świadczeniobiorców ZUS. Odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym odmiennie niż przed rokiem wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez KRUS, niż wypłacane świadczeniobiorcom ZUS. Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty utrzymywała się na wysokim poziomie przez cały rok.

W 2012 r. w województwie przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 658,3 tys. osób i była niższa od notowanej przed rokiem o 10,4 tys. osób, tj. o 1,6% (wobec spadku o 1,7% w 2011 r.). Podobne zmiany obserwowano w skali kraju.

Tabl. 11. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2006	2011	2012		
	w liczbach bezwzględnych			2006 = 100	2011 = 100
P o l s k a ^a					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.:					
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS ...	7217,4	7414,2	7350,7	101,8	99,1
rolników indywidualnych	1586,0	1326,6	1285,7	81,1	96,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1214,75	1669,22	1759,85	144,9	105,4
w tym emerytura	1310,75	1783,06	1872,32	142,8	105,0
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	802,52	986,24	1054,61	131,4	106,9
w tym emerytura	841,06	1028,51	1097,75	130,5	106,7
woj. d o l n o ś l ą s k i e					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	669,5	668,8	658,3	98,3	98,4
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS ...	601,4	615,0	606,8	100,9	98,7
rolników indywidualnych	68,0	53,8	51,5	75,7	95,8
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1237,77	1691,11	1782,76	144,0	105,4
w tym emerytura	1303,31	1771,58	1862,50	142,9	105,1
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	890,68	1091,32	1159,65	130,2	106,3
w tym emerytura	943,61	1157,46	1230,06	130,4	106,3

a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

W 2012 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie dolnośląskim w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 7,6%, tj. o 0,1 p.proc. mniej niż przed rokiem. Dolnośląscy świadczeniobiorcy ZUS stanowili 8,3% tej populacji w kraju, a KRUS – 4,0%. Biorąc pod uwagę liczbę wypłat z ZUS, województwo zajęło, podobnie jak w roku poprzednim 5. miejsce w kraju, a z KRUS – 10. lokatę.

Emerytury i renty z ZUS w analizowanym roku otrzymywało 606,8 tys. osób, tj. mniej niż przed rokiem o 1,3% (wobec spadku o 1,4% w 2011 r.). W skali roku liczba emerytów oraz rencistów otrzymujących świad-

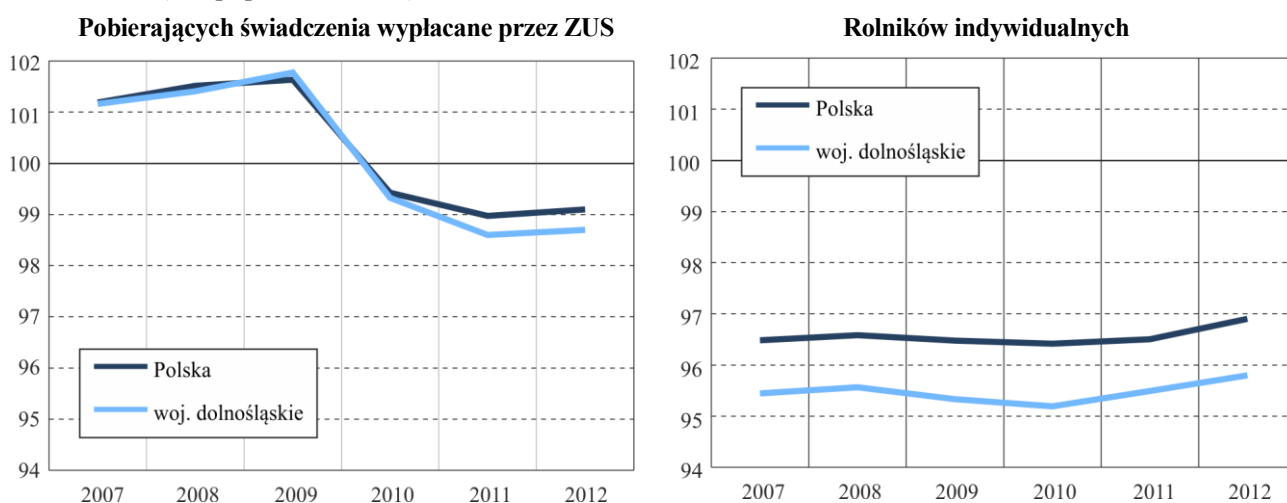
czenia z tytułu niezdolności do pracy zmniejszyła się odpowiednio o 0,8% i 5,2%, natomiast liczba osób pobierających renty rodzinne nieznacznie zwiększyła się o 0,1% (tj. o 78 osób). Najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS niezmiennie stanowili emeryci (69,0% całej zbiorowości), a najmniej – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (14,4%).

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa).

Tabl. 12. Świadczenia społeczne w województwie dolnośląskim

Wyszczególnienie	2011				2012			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	674,3	673,0	671,1	668,8	660,7	659,8	659,2	658,3
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	98,6	98,5	98,5	98,3	98,0	98,0	98,2	98,4
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	619,6	618,6	617,0	615,0	608,3	607,8	607,4	606,8
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	98,8	98,8	98,7	98,6	98,2	98,2	98,4	98,7
rolników indywidualnych	54,7	54,4	54,1	53,8	52,4	52,1	51,8	51,5
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	95,5	95,5	95,4	95,5	95,8	95,7	95,8	95,8
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł.:								
wypłacana przez ZUS	1655,79	1677,02	1685,42	1691,11	1737,93	1766,46	1776,08	1782,76
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	105,8	105,3	105,1	104,9	105,0	105,3	105,4	105,4
rolników indywidualnych	1077,34	1087,39	1090,33	1091,32	1120,53	1147,16	1155,55	1159,65
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	103,7	103,2	103,0	102,9	104,0	105,5	106,0	106,3

Wykres 30. Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów (rok poprzedni = 100)

W 2012 r. emerytury i renty w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 51,5 tys. osób, tj. mniej o 4,2% niż przed rokiem (wobec spadku o 4,5% w 2011 r.). W skali roku, podobnie jak w przypadku świadczeń ZUS, zmniejszyła się liczba osób otrzymujących emerytury (o 4,9%) oraz pobierających świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 2,7%), natomiast wzrosła zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych (o 3,3%).

W strukturze świadczeniobiorców KRUS, podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, dominowali emeryci, przy czym ich odsetek był znacznie wyższy – 78,3%. Najniższym udziałem charakteryzowała się zbiorowość pobierająca renty rodzinne (3,3%). Struktura pobierających świadczenia KRUS kształtowała się podobnie jak w poprzednim roku.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

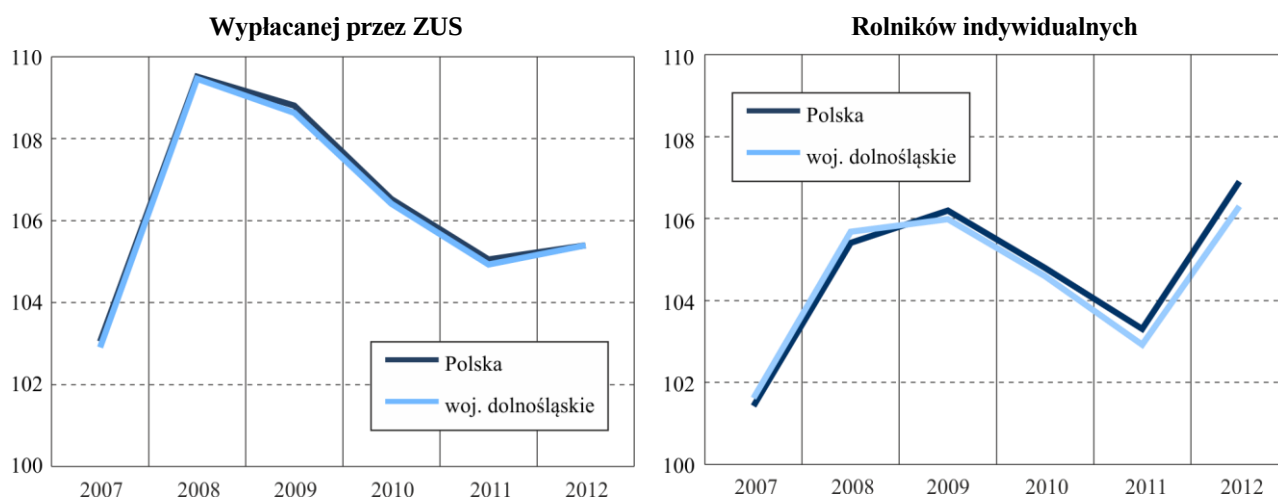
W 2012 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS była, podobnie jak w kraju, wyższa o 5,4% niż przed rokiem (wobec wzrostu o 4,9% w 2011 r.) i wyniosła 1782,76 zł.

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych kształtowała się na poziomie 1159,65 zł i wzrosła o 6,3% w ciągu roku (wobec wzrostu o 2,9% w 2011 r.). W kraju odnotowano

wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto rolników indywidualnych o 6,9%.

W 2012 r. obserwowano w skali roku wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto w przypadku wszystkich kategorii świadczeń. Odmiennie niż przed rokiem, szybciej rosły świadczenia wypłacane przez KRUS niż analogiczne świadczenia wypłacane przez ZUS. W stosunku do 2011 r. przeciętna miesięczna emerytura ZUS wzrosła o 5,1%, renta rodzinna – o 5,7%, a renta z tytułu niezdolności do pracy – o 6,0% (z KRUS odpowiednio o: 6,3%, 6,3% i 7,0%).

Wykres 31. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**
(rok poprzedni = 100)

W 2012 r. wysokości świadczeń wypłacanych przez ZUS, jak i KRUS, kształtowały się powyżej średniej krajowej odpowiednio o 1,3% i o 10,0%. Pod względem wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury i renty z ZUS i z KRUS województwo zajmowało 3. lokatę wśród pozostałych województw. W przypadku wszystkich świadczeń (KRUS i ZUS) tylko wysokość emerytury wypłacanej przez ZUS kształtowała się na poziomie niższym niż w kraju (o 0,5%). Wysokości pozostałych świadczeń odchodziły się od średnich krajowych w granicach od 2,3% (przy rentach rodzinnych z ZUS) do 12,1% (przy emeryturach z KRUS).

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie dolnośląskim znajdują się w publikacji udostępnionej na stronie internetowej Urzędu pt. „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

CENY

W 2012 r. w województwie ceny towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku wzrosły w mniejszym stopniu niż przed rokiem i w tym samym stopniu co w kraju. Wzrost cen wystąpił w większości grup towarów i usług. Podobnie jak w kraju, spadek cen odnotowano w grupie odzież i obuwie. W 2012 r. województwo dolnośląskie, jako jedyne odnotowało niższe ceny w zakresie rekreacji i kultury.

W 2012 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w ujęciu rocznym był wolniejszy od zanotowanego w poprzednim roku. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie w odniesieniu do 2011 r. wzrosły o 3,7% (wobec wzrostu o 4,6% w 2011 r.). Zanotowany w województwie wzrost był podobny jak w kraju (3,7% wobec 4,3%).

Największy wpływ na poziom wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2012 r. miały przede wszystkim wzrosty cen towarów i usług w zakresie transportu (o 7,0% wobec wzrostu o 8,5% w 2011 r.), związanych z mieszkaniem (o 5,5% wobec wzrostu o 5,8%) oraz edukacją (o 5,0% wobec wzrostu o 4,2%). Mniej niż w poprzednim roku płacono natomiast za odzież i obuwie (o 6,0% wobec spadku o 0,8% w 2011 r.). W 2012 r. obniżenie cen towarów i usług dotyczyło także rekreacji i kultury (o 0,4%). Ostatni raz obniżenie cen w tej grupie notowano w latach 2007 i 2008 (odpowiednio o 0,3% i 1,3%).

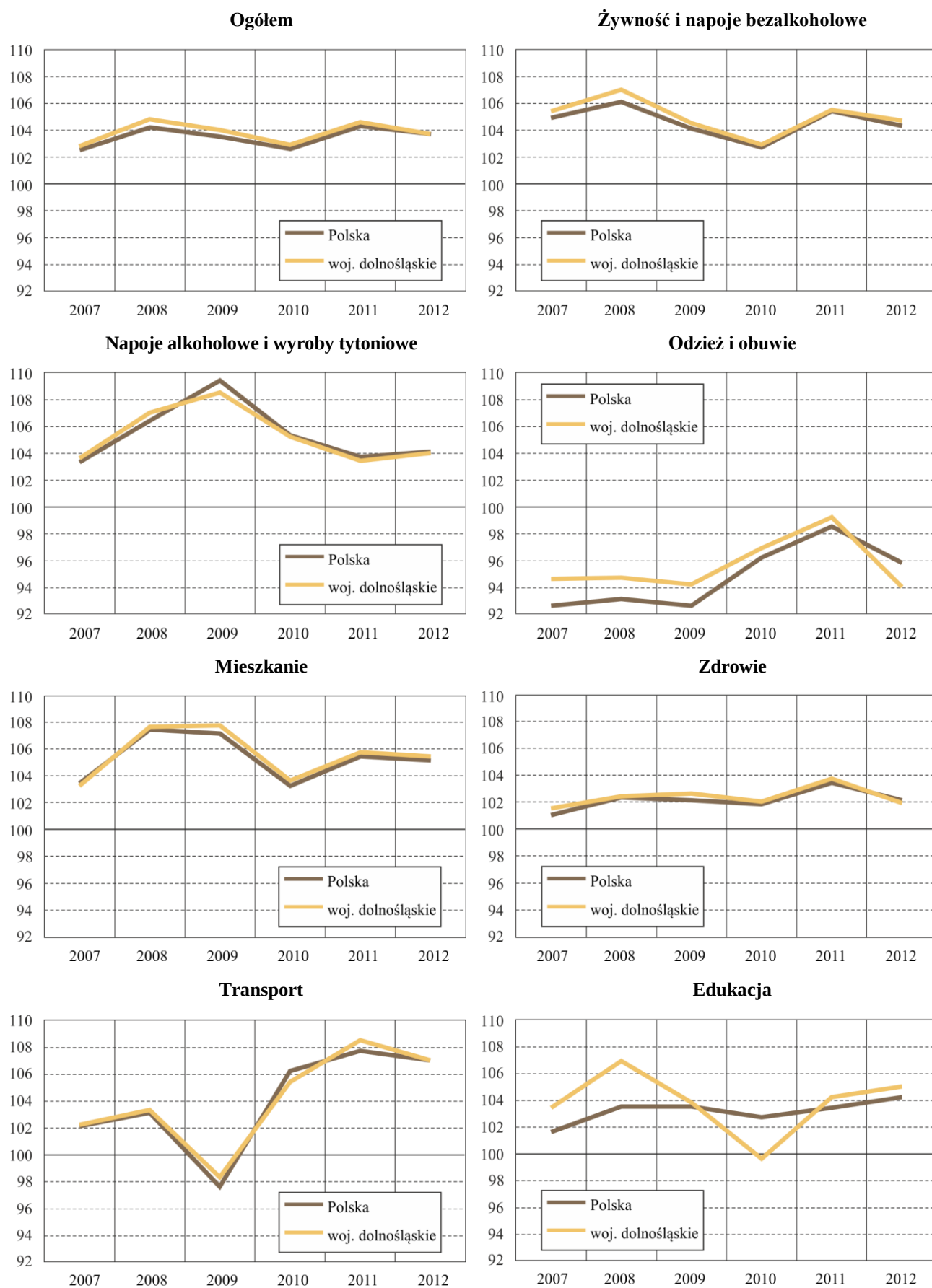
Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

Tabl. 13. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
	rok poprzedni = 100		
P o l s k a			
O g ó ł e m	102,1	104,3	103,7
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,1	105,4	104,3
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,7	103,7	104,1
Odzież i obuwie	94,6	98,5	95,8
Mieszkanie	103,3	105,5	105,2
Zdrowie	102,6	104,5	103,2
Transport	104,9	107,7	107,0
Rekreacja i kultura	100,6	100,5	101,1
Edukacja	103,2	103,4	104,2
woj. d o l n o ś ł ą s k i e			
O g ó ł e m	102,2	104,6	103,7
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	105,5	104,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,5	103,4	104,0
Odzież i obuwie	95,8	99,2	94,0
Mieszkanie	103,4	105,8	105,5
Zdrowie	103,0	104,8	103,0
Transport	105,3	108,5	107,0
Rekreacja i kultura	100,8	101,5	99,6
Edukacja	102,9	104,2	105,0

Wykres 32. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)

Analizując zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w kolejnych kwartałach 2012 r. w relacji do analogicznego okresu roku poprzedniego, zauważyć można, że dynamika stopniowo słabła w kolejnych kwartałach osiągając w IV kw. poziom 102,9 (przed rokiem 104,7). Wysokie dynamiki utrzymywały się przez wszystkie kwartały 2012 r. w większości grup towarowych. Przez pierwsze trzy kwartały 2012 r. najwyższy wzrost cen odnotowano w zakresie transportu, a w IV kw. w największym stopniu wzrosły ceny żywności i napojów bezalkoholowych. Podobnie jak przed rokiem i również w kraju, przez cały 2012 r. spadki cen notowano w grupie odzież i obuwanie. Po wzrostach cen notowanych w 2011 r., w grupie rekreacja i kultura od II kw. 2012 r. także obserwowano obniżenie cen (w kraju w grupie tej przez cały rok 2012 notowano wzrost cen).

Tabl. 14. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie dolnośląskim

Wyszczególnienie	2011				2012			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	104,4	104,8	104,3	104,7	104,2	104,0	103,8	102,9
Żywność i napoje bezalkoholowe	106,2	107,1	104,2	104,3	103,9	104,2	105,8	105,0
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	103,5	102,6	103,7	103,8	104,8	104,6	103,5	102,9
Odzież i obuwanie	98,4	101,4	99,5	97,4	96,2	93,9	93,1	92,9
Mieszkanie	105,1	105,4	106,0	106,6	105,9	106,2	105,3	104,5
Zdrowie	103,7	104,6	104,9	105,9	104,1	103,3	103,0	101,6
Transport	107,9	107,6	108,0	110,6	109,4	108,1	107,2	103,4
Rekreacja i kultura	101,9	101,5	101,4	101,4	101,0	99,6	98,9	98,9
Edukacja	103,6	103,7	104,0	105,6	106,4	105,9	105,0	102,7

W grudniu 2012 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem roku poprzedniego ceny detaliczne większości artykułów żywnościowych objętych badaniem były wyższe. Zdecydowanie podrożały, po spadkach notowanych w grudniu 2011 r., ziemniaki (o 31,5%), cytryny (o 25,8%), cebula (o 19,6%) i marchew (o 13,2%). Więcej płacono

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów i usług były notowania cen prowadzone przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. – trzy razy w miesiącu).

również za mleko krowie o zawartości tłuszczu 2-2,5% (o 29,2% wobec wzrostu o 8,5% w poprzednim roku) i jaja kurze świeże (o 24,5% wobec wzrostu o 6,5% w grudniu 2011 r.). Ponad 10%-owy wzrost dotyczył cen badanych wędlin, w tym m.in. kielbasy „Myśliwskiej” (o 12,6%) i „Toruńskiej” (o 10,4%). Mniej niż przed rokiem, po wzrostach obserwowanych w grudniu 2011 r., płacono m.in. za: karpia świeżego (o 16,1%), kurczęta patroszone (o 5,5%), ryż (o 4,7%) i masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% (o 3,1%).

W grupie artykułów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych w relacji do grudnia 2011 r. wzrosły m.in. ceny związane z mieszkaniem, tj.: opłata za wywóz śmieci (o 23,9%), za zaopatrzenie w zimną wodę z miejskiej sieci wodociągowej (o 8,8%) oraz za ciepłą wodę (o 2,6%), jak również ceny związane z transportem, tj. cena przejazdu taksówką osobową, taryfa dzienna (o 7,4%) oraz biletu normalnego na przejazd jednorazowy autobusem miejskim (o 6,1%). Cena benzyny silnikowej bezołowiowej 95-oktanowej utrzymała się na poziomie identycznym jak w grudniu 2011 r.

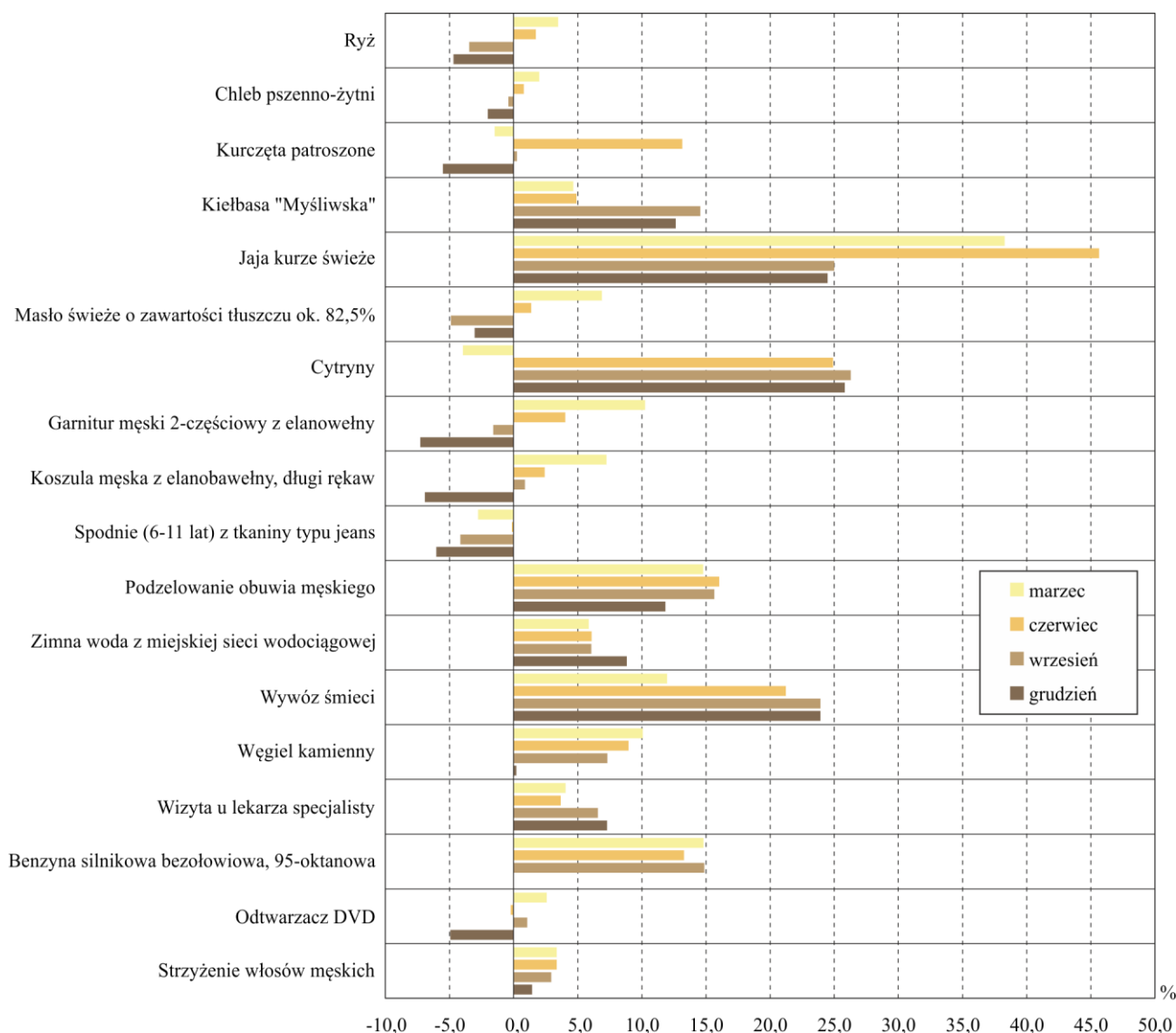
W skali roku wzrosła również opłata za wizytę u lekarza specjalisty (o 7,3%). Odnotowano także wzrost ceny biletu do kina (o 6,2%). Wśród napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych wzrosły ceny papierosów „Mars” (o 6,6%). Więcej niż przed rokiem konsumenci płacili za usługi związane z oczyszczaniem chemicznym garnituru męskiego 2-częściowego (o 5,7%) oraz strzyżenie włosów męskich (o 1,4%).

Mniej natomiast płacono m.in. za: garnitur męski 2-częściowy z elanowełny (o 7,3%), koszulę męską z elanowełny z długim rękawem (o 6,9%), spodnie (6-11 lat) z tkaniny typu jeans (o 6,0%) oraz odtwarzacz DVD (o 4,9%).

Tabl. 15. Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu

Wyszczególnienie	2005	2011	2012	
	w złotych			XII 2011 = 100
P o l s k a				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,33	2,25	2,25	100,0
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,07	15,34	15,96	104,0
Kurczęta patroszone – za 1 kg	4,63	7,12	7,18	100,8
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,67	22,95	23,88	104,1
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,45	2,78	2,73	98,2
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	3,10	4,63	4,29	92,7
Cebula – za 1 kg	1,20	1,40	1,48	105,7
Ziemniaki – za 1 kg	0,89	0,74	0,91	123,0
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,03	3,95	3,93	99,5
Sok jabłkowy – za 1 l	2,83	3,73	3,82	102,4
Garnitur męski 2-częściowy z elanowej – za 1 kpl.	458,31	484,87	476,09	98,2
Półbuty męskie skórzane na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	146,77	172,72	180,58	104,6
Ciepła woda – za 1 m ³	14,10	18,61	19,83	106,6
Proszek do prania – za 400 g	2,97	4,46	4,60	103,1
Wizyta u lekarza specjalisty	51,31	74,13	79,90	107,8
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	1,94	2,46	2,64	107,3
Bilet do kina	12,72	15,89	16,68	105,0
woj. d o l n o ś l ą s k i e				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,40	2,49	2,44	98,0
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	12,56	15,51	16,04	103,4
Kurczęta patroszone – za 1 kg	4,55	7,08	6,69	94,5
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	20,26	23,97	25,78	107,6
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,46	2,88	2,85	99,0
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	3,08	4,59	4,45	96,9
Cebula – za 1 kg	1,22	1,43	1,71	119,6
Ziemniaki – za 1 kg	0,84	0,73	0,96	131,5
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,12	3,97	4,03	101,5
Sok jabłkowy – za 1 l	2,84	3,77	3,90	103,4
Garnitur męski 2-częściowy z elanowej – za 1 kpl.	506,18	503,40	466,77	92,7
Półbuty męskie skórzane na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	147,00	173,76	170,16	97,9
Ciepła woda – za 1 m ³	12,43	16,20	16,62	102,6
Proszek do prania – za 400 g	.	4,66	4,82	103,4
Wizyta u lekarza specjalisty	51,04	80,59	86,47	107,3
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	1,94	2,47	2,62	106,1
Bilet do kina	12,64	15,07	16,00	106,2

Wykres 33. Zmiany cen detalicznych wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie dolnośląskim w 2012 r.

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnalne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

ROLNICTWO

▪ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE od jesieni 2011 do jesieni 2012

Ciepła i słoneczna pogoda we wrześniu i październiku 2011 r. stwarzała dobre warunki dla prac polowych, natomiast niekorzystnie wpływała na stan uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby. Panująca w listopadzie przez większość dni bezdeszczowa pogoda sprzyjała kończeniu zbiorów upraw pastewnych i siewów zbóż ozimych. Stan upraw ozimych przed wejściem w okres zimowego spoczynku był lepszy niż przed rokiem.

Przebieg pogody w grudniu 2011 r. i styczniu 2012 r. był niezbyt korzystny dla hartowania ozimin i ich przechodzenia w stan zimowego spoczynku. Występujące dobowe wahania temperatury powietrza powodowały procesy zamarzania i rozmarzania wierzchniej warstwy gleby, co osłabiało system korzeniowy roślin. Notowane zaś w drugiej połowie stycznia spadki temperatur dochodzące miejscami do minus 25°C w rejonach podgórskich, przy niedostatecznej pokrywie śnieżnej lub jej braku na terenach nizinnych, spowodowały straty w uprawach ozimych, głównie rzepaku ozimego, pszenicy i jęczmienia ozimego. Mroźne, silne wysuszające wiatry występujące w styczniu i lutym powodowały wysmalanie roślin.

W drugiej połowie marca wzrost średniej dobowej temperatury powietrza powyżej 5°C przyczynił się do wzmożenia procesów fizjologicznych roślin. Korzystne warunki agrometeorologiczne umożliwiły wykonywanie pierwszych wiosennych prac polowych. Ze względu na silne mrozy, duże wahania temperatur powietrza i silne wiatry występujące zimą, do zaorania zakwalifikowano część powierzchni zbóż ozimych i rzepaku ozimego. Na zaoranych polach zasiano zboża jare, kukurydzę, a także rzepak jary. Część plantacji truskawek gruntowych, po mroźnej zimie wykazało objawy wymarzenia.

Umiarkowana temperatura powietrza w kwietniu 2012 r. przyczyniła się do zakończenia rozpoczętych pod koniec marca siewów zbóż jarych. Sadzono także ziemniaki, wykonywano siew buraków cukrowych i kukurydzy. Ciepła i słoneczna pogoda w drugiej połowie kwietnia sprzyjała prowadzonym pracom polowym oraz przyczyniła się do znacznego przyspieszenia tempa wzrostu i rozwoju roślin. Kwitnienie drzew owocowych rozpoczęło się w drugiej dekadzie kwietnia, a zakończyło pod koniec miesiąca i było bardzo obfite.

W maju zakończono sadzenie ziemniaków, siewy buraków cukrowych oraz kukurydzy uprawianej na ziarno i na zielonkę. Stopniowo pojawiały się wschody tych roślin.

W czerwcu warunki agrometeorologiczne były bardzo zróżnicowane. Wysoka temperatura powietrza notowana w drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca sprzyjała rozwojowi i dojrzewaniu upraw oraz prowadzeniu pielęgnacyjnych prac polowych. Zanotowano także dużo opadów, które korzystnie wpłynęły na wegetację roślin. Zboża ozime były w fazie formowania ziarna, a na terenach podgórskich – w fazie kłoszenia, zboża jare – w fazie od strzelania w źdźbło do kłoszenia, kukurydza – w fazie formowania wiech, plantacje rzepiku – w fazie nabierania łuszczyń, a wczesne ziemniaki – w fazie zbiorów.

W lipcu wysoka temperatura i częste opady korzystnie wpłynęły na rośliny nie powodując większych utrudnień w pracach polowych. Skoszono 80% jęczmienia ozimego i rzepaku ozimego. Trwał zbiór pozostałych ozimin oraz rozpoczęto koszenie zbóż jarych, które z uwagi na warunki agrometeorologiczne były ładnie wykształcone. Obfite opady deszczu przyczyniły się do niewielkiego porażenia zbóż ozimych chorobami grzybowymi.

Pogoda w sierpniu sprzyjała pracom żniwnym. Rozpoczęte przed miesiącem żniwa zbóż ozimych i rzepaku ozimego zostały zakończone. Większość plantacji ziemniaków i buraków cukrowych rokowała wysokie plony.

Ciepła, słoneczna i na ogół bezdeszczowa pogoda we wrześniu stwarzała dobre warunki dla prowadzenia zbiorów upraw, jednak spowodowała lekkie niedobory wilgoci w glebie. Zakończono siewy jęczmienia ozimego i rzepaku ozimego.

Sprzyjająca pogoda w pierwszej dekadzie października stwarzała korzystne warunki do zbioru upraw okopowych i pastewnych. W trzeciej dekadzie obserwowano znaczne ochłodzenie połączone z opadami śniegu, które zahamowało wegetację pozostających na polach upraw.

Pogodny listopad przyczynił się do ożywienia wegetacji i dalszego wzrostu ozimin. W końcowej fazie jesiennej wegetacji zboża ozime i plantacje rzepaku ozimego były w optymalnej fazie rozwojowej do przezimowania.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
P o l s k a			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi	31,5	32,9	34,6
rzepak i rzepik	26,3	22,4	25,9
ziemniaki	176	230	242
buraki cukrowe	416	574*	582
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	34,5	37,3	38,4
trzoda chlewna (stan w końcu lipca)	113,9	87,5	77,0
owce	2,0	1,6	1,8
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	845,1	825,9	753,6
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	36,69	81,99	89,34
ziarno żyta za 1 dt	27,64	74,24	74,23
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	37,05	49,57	44,97
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,05	5,58	6,40
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,82	4,52	5,40
mleko krowie za 1 l	0,93	1,21	1,20
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	45,49	95,51	94,65
ziarno żyta za 1 dt	34,67	78,79	80,85
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	52,87	111,47	60,59
prosię na chów za 1 szt.	131,00	121,13	173,57
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi	41,5	42,9	41,4
rzepak i rzepik	29,1	26,0	23,0
ziemniaki	216	259	278
buraki cukrowe	509	635*	608
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	12,6	10,3	10,7
trzoda chlewna (stan w końcu lipca)	45,2	27,2	24,5
owce	1,3	1,1	1,3
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	711,5	586,1	511,1
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	36,13	82,44	89,94
ziarno żyta za 1 dt	25,63	70,25	75,32
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	35,51	43,29	44,06
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	3,80	5,44	5,84
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,99	4,30	5,21
mleko krowie za 1 l	0,97	1,22	1,22
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	49,00	96,42	95,67
ziarno żyta za 1 dt	41,67	.	.
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	54,03	124,82	62,98
prosię na chów za 1 szt.	128,29	.	.

▪ PRODUKCJA ROŚLINNA

W 2012 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, buraków cukrowych oraz rzepaku i rzepiku były mniejsze niż przed rokiem głównie ze względu na gorsze plonowanie. W wyniku zwiększenia w skali roku powierzchni uprawy oraz lepszego plonowania wyższe były natomiast zbiory ziemniaków. Jedynie plony rzepaku i rzepiku uzyskane z 1 ha powierzchni były mniejsze w porównaniu do średnich plonów z lat 2006-2010, pozostałe ziemniaki plonowały wyżej.

W 2012 r. według wynikowego szacunku produkcji głównych ziemioplodów rolnych i ogrodniczych, powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosła 414,9 tys. ha i była mniejsza o 2,8% niż w roku poprzednim oraz o 10,4% w porównaniu do średniej z lat 2006-2010. Plony uzyskane z 1 ha powierzchni zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2012 r. osiągnęły poziom 41,4 dt i były niższe o 1,5 dt (tj. o 3,5%) niż plony uzyskane w 2011 r., natomiast większe o 2,8 dt (tj. o 7,3%) od średniej z lat 2006-2010. W kraju plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosły 34,6 dt/ha i były większe o 5,2% niż w 2011 r. i o 10,2% od średniej z lat 2006-2010. Plony uzyskane w województwie dolnośląskim w każdym roku były wyższe niż przeciętnie w kraju. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 1716,5 tys. ton, czyli mniej o 6,3% niż przed rokiem i o 4,0% w relacji do średniej z lat 2006-2010.

W strukturze powierzchni zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi największy udział miała pszenica (57,5% ogólnego arealu uprawy zbóż, tj. mniej niż przed rokiem o 3,0 p.proc.), następnie jęczmień (18,7% wobec 14,6% w 2011 r.), żyto (8,2% wobec 8,6% w 2011 r.) i przeniżyto (6,5% wobec 7,9% w poprzednim roku).

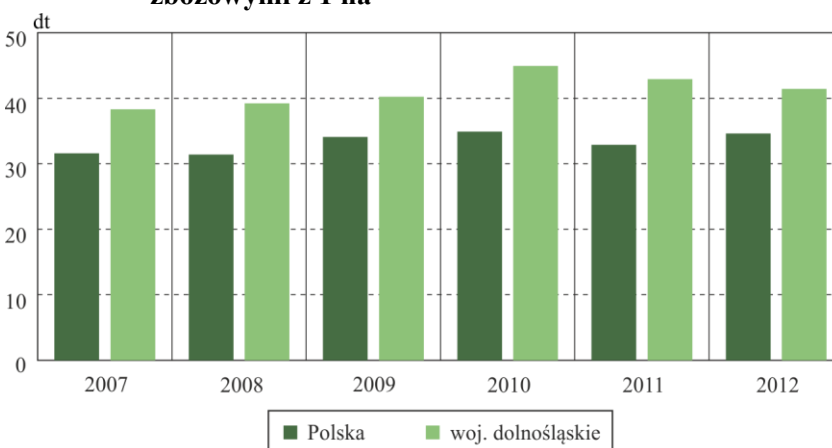
W 2012 r. najwyżżej plonowały pszenica (44,8 dt/ha), jęczmień (40,5 dt/ha) i pszenżyto (36,9 dt/ha). W porównaniu do 2011 r. wszystkie ga-

tunki zbóż podstawowych, z wyjątkiem pszenicy, plonowały wyżej. W porównaniu do średnich plonów z lat 2006-2010 notowano wzrost wszystkich gatunków zbóż, w tym największy dotyczył plonów jęczmienia (o 19,7%).

W 2012 r. powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku wynosiła 110,3 tys. ha i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 11,9% (wobec spadku o 1,5% w 2011 r.), natomiast w stosunku do średniej z lat 2006-2010 wzrosła o 2,2%. Uzyskane w omawianym roku plony rzepaku i rzepiku wyszacowano na 23,0 dt/ha i były one o 11,5% niższe zarówno od plonów uzyskanych w 2011 r., jak i średnich plonów z lat 2006-2010. Od 2007 r., z wyłączeniem 2011 r., obserwuje się niższe plonowanie rzepaku i rzepiku niż średnio w Polsce. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie oszacowano na 253,6 tys. ton i były mniejsze zarówno w relacji z 2011 r., jak i w porównaniu ze średnim zbiorem z lat 2006-2010 odpowiednio o 22,0% i 9,7%.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2012 r. wynosiła 19,6 tys. ha i była o 4,3% większa niż rok wcześniej (wobec spadku o 1,6% w 2011 r.), natomiast o 11,3% mniejsza od średniej z lat 2006-2010. Uzyskane z 1 ha plony buraków cukrowych wyniosły 608 dt i były niższe o 4,3% od plonów uzyskanych w 2011 r., natomiast wyższe o 22,4% w porównaniu ze średnim plonem z lat 2006-2010. Plony buraków cukrowych uzyskane w 2012 r. w województwie były wyższe niż w kraju o 4,5% i najwyższe wśród pozostałych województw

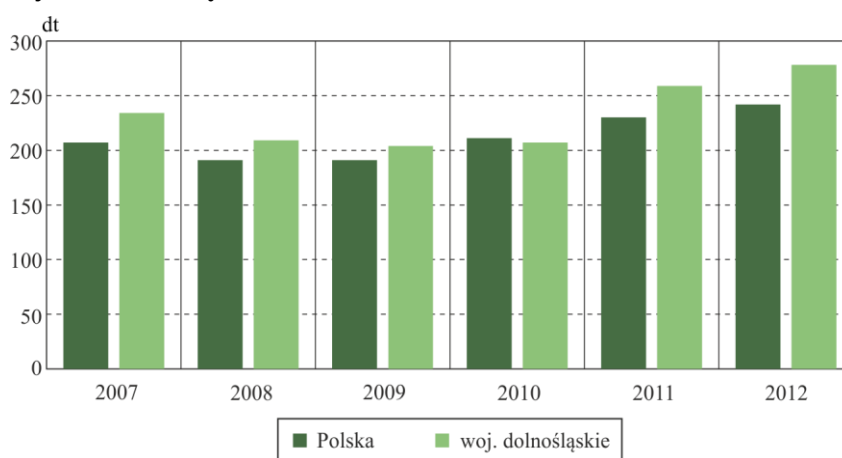
Wykres 34. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha

(1. lokata). Zbiory buraków cukrowych w 2012 r. były nieznacznie mniejsze w porównaniu z rokiem poprzednim (o 0,1%), natomiast większe w relacji ze średnim zbiorem z lat 2006-2010 o 8,5% i wyniosły 1190,2 tys. ton.

W 2012 r. powierzchnia uprawy ziemniaków wyniosła 26,5 tys. ha i była większa o 11,8% niż w 2011 r., natomiast mniejsza o 1,4% od średniej z lat 2006-2010. Plony ziemniaków wyniosły 278 ha/dt i zwiększyły się zarówno w porównaniu z 2011 r., jak i w stosunku do średnich plonów uzyskanych z lat 2006-2010 odpowiednio o 7,3% i o 36,3%. W ostatnich latach (z wyjątkiem 2010 r.) obserwuje się wyższe plonowanie ziemniaków niż średnio w kraju. W 2012 r. województwo dolnośląskie było drugim województwem, po opolskim, w którym odnotowano najwyższe plony ziemniaków z 1 ha powierzchni. Zbiory ziemniaków w województwie wyniosły 735,9 tys. ton i w wyniku zwiększonej wydajności z 1 ha przekroczyły o 19,7% zbiory z 2011 r. oraz o 34,3% średnie zbiory z lat 2006-2010.

Wykres 35. Plony ziemniaków z 1 ha

▪ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W 2012 r. w odniesieniu do roku poprzedniego notowano wzrost liczebności bydła i owiec, natomiast spadek obsady trzody chlewnej oraz drobiu. W kraju w skali roku obserwowano podobne zmiany.

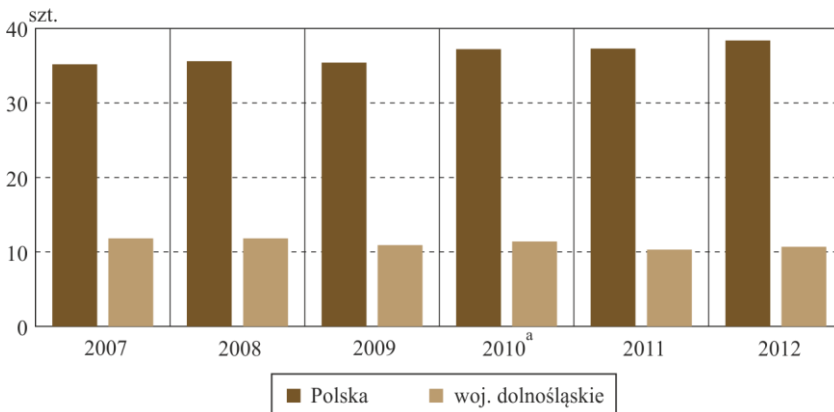
W czerwcu 2012 r. pogłowie bydła liczyło 102,6 tys. szt., co stanowiło 1,8% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W stosunku do 2011 r. liczebność stada bydła zwiększyła się o 4,9% (wobec spadku o 11,0% w 2011 r.). Obserwując zmiany stada bydła od 2005 r., wzrost w skali roku notowano wyłącznie w dwóch latach – w roku 2010 oraz 2012. Województwo dolnośląskie w 2012 r. było jednym z czterech województw z najmniejszą liczebnością pogłowia bydła.

W ogólnym pogłowie bydła 42,7% stanowiły krowy (wobec 43,1% w 2011 r.). W relacji do roku poprzedniego pogłowie krów zwiększyło się o 3,8% (wobec spadku o 10,3% w 2011 r.).

*Badania **pogłowia trzody chlewnej** i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.*

Wykres 36. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w czerwcu

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego, stan w dniu 30 VI.

Pogłowie trzody chlewnej w końcu lipca 2012 r. ukształtowało się na poziomie 234,8 tys. szt. i stanowiło 2,0% w ogólnokrajowym pogłowie świń. Od 2008 r. obserwuje się w skali roku spadek pogłowia trzody chlewnej. W odniesieniu do 2011 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 9,4% (wobec spadku o 14,2% w poprzednim roku). Województwo dolnośląskie podobnie jak w przypadku bydła jest jednym z czterech województw z najmniejszą liczebnością trzody chlewnej.

W czerwcu 2012 r. stado owiec liczyło 12,4 tys. szt., co stanowiło 4,6% pogłowia krajowego (przed rokiem – 4,2%). W porównaniu z 2011 r. stan owiec zwiększył się o 18,8% (wobec spadku o 21,5% w 2011 r.). Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2012 r. wyniosła 1,3 szt. (wobec 1,1 szt. w roku poprzednim), a w kraju – 1,8 szt.

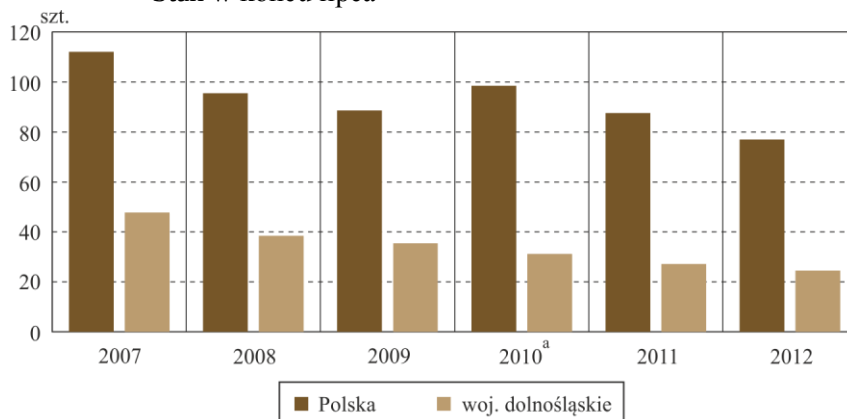
Pogłowie drobiu ogółem ukształtowało się w czerwcu 2012 r. na poziomie 5452,2 tys. szt. i stanowiło 4,2% ogólnego pogłowia w Polsce (przed rokiem – 4,1%). W porównaniu z rokiem poprzednim liczebność drobiu w województwie zmniejszyła się o 8,2%. Udział drobiu kurzego w drobiu ogółem stanowił mniej niż przed rokiem, tj. 89,7% (wobec 93,9% w 2011 r.). Na 100 ha użytków rolnych przypadało 511,1 szt. drobiu kurzego (wobec 586,1 szt. w 2011 r.) i było to mniej niż w kraju o 242,5 szt.

■ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2012 r. producenci z województwa dolnośląskiego dostarczyli do skupu więcej niż przed rokiem ziarna zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, ziemniaków, żywca drobiowego oraz mleka i jaj kurzych konsumpcyjnych. Mniejsza była natomiast podaż żywca wołowego i wieprzowego.

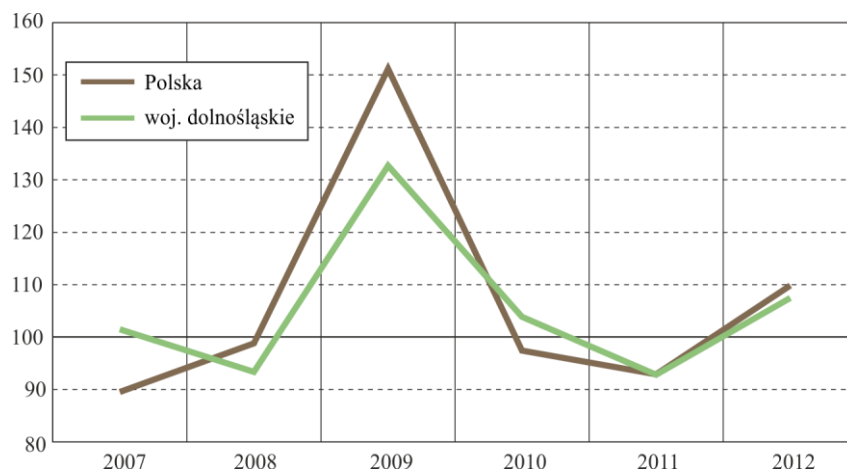
W 2012 r. na rynku rolnym skupiono 1307,2 tys. ton ziarna zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 15,6% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był wyższy o 7,4% (po spadku o 7,2% w 2011 r.), a w relacji z 2005 r. zwiększył się o 17,9%. W kraju w skali roku zaobserwowano wzrost skupu zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) o 9,8%. Skup pszenicy wyniósł 1018,6 tys. ton, tj. więcej o 1,0% niż przed ro-

Wykres 37. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**
Stan w końcu lipca

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego, stan w dniu 30 VI.

Wykres 38. **Dynamika skupu zbóż podstawowych^a**
(rok poprzedni = 100)

^a Łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego.

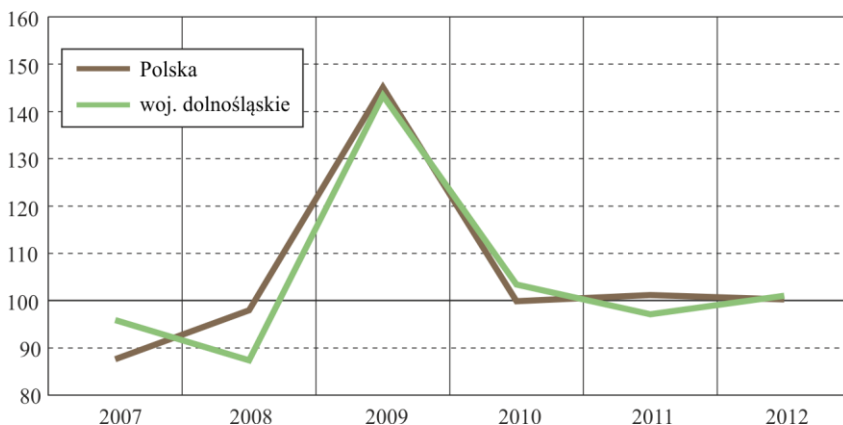
kiem, kiedy notowano spadek w skali roku o 2,9%. W 2012 r. pszenica stanowiła 18,0% skupu krajowego. Na rynku rolnym skupiono w analizowanym roku 209,4 tys. ton jęczmienia, tj. więcej o 38,3% w odniesieniu do 2011 r. (wobec spadku o 9,6% w poprzednim roku). Skup jęczmienia stanowił 20,4% ogólnokrajowego skupu tego ziarna. W skali roku znacznie więcej skupiono także żyta i pszenżyta odpowiednio o 38,5% i 49,2% (wobec spadku odpowiednio o 54,7% i o 30,5% w 2011 r.). W 2012 r. skup żyta wyniósł 41,3 tys. ton, a pszenżyta – 33,0 tys. ton.

W 2012 r. producenci z województwa dolnośląskiego dostarczyli do skupu 209,0 tys. ton ziemniaków, tj. o 10,7% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 18,4% w 2011 r.) i o 49,4% więcej w relacji z 2005 r. Skup ziemniaków w kraju w skali roku zwiększył się o 18,4%. W 2012 r. udział skupu ziemniaków w krajowym skupie tego surowca wyniósł 13,8%.

Skup żywca rzeźnego w wadze żywej w 2012 r. wyniósł 101,4 tys. ton (tj. 2,3% skupu ogólnokrajowego) i było to w skali roku mniej o 7,3% (wobec wzrostu o 6,8% w 2011 r.) oraz mniej o 6,6% w porównaniu z 2005 r. W kraju skup żywca rzeźnego w wadze żywej w skali roku zmniejszył się o 1,8%. W 2012 r. podaż żywca wieprzowego wyniosła 14,8 tys. ton i była mniejsza w skali roku o 47,4% (wobec wzrostu o 3,7% w 2011 r.). Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 14,0 tys. ton, tj. mniej-

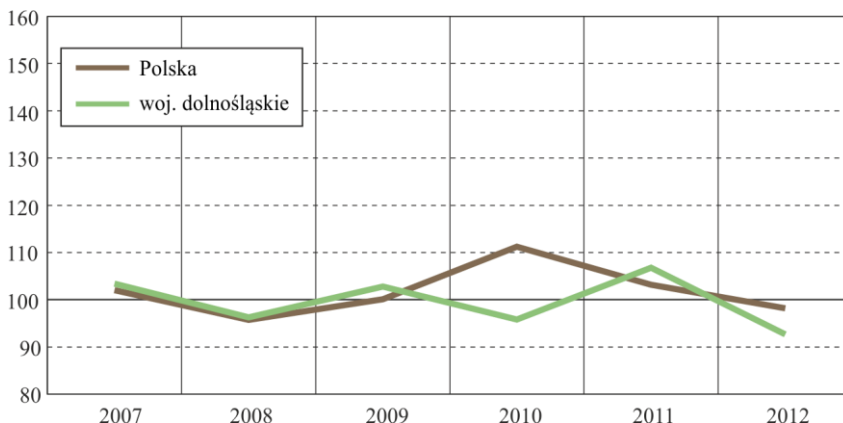
szym o 8,4% niż przed rokiem (wobec wzrostu o 2,3% w 2011 r.). Wśród gatunków żywca rzeźnego największy skup dotyczył żywca drobiowego. W 2012 r. żywca drobiowego skupiono 72,4 tys. ton, tj. więcej o 10,1% w ujęciu rocznym (wobec wzrostu o 10,5% w 2011 r.). Z analizy danych za 2012 r. wynika, że dostarczony do skupu przez producentów z województwa dolnośląskiego żywec wieprzowy stanowił 0,8% skupu krajowego tego surowca, wołowy – 2,7%, a drobiowy – 3,4%.

Wykres 39. **Dynamika skupu pszenicy^a**
(rok poprzedni = 100)

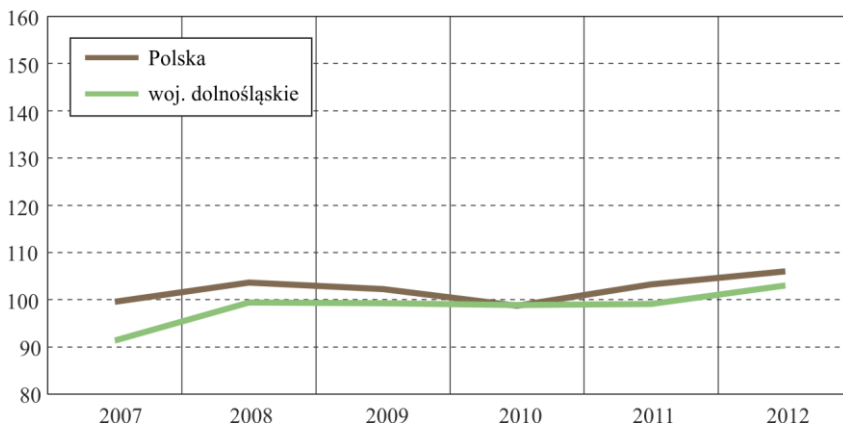
a Bez ziarna siewnego.

Wykres 40. **Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem^a**
(rok poprzedni = 100)

a W wadze żywej.

Wykres 41. **Dynamika skupu mleka krowiego**
(rok poprzedni = 100)

W 2012 r. skup mleka krowiego wyniósł 156,4 mln litrów (tj. 1,6% ogółu mleka skupionego w kraju) i był większy o 3,0% w porównaniu do roku poprzedniego (kiedy w skali roku notowano spadek o 0,9%), natomiast mniejszy o 14,1% w relacji do 2005 r.

Skup jaj kurzych konsumpcyjnych w 2012 r. był 2,5-krotnie większy niż w roku poprzednim i blisko 5-krotnie większy niż w 2005 r. W 2012 r. skup jak kurzych konsumpcyjnych wyniósł 100,9 mln sztuk (tj. 7,9% skupu krajowego).

▪ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

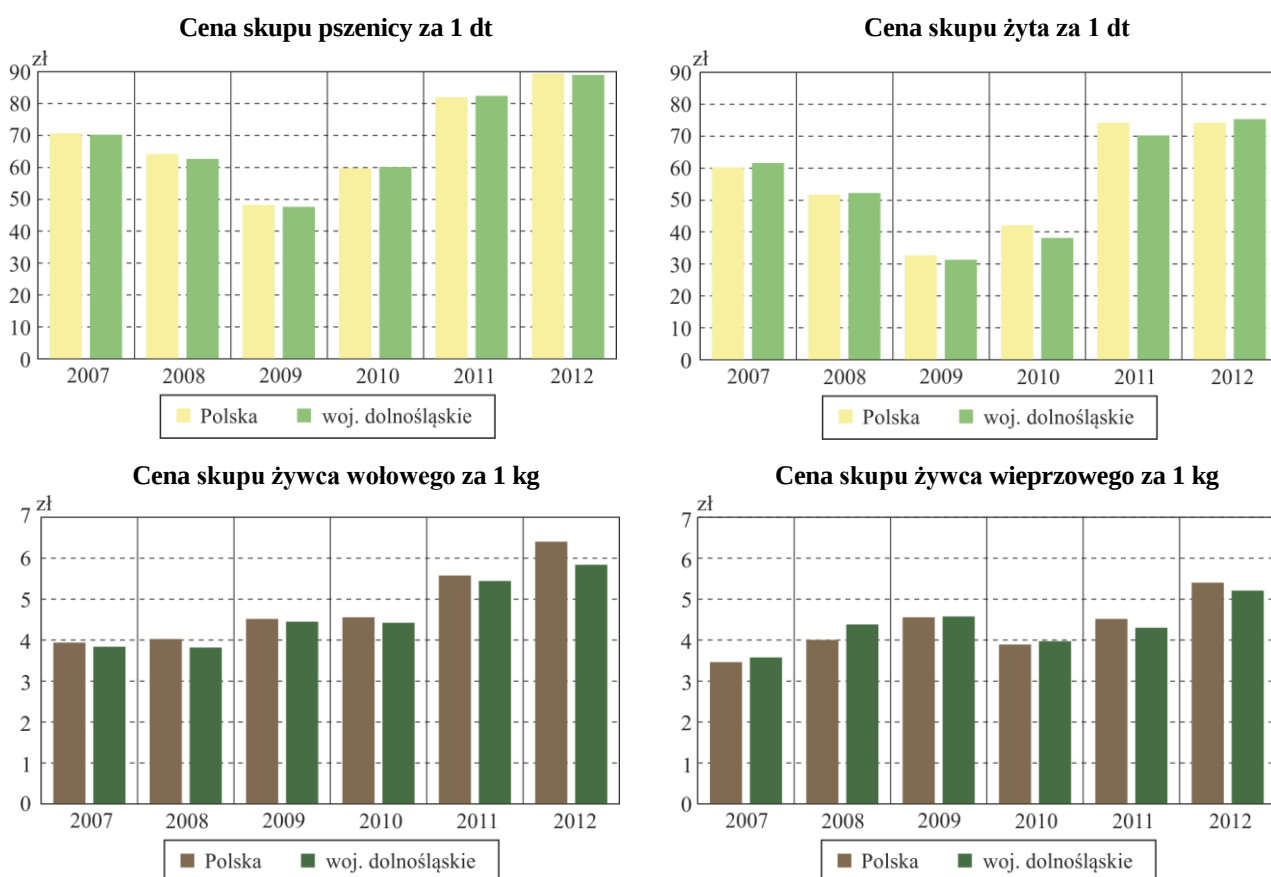
W 2012 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano wzrost cen większości produktów rolnych w skupie. Na poziomie niższym niż przed rokiem ukształtowały się natomiast ceny pszenicy i ziemniaków jadalnych na targowiskach.

W 2012 r. przeciętna cena zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) wyniosła 87,81 zł za 1 dt (w kraju 85,65 zł) i była wyższa o 7,7% niż przed rokiem. Średnia cena skupu pszenicy w województwie w omawianym roku wyniosła 88,94 zł za 1 dt (w kraju – 89,34 zł) i była w skali roku wyższa o 7,9%. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 95,67 zł (w kraju – 94,65 zł), tj. mniej o 0,8% niż w 2011 r. Na przestrzeni lat 2005-2012 cena pszenicy w skupie wzrosła blisko 2,5-krotnie, a na targowiskach blisko 2,0-krotnie.

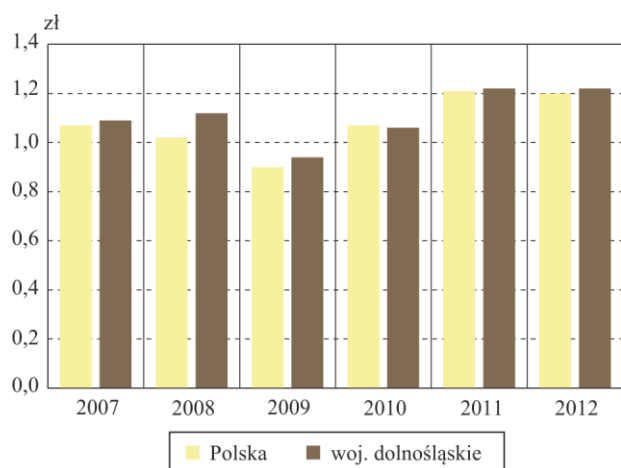
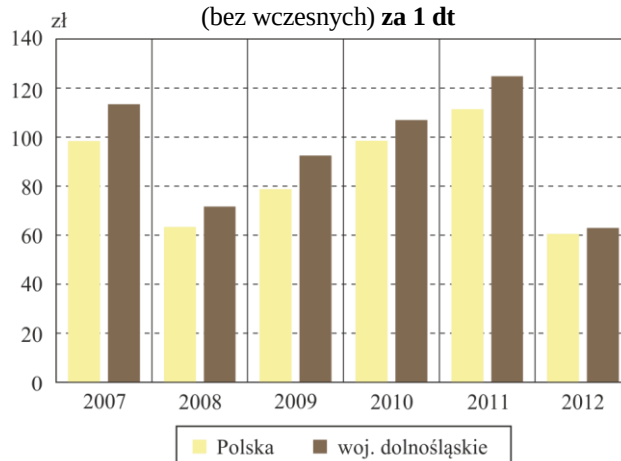
Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Wykres 42. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

Cena skupu mleka za 1 l

Cena targowiskowa ziemniaków jadalnych
(bez wczesnych) za 1 dt

Średnia cena żyta w skupie w 2012 r. kształtowała się na poziomie 75,32 zł za dt (w kraju – 74,23 zł), i była wyższa o 7,2% w porównaniu z 2011 r. Cena jęczmienia, podobnie jak ceny pszenicy i żyta, w porównaniu z 2011 r. wzrosła w skupie o 7,8% i wyniosła 86,40 zł za dt (w kraju 81,91 zł). Za 1 dt pszenżyta w skupie płacono 80,83 zł (w kraju – 80,00 zł), tj. o 15,5% więcej niż przed rokiem. W relacji do 2005 r. średnie ceny żyta, jęczmienia i pszenżyta w skupie wzrosły średnio 2,5-krotnie.

W 2012 r. za ziemniaki jadalne (bez wczesnych) w skupie płacono 44,06 zł za dt (w kraju – 44,97 zł), tj. więcej zarówno w skali roku, jak i w porównaniu z 2005 r. odpowiednio o 1,8% i o 24,1%. Na targowiskach cena ziemniaków była niższa o połowę niż przed rokiem, natomiast nadal była wyższa niż w 2005 r. (o 16,6%). Cena ziemniaków jadalnych na targowiskach kształtowała się w 2012 r. na poziomie 62,98 zł za dt (w Polsce – 60,59 zł).

W omawianym roku cena skupu 1 kg żywca wołowego w wadze żywej wyniosła 5,84 zł (w kraju – 6,40 zł) i była wyższa o 7,4% niż rok wcześniej i o 53,7% w odniesieniu do 2005 r. Cena żywca wieprzowego osiągnęła w 2012 r. wartość 5,21 zł za kg (w kraju – 5,40 zł), tj. wyższą o 21,2% niż w 2011 r. i o 30,6% w porównaniu ze średnią ceną notowaną w 2005 r.

Wykres 43. Relacja cen skupu żywca wieprzowego
do cen żyta w skupie

W 2012 r. relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 6,9 (wobec 6,1 w 2011 r. i 15,6 w 2005 r.). W kraju relacja ta kształtowała się na poziomie 7,3. W styczniu 2012 r. za 1 kg żywca wieprzowego w skupie można było kupić 6,8 kg żyta, podczas gdy w grudniu już 7,9 kg. Najwięcej żyta za 1 kg żywca wieprzowego można było kupić we wrześniu (8,5 kg).

W 2012 r. średnia cena skupu drobiu wyniosła 4,37 zł za kg (w kraju – 4,18 zł) i była wyższa o 1,9% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i o 43,8% w relacji z 2005 r.

W 2012 r. średnia roczna cena mleka krowiego w skali roku utrzymała się na podobnym poziomie i wyniosła 1,22 zł za litr. W kraju za 1 litr mleka płacono średnio 1,20 zł.

W skali roku wzrosła średnia cena w skupie jaj kurzych konsumpcyjnych o 60,9% i wyniosła 0,37 zł za sztukę (w kraju 0,32 zł).

■ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W 2011 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększyła się globalna i końcowa produkcja rolnicza (w cenach stałych), natomiast zmniejszyła się towarowa produkcja rolnicza. Odnotowano w skali roku wzrost produkcji roślinnej, natomiast spadek zwierzęcej.

W 2011 r. w ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej 23,5% stanowiła produkcja zwierzęca, natomiast pozostałe 76,5% przypadało na dominującą produkcję roślinną (w kraju odpowiednio 47,3% i 52,7%). Globalna produkcja rolnicza, w odniesieniu do 2010 r. była (w cenach stałych) nieznacznie większa – o 0,4% (przed rokiem o 0,6%), przy czym produkcja roślinna zwiększyła się o 3,3% (przed rokiem o 1,0%), natomiast produkcja zwierzęca zmniejszyła się o 8,1% (przed rokiem notowano spadek o 0,3%).

Kończowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Dane dotyczące globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

W analizowanym roku udział województwa w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 4,7% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 6,9%, a zwierzęcej – 2,3%.

Wartość produkcji końcowej w skali roku zwiększyła się (w cenach stałych) o 1,9% (w 2010 r. – o 1,2%). Na wzrost produkcji końcowej wpłynął przede wszystkim wzrost produkcji roślinnej o 6,7% (wobec wzrostu o 1,8% w 2010 r.). Produkcja zwierzęca kształtowała się natomiast na poziomie niższym o 8,6% (przed rokiem – wzrost o 0,2%).

Towarowa produkcja rolnicza była mniejsza (w cenach stałych) o 1,0% niż uzyskana w 2010 r. (kiedy notowano spadek o 2,8%). Sprzedaż produktów rolnych w obrocie targowiskowym zmniejszyła się o 8,6%, natomiast skup produktów rolnych zwiększył się o 1,5%.

W towarowej produkcji rolniczej wystąpił spadek o 5,7% wartości produkcji zwierzęcej (wobec spadku o 0,3% w 2010 r.), natomiast wzrost o 1,1% produkcji roślinnej (po spadku o 4,1% rok wcześniej). Udział produkcji zbóż w towarowej produkcji rolniczej stanowił 38,5% (w 2011 r. – 33,6%), a przemysłowych – 15,5% (wobec 16,0% przed rokiem).

Dane prezentujące rolnictwo w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
 - „Wynikowy szacunek produkcji głównych ziemioplodów rolnych w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
 - „Pogłowia zwierząt gospodarskich w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
 - „Rolnictwo w województwie dolnośląskim” – publikacja dostępna co dwa lata również w wersji książkowej oraz na płycie CD,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*

PRZEMYSŁ

W 2012 r. produkcja sprzedana przemysłu była wyższa niż przed rokiem, choć dynamika produkcji sprzedanej przemysłu stopniowo słabła w kolejnych kwartalnych okresach narastających. W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost wydajności pracy, mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, przy jednoczesnym zmniejszeniu przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2012 r. osiągnęła wartość 104511,2 mln zł (w cenach bieżących) i było to więcej o 1,8% (w cenach stałych) w relacji do poprzedniego roku (wobec wzrostu o 4,4% w 2011 r.) i więcej o 64,4% w relacji do 2005 r. W kraju produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się (w cenach stałych) w skali roku o 1,0% (wobec wzrostu o 7,7% w 2011 r.) i w relacji do 2005 r. o 45,7%. Wysoka dynamika produkcji sprzedanej przemysłu utrzymywała się przez cały rok 2012, ale kształtowała się na poziomie niższym niż przed rokiem.

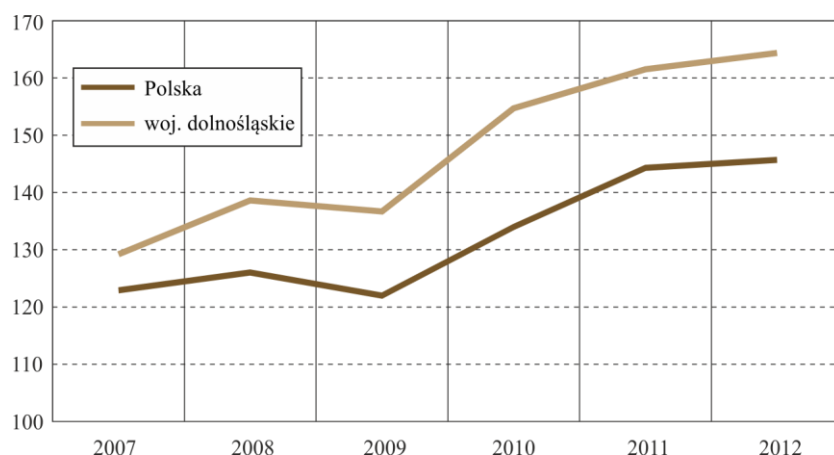
*Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:*

- wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tabl. 17. **Przemysł**

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
P o l s k a			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	651874,8	1094654,5	1138861,2
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	83,8	84,1
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2384,2	2494,5	2470,5
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	51629,6	99246,0	104511,2
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	70,8	73,9	74,7
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	198,2	207,0	206,6
m. W r o c ł a w			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	10211,5	16089,4	17296,7
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	76,3	85,4	86,1
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	42,1	38,9	38,1

Wykres 44. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu**
(ceny stałe; 2005 = 100)

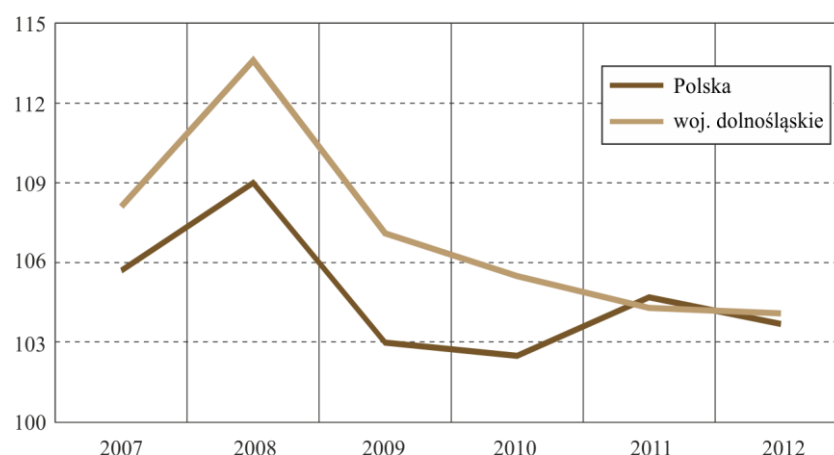
czep i naczep (16,5% wobec 15,0% w 2011 r.) oraz produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (9,8% wobec 9,0% w 2011 r.).

W 2012 r. wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (o 2,2% wobec wzrostu o 7,8% w 2011 r.) oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 2,1% wobec spadku o 55,3% w 2011 r.).

W przetwórstwie przemysłowym wysoka dynamika produkcji sprzedanej przemysłu utrzymywała się przez cały rok, przy czym największą odnotowano w I kwartale (107,0). W kraju produkcja sprzedana w przetwórstwie przemysłowym w skali roku wzrosła (w cenach stałych) o 1,3% (wobec wzrostu o 8,3% w 2011 r.).

W 2012 r. wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w ujęciu rocznym wystąpił w 14 (spośród 23) działach przetwórstwa przemysłowego. Spośród działów o wysokim udziale w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu wyższa niż przed rokiem (w cenach stałych) była m.in. produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 10,1%) produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 10,0%), produkcja artykułów spożywczych (o 7,6%) oraz produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 6,9%).

Wykres 45. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**
(przeciętna 2005 = 100)

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył w skali roku nieznaczny spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle o 0,2% (wobec spadku o 1,1% w 2011 r.). W kraju zanotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle o 1,0% (wobec wzrostu o 2,1% w 2011 r.).

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w największym stopniu miała wpływ produkcja sprzedana w przetwórstwie przemysłowym, która wyniosła w 2012 r. 78101,4 mln zł, tj. 74,7% wartości sprzedaży ogółem (przed rokiem – 73,9%).

Wśród działów przetwórstwa przemysłowego, największy udział w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu miały m.in. produkcja pojazdów samochodowych, przy-

*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył w skali roku nieznaczny spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle o 0,2% (wobec spadku o 1,1% w 2011 r.). W kraju zanotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle o 1,0% (wobec wzrostu o 2,1% w 2011 r.).

W 2012 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 206,6 tys. osób.

Na zmniejszenie przeciętnego za-

Tabl. 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie dolnośląskim (ceny stałe)**

Sekcje i działy	2011				2012			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	108,0	105,8	104,2	104,4	105,4	104,0	104,2	101,8
w tym:								
Przetwórstwo przemysłowe	110,7	108,7	108,1	107,8	107,0	105,8	104,9	102,2
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	98,4	90,3	96,8	101,9	108,0	115,0	112,3	107,6
Produkcja napojów	77,5	89,4	95,7	73,8	80,2	107,1	125,6	159,8
Produkcja wyrobów tekstylnych	126,2	122,0	121,8	122,5	123,1	121,7	120,1	117,8
Produkcja odzieży	115,1	109,4	102,6	100,2	86,6	87,8	84,4	88,4
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	117,5	121,2	122,8	130,0	88,8	87,5	82,5	76,1
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	103,1	109,1	111,5	114,7	111,5	104,1	105,3	104,2
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	130,0	127,5	133,6	133,2	141,1	133,7	121,2	112,4
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	116,2	112,2	111,3	115,6	112,2	113,8	113,5	108,0
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	69,6	70,8	62,6	60,1	105,6	101,8	97,9	99,7
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	133,3	125,9	123,4	123,3	119,6	114,6	112,4	110,1
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	113,5	112,4	109,7	112,3	112,3	103,4	100,1	95,5
Produkcja metali	113,3	103,6	102,8	56,6	53,7	55,6	56,6	101,6
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	135,7	124,7	124,8	120,3	115,1	110,1	107,6	103,4
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	197,1	198,5	189,3	198,1	102,8	105,8	112,8	106,9
Produkcja urządzeń elektrycznych	56,2	57,0	57,0	53,8	108,6	106,5	104,1	102,4
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	105,8	109,1	107,2	107,9	105,3	99,7	98,5	95,0
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	103,1	99,3	101,3	101,6	117,8	117,8	114,6	110,0
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego ...	63,5	68,1	88,4	95,4	124,6	127,5	115,0	110,9
Produkcja mebli	255,3	254,2	248,6	248,1	42,6	42,4	42,6	43,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	77,7	67,4	40,0	44,7	72,5	64,6	105,2	102,1

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego w 2012 r. wyniosła 505,9 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 2,0% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem (wobec wzrostu o 5,6% w 2011 r.). W kraju wydajność pracy w przemyśle w skali roku wzrosła o 2,0% (wobec wzrostu o 5,5% w 2011 r.).

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnalne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*

BUDOWNICTWO

W 2012 r. odnotowano zmniejszenie produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do roku poprzedniego, podczas gdy w kraju notowano niewielki wzrost. Obniżeniu uległa także wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. Dynamika wartości produkcji budowlano-montażowej stopniowo słabła w kolejnych kwartalnych okresach narastających i w konsekwencji w skali roku była znacznie niższa. Odnotowano zmniejszenie wydajności pracy w budownictwie, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia.

W 2012 r. produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 12304,8 mln zł i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 4,8% (wobec wzrostu o 25,3% w 2011 r.). W kraju w skali roku produkcja sprzedana budownictwa zwiększyła się nieznacznie (zaledwie o 0,5% wobec wzrostu o 17,3% w poprzednim roku). Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa przez cały 2012 r. kształtowała się na niższym poziomie niż rok wcześniej i stopniowo słabła w kolejnych kwartalnych okresach narastających.

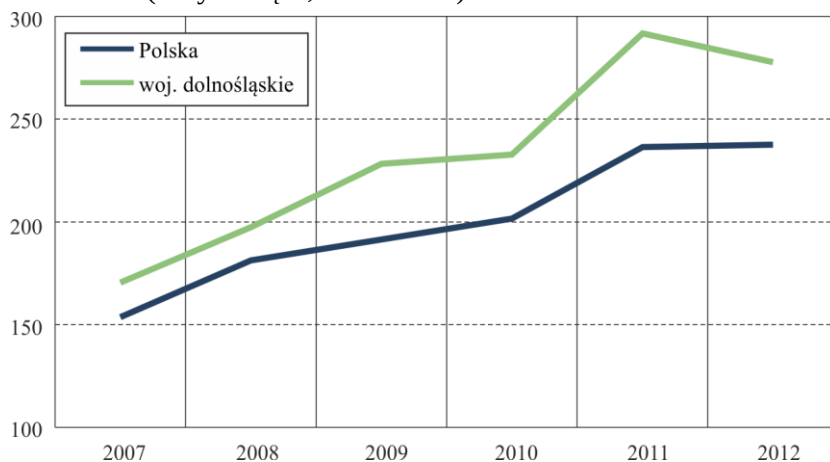
*Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:*

- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

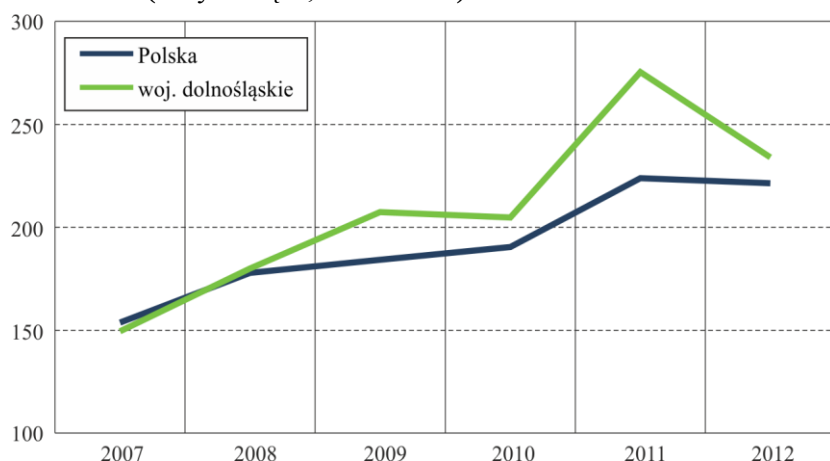
Tabl. 19. **Budownictwo**

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
P o l s k a			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	79669,3	188127,5	189076,7
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	54,5	51,6	50,8
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	344,5	476,5	486,3
woj. d o ł n o ś ł a s k i e			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	4434,8	12930,5	12304,8
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	68,5	64,6	57,7
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	21,7	34,6	33,7
m. W r o c ł a w			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	2147,8	4506,1	4688,7
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	68,5	57,3	51,7
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	8,9	12,4	12,1

Wykres 46. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa**
(ceny bieżące; 2005 = 100)

Wykres 47. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej**
(ceny bieżące; 2005 = 100)

Produkcja budowlano-montażowa w analizowanym roku wyniosła 7096,9 mln zł, tj. 57,7% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa (w 2011 r. – 64,6%). W skali roku produkcja budowlano-montażowa zmniejszyła się o 15,0%, podczas gdy przed rokiem wzrosła o 34,5%. Na zmniejszenie się produkcji budowlano-montażowej miały wpływ m.in. głębokie spadki produkcji notowane w II połowie 2012 r. W kraju w skali roku produkcja budowlano-montażowa była niższa o 1,1% (wobec wzrostu o 17,6% w 2011 r.).

W 2012 r., w relacji z rokiem poprzednim, odnotowano znaczący spadek produkcji budowlano-montażowej w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 31,2%), które w strukturze produkcji budowlano-montażowej miały najwyższy udział, tj. 41,9%. W skali roku spadek odnotowano także w podmiotach wykonujących głównie roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (o 7,4%). Wzrost produkcji budowlano-montażowej odnotowano tylko w podmiotach wykonujących roboty budowlane specjalistyczne (o 16,1%).

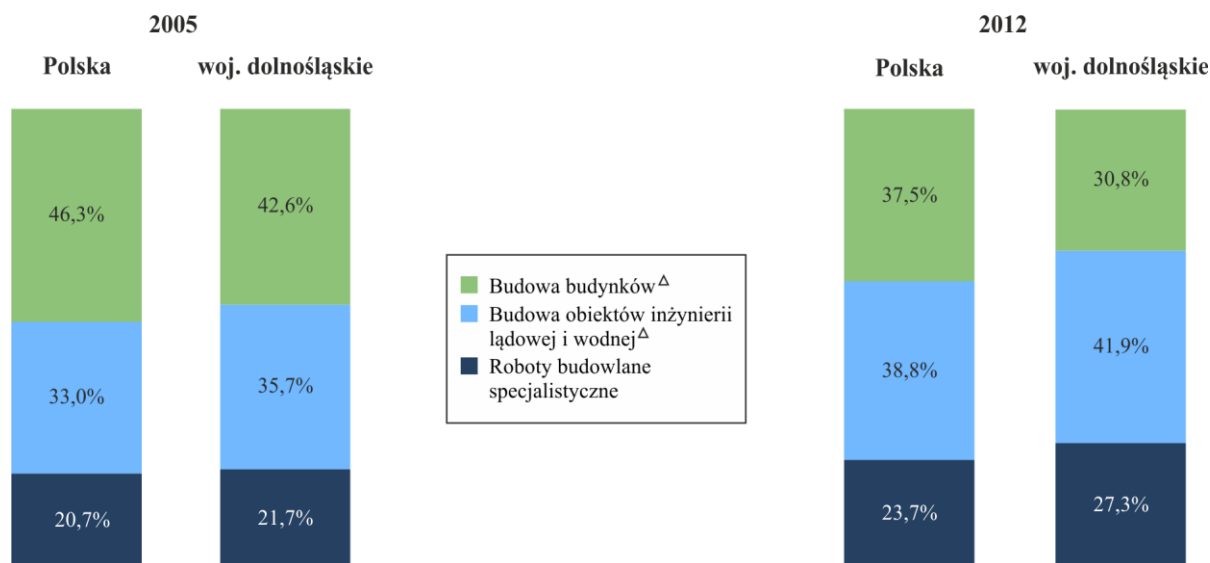
Wzrost produkcji budowlano-montażowej odnotowano tylko w podmiotach wykonujących roboty budowlane specjalistyczne (o 16,1%).

Tabl. 20. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie dolnośląskim** (ceny bieżące)

Działy	2011				2012			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	129,4	136,1	136,5	134,5	114,5	105,7	90,6	85,0
Budowa budynków ^Δ	119,4	116,0	118,1	114,0	98,9	107,5	97,3	92,6
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	117,4	154,4	148,8	144,0	127,1	95,3	77,0	68,8
Roboty budowlane specjalistyczne	161,6	138,6	140,6	146,5	123,6	122,8	113,3	116,1

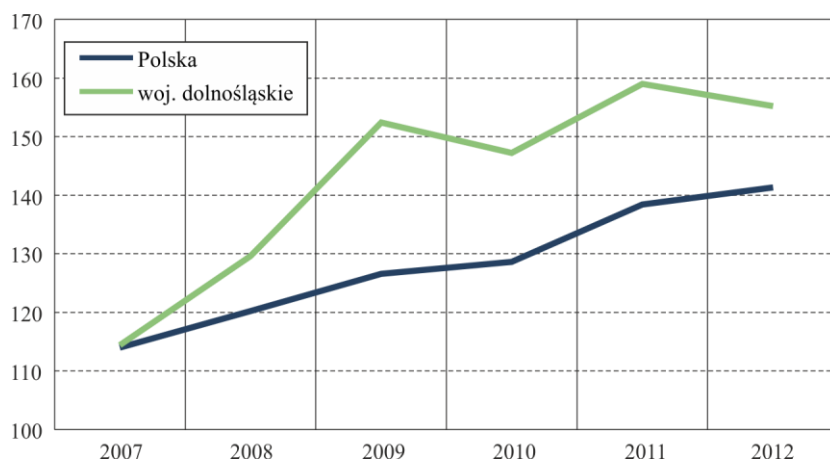
Wśród podmiotów zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej spadek produkcji w stosunku do 2011 r. odnotowywały przedsiębiorstwa specjalizujące się w robotach związanych z budową dróg kołowych i szynowych (o 33,4%), mające najwyższy udział sprzedaży w tym dziale (79,9%). Niższa niż przed rokiem była także produkcja w podmiotach specjalizujących się w robotach związanych z budową rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych (o 36,4%). Wzrost wystąpił natomiast w jednostkach wykonujących głównie roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 11,8%).

Wykres 48. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)

W 2012 r. zmniejszeniu produkcji sprzedanej budownictwa w skali roku towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (o 2,4% wobec wzrostu o 8,0% w 2011 r.). W kraju przeciętne zatrudnienie w budownictwie zwiększyło się (o 2,1%), przy niewielkim wzroście produkcji sprzedanej budownictwa.

Wykres 49. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (przeciętna 2005 = 100)

Na obniżenie przeciętnego zatrudnienia w budownictwie wpływ miał przede wszystkim spadek przeciętnego zatrudnienia w przedsiębiorstwach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków (o 7,5%).

Wydajność pracy w budownictwie mierzona, produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego w 2012 r. ukształtowała się na poziomie 364,7 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 2,4% niższa w relacji do roku poprzedniego (wobec wzrostu o 16,1% w 2011 r.).

Najwyższą wydajność pracy w budownictwie, mierzoną produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego odnotowano w dziale roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (427,7 tys. zł) i była ona o 11,4% niższa niż w 2011 r. (wobec wzrostu o 16,6% w poprzednim roku).

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2012 r., po dwóch latach spadku, odnotowano znaczny wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania (1. lokata wśród pozostałych województw). Znacznie zmniejszyła się natomiast liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto. Podobne tendencje obserwowano w kraju.

W 2012 r. w województwie oddano do użytkowania 15,0 tys. mieszkań, tj. znacznie więcej (o 42,5%) niż przed rokiem (wobec spadku o 17,3% w 2011 r.). W porównaniu do pozostałych województw dolnośląskie było województwem, w którym zmiana liczby mieszkań w relacji do sytuacji sprzed roku była największa (1. lokata). W kraju liczba mieszkań oddanych do użytkowania zwiększyła się o 16,8% (po spadku o 3,6% w roku wcześniejszym).

Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

Tabl. 21. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
P o l s k a			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności ^a	3,0	3,4	4,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	105,3	107,1*	102,4
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności ^a	3,3	4,8	4,3
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności ^a	2,8	4,2	3,7
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności ^a	2,4	3,6*	5,2
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	100,9	100,2*	92,7
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności ^a	4,1	6,3	4,8
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności ^a	2,2	5,2*	3,9
m. W r o c ł ą w			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności ^a	3,1	6,0*	10,6
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	68,4	67,0*	65,4
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności ^a	8,4	12,8*	8,5
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności ^a	2,1	11,7*	7,0

^a Do przeliczeń przyjęto: w 2005 r. – liczbę ludności opracowaną na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, a w latach 2011 i 2012 – liczbę ludności opracowaną na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

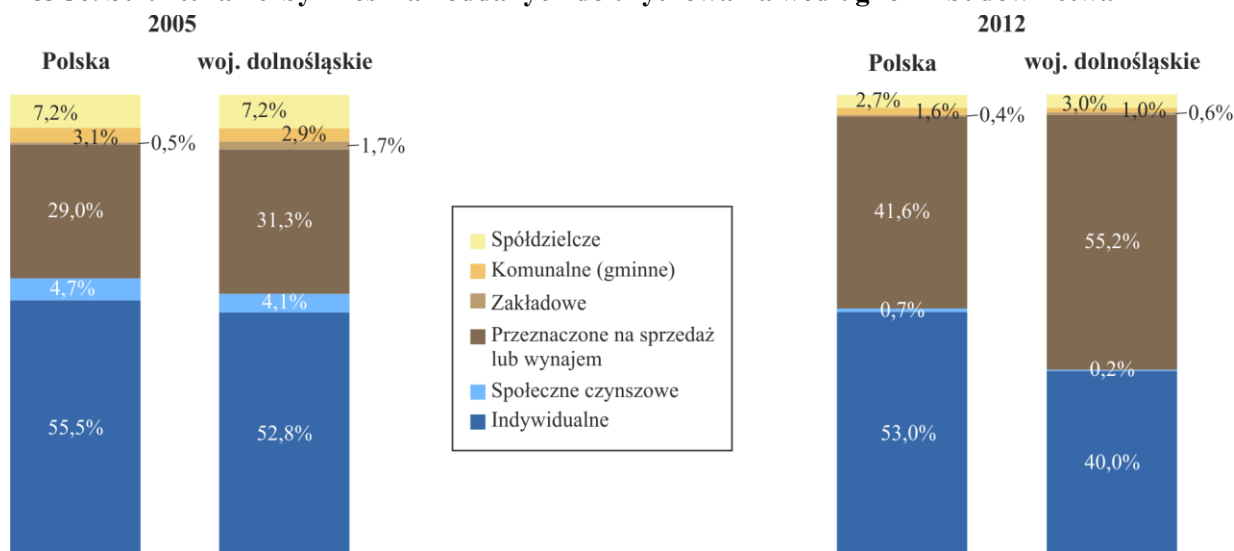
W analizowanym roku udział mieszkań oddanych do użytkowania stanowił 9,8% liczby mieszkań oddanych do użytkowania w kraju (w 2011 r. – 8,1%).

W 2012 r. wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania wystąpił w większości form budownictwa. Istotny wzrost odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 68,8%) oraz w budownictwie indywidualnym (o 22,7%). Tylko w budownictwie spółdzielczym i społecznym czynszowym w skali roku notowano spadek odpowiednio o 5,4% i o 74,3%.

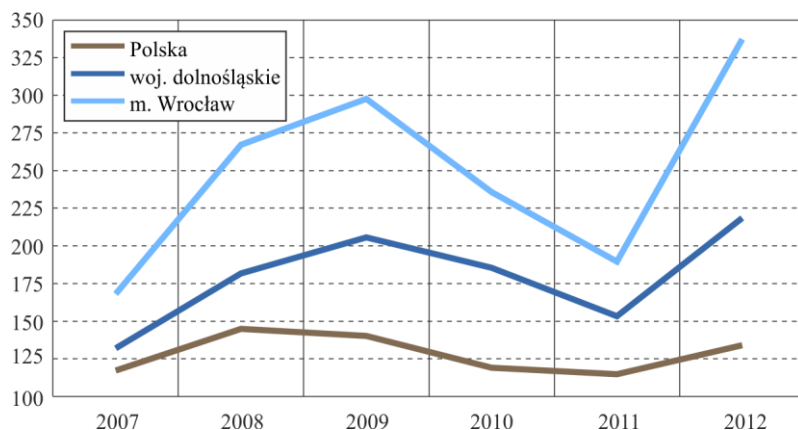
Tabl. 22. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie dolnośląskim

Formy budownictwa	2011				2012			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2010 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
Ogółem	10543*	100,0	82,7*	100,2*	15028	100,0	142,5	92,7
Spółdzielcze	467*	4,4	56,7*	57,2*	442	3,0	94,6	62,1
Komunalne (gminne)	104	1,0	38,8	38,1	142	1,0	136,5	37,2
Zakładowe	12	0,1	46,2	54,3	93	0,6	7,8-razy	64,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	4915*	46,7*	94,7*	64,7*	8298	55,2	168,8	64,3
Społeczne czynszowe	140	1,3	12,1	44,8	36	0,2	25,7	50,4
Indywidualne	4905*	46,5*	92,9*	142,9*	6017	40,0	122,7	136,3

Wykres 50. Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa

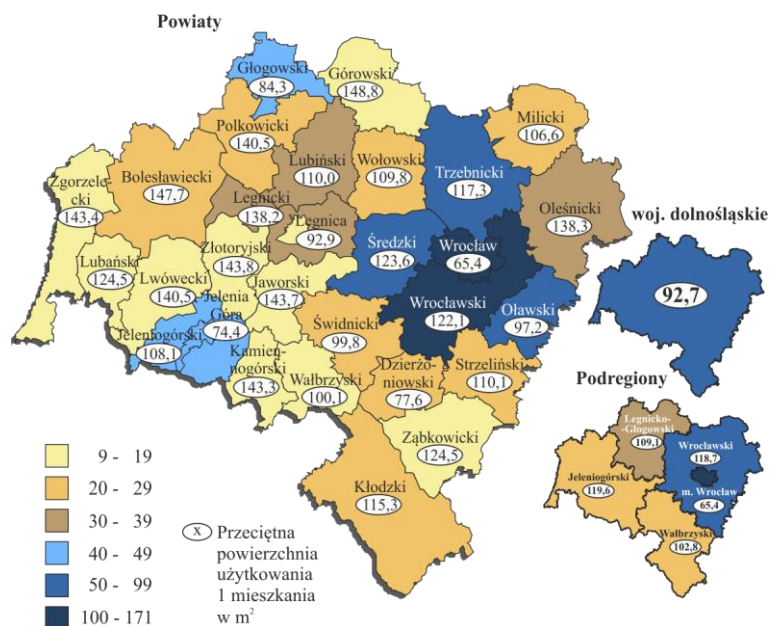
Wykres 51. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania (2005 = 100)

W 2012 r. 2/3 powiatów odnotowało wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania w skali roku, w tym największy dotyczył powiatu dzierzoniowskiego (wzrost ponad 3-krotny), miasta Jelenia Góra (wzrost ponad 2-krotny) oraz miasta Wrocławia (o 77,9%).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie w analizowanym roku wyniosła 92,7 m² i była mniejsza o 7,5 m² w stosunku do 2011 r. Średnia powierzchnia użytko-

Wykres 52. Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2012 r.

wa mieszkania była również mniejsza (o 9,7 m²) niż przeciętna powierzchnia mieszkania oddanego do użytkowania w kraju.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

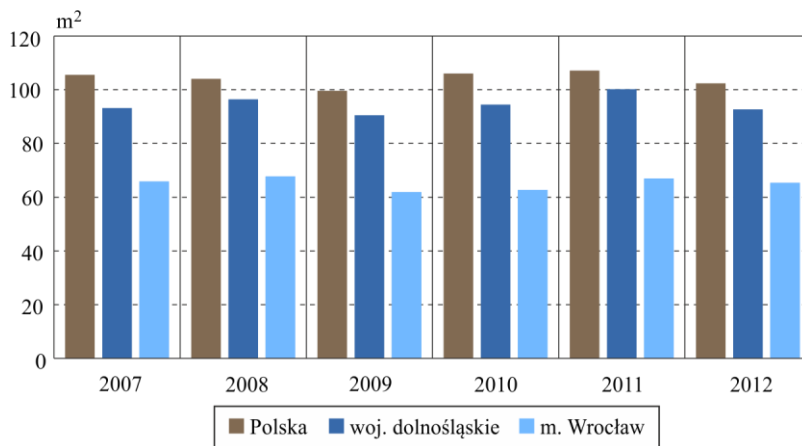
W 2012 r. w województwie największe mieszkania wybudowali inwestorzy budownictwa indywidualnego, a najmniejsze budownictwa komunalnego.

Analiza przestrzennego zróżnicowania wykazała, że w 2012 r. największe mieszkania (powyżej 145 m²) wybudowano w powiatach górowskim i bolesławieckim, a najmniejsze

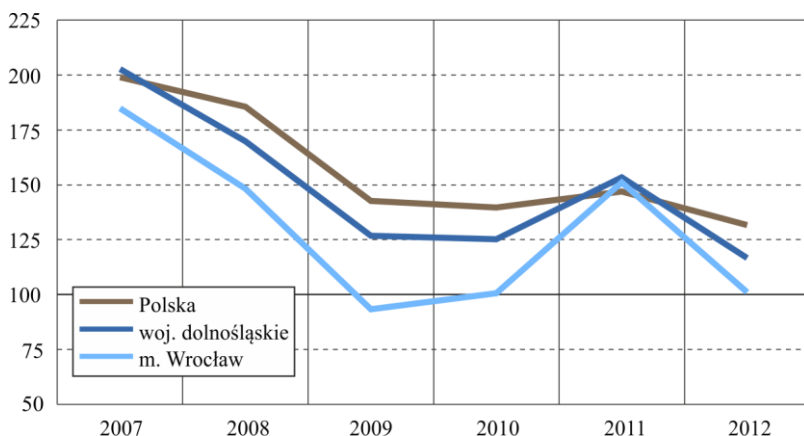
(poniżej 80 m²) – w miastach na prawach powiatu Wrocławiu i Jeleniej Górze oraz w powiecie dzierzoniowskim.

W skali roku przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania zmniejszyła się w 15 powiatach, w tym najbardziej w powiecie dzierzoniowskim (spadek o 47,1 m²). W pozostałych 14 powiatach notowano zwiększenie przeciętnej powierzchni użytkowej, w tym największe w powiecie górowskim (o 30,2 m²).

Wykres 53. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania

Wykres 54. Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań (2005 = 100)

W 2012 r. w województwie odnotowano 13,9 tys. mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia tj. mniej o 23,9% niż w 2011 r. (kiedy notowano w skali roku wzrost o 22,5%). W kraju także notowano spadek (o 10,3%) w skali roku (po wzroście o 5,2% przed rokiem).

W województwie najwięcej pozwoleń dotyczyło mieszkań z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (52,8% ogólnej liczby) oraz indywidualnych (43,9%). Liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwo-

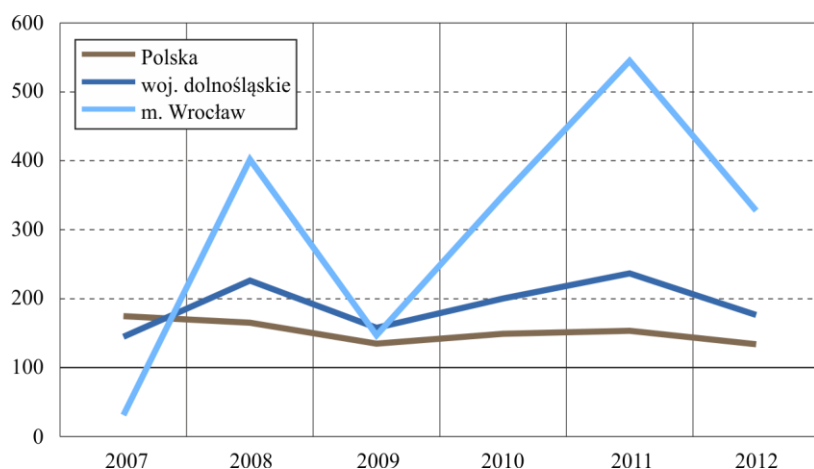
lenia dla tych inwestorów zmniejszyła się w skali roku odpowiednio o 30,0% i 16,5%.

Tabl. 23. **Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie dolnośląskim**

Formy budownictwa	2011			2012		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2010 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = 100
O g ó ł e m	18259	100,0	122,5	13888	100,0	76,1
Spółdzielcze	176	1,0	26,2	301	2,2	171,0
Komunalne (gminne)	115	0,6	26,9	112	0,8	97,4
Zakładowe	25	0,1	5-razy	39	0,3	156,0
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	10480	57,4	151,4	7338	52,8	70,0
Spółeczne czynszowe	157	0,9	2,7-razy	-	-	0,0
Indywidualne	7306	40,0	107,1	6098	43,9	83,5

Mniejszą niż przed rokiem liczbę mieszkań, na które wydano pozwolenia odnotowano w 18 powiatach, przy czym największy spadek wystąpił w powiecie średzkim (o 64,6%), w mieście Jelenia Góra (o 53,0%) i w powiecie oleśnickim (o 52,7%). Wyraźny wzrost liczby mieszkań, z wydanymi pozwoleniami odnotowano w powiatach wołowskim (wzrost blisko 2-krotny) i dzierżoniowskim (o 74,1%). W mieście Wrocławiu wydano pozwolenia na budowę 5,4 tys. mieszkań, tj. o 33,1% mniej niż w 2011 r.

Wykres 55. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto (2005 = 100)**

W 2012 r. rozpoczęto budowę 11,4 tys. mieszkań, tj. mniej o 25,4% niż w 2011 r. (po wzroście o 18,1% w roku wcześniejszym). W kraju liczba mieszkań rozpoczętych zmniejszyła się do 141,8 tys., tj. o 12,6% (wobec wzrostu o 2,6% w 2011 r.)

Najwięcej mieszkań mają wybudować inwestorzy budujący mieszkania z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (48,6% ogólnej liczby) oraz budownictwa indywidualnego (46,7%). W skali roku zmniejszyła się liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto zarówno przez in-

westorów budujących na sprzedaż lub wynajem (o 26,7%), jak i inwestorów indywidualnych (o 12,4%).

W odniesieniu do 2011 r. zmniejszenie liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w 19 powiatach, w tym największe w powiecie zgorzeleckim (o 41,7%) oraz we Wrocławiu (o 39,9%), w którym rozpoczęto budowę 4,4 tys. mieszkań, jak również w powiatach jeleniogórskim (o 39,6%) i głogowskim (o 39,5%). Najwyższy wzrost mieszkań, których budowę rozpoczęto zaobserwowano w powiatach dzierżoniowskim (wzrost ponad 2-krotny) oraz polkowickim (o 72,5%).

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
 - „Budownictwo mieszkaniowe w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
- jak również w Banku danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

RYNEK WEWNĘTRZNY

W 2012 r. sprzedaż detaliczna towarów ukształtowała się na poziomie wyższym niż w 2011 r. ale dynamika w II połowie roku była wyraźnie słabsza niż przed rokiem. Wyższa niż przed rokiem była również sprzedaż hurtowa towarów, jednak wzrost w ujęciu rocznym był niższy niż w 2011 r.

Wartość sprzedaży detalicznej towarów (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2012 r. zwiększyła się w odniesieniu do poprzedniego roku, ale rosła wolniej niż przed rokiem (wzrost o 5,9% wobec wzrostu o 14,0% w 2011 r.). W kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się również na poziomie wyższym o 5,6% niż w roku poprzednim (kiedy notowano wzrost o 11,6%).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. sklepy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

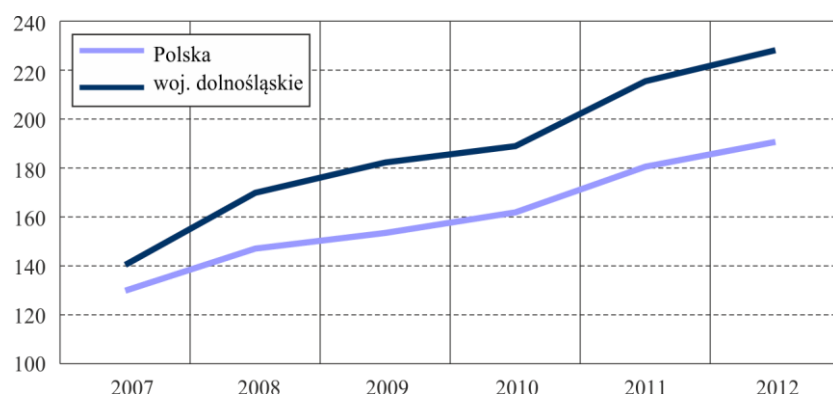
Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2006	2011	2012
	rok poprzedni = 100		
P o l s k a			
O g ó ł e m	111,9	111,6	105,6
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	113,9	101,9	103,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	120,1	109,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	111,4	102,8	104,4
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjali- zowanych sklepach	119,0	130,3	113,2
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	116,8	117,8	106,9
Włókno, odzież, obuwie	118,3	112,5	104,4
Meble, RTV, AGD	120,9	106,7	117,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecja- lizowanych sklepach	105,6	107,0	87,6
Pozostałe	105,5	116,7	101,3
woj. d o ł n o ś ł a s k i e			
O g ó ł e m	118,9	114,0	105,9
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	123,0	107,2	102,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	155,3	140,0	100,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	123,2	113,8	105,9
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjali- zowanych sklepach	180,1	104,5	160,2
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	96,5	79,6	95,0
Włókno, odzież, obuwie	111,2	110,1	112,5
Meble, RTV, AGD	108,9	101,2	130,7
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecja- lizowanych sklepach	116,7	105,6	108,7
Pozostałe	108,2	127,2	98,0

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Po korzystnej dynamice w okresie styczeń-marzec 2012 r., w kolejnych kwartalnych okresach narastających obserwowano osłabienie tempa wzrostu sprzedaży. Podobne zjawisko obserwowano również w kraju.

Wykres 56. **Dynamika sprzedaży detalicznej**
(ceny bieżące; 2005 = 100)

Wzrost sprzedaży detalicznej towarów w odniesieniu do 2011 r. odnotowano w większości grup towarowych. W 2012 r. szybciej niż w poprzednim roku rosła sprzedaż m.in. w grupiach: pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach (o 60,2% wobec wzrostu o 4,5% w 2011 r.), meble, RTV, AGD (o 30,7% wobec wzrostu o 1,2%), włókno, odzież, obuwie (o 12,5% wobec wzrostu o 10,1%) oraz prasa, książki, pozostała sprzedaż

detaliczna w wyspecjalizowanych sklepach (o 8,7% wobec wzrostu o 5,6%).

Spadek sprzedaży detalicznej odnotowano w jednostkach zajmujących się handlem farmaceutyków, kosmetyków, sprzętu ortopedycznego (spadek o 5,0% wobec spadku o 20,4% w 2011 r.) oraz w jednostkach z grupy „pozostałe” (o 2,0% po wzroście o 27,2% w poprzednim roku).

W 2012 r. w strukturze sprzedaży detalicznej największy udział miała sprzedaż: żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (podobnie jak w poprzednim roku 40,0%), z grupy „pozostałe” (15,8% wobec 17,0% w 2011 r.), włókna, odzieży, obuwia (11,5% wobec 10,8% w poprzednim roku) oraz pojazdów samochodowych, motocykli, części (9,9% wobec 10,2%) i paliw (8,9% wobec 9,3%).

W 2012 r. udział jednostek handlowych w sprzedaży detalicznej wyniósł 86,5% i w porównaniu do 2011 r. zwiększył się o 0,1 p.proc.

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie dolnośląskim** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2011				2012			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	108,4	109,2	109,3	114,0	113,8	110,3	107,4	105,9
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	112,1	114,7	112,7	107,2	110,6	102,2	102,2	102,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	139,4	137,7	138,6	140,0	112,1	108,5	104,5	100,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	99,8	101,1	100,9	113,8	114,4	109,3	107,4	105,9
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	122,3	123,9	103,4	104,5	143,0	139,9	162,9	160,2
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	82,4	80,4	82,2	79,6	95,2	102,4	95,6	95,0
Włókno, odzież, obuwie	105,2	112,9	106,9	110,1	122,7	112,5	115,1	112,5
Meble, RTV, AGD	97,9	99,8	101,9	101,2	118,6	129,5	136,5	130,7
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	99,3	100,2	100,1	105,6	119,6	113,7	110,6	108,7
Pozostałe	126,2	127,0	131,5	127,2	110,5	111,8	98,9	98,0

a Patrz notka a do tablicy 24 na str. 74.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych w 2012 r. była o 7,3% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 14,2%), a w przedsiębiorstwach hurtowych – większa o 8,2% (wobec wzrostu o 14,2% w 2011 r.). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w skali roku wzrosła o 3,0% (wobec wzrostu o 13,4% w 2011 r.), a w jednostkach hurtowych – o 6,4% (wobec wzrostu o 13,0% przed rokiem).

Najwyższy, znaczący wzrost w skali roku obserwowano w grupach półprodukty i odpady pochodzenia nierolniczego oraz złom (o 17,3% wobec wzrostu o 23,7% w 2011 r.) oraz narzędzia technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyny, urządzenia i dodatkowe wyposażenie (o 11,4% wobec ponad 2-krotnego wzrostu w poprzednim roku). W grupach m.in. kosmetyki i wyroby farmaceutyczne, żywność oraz niewyspecjalizowane notowano w relacji do 2011 r. spadek sprzedaży hurtowej odpowiednio o 10,8%, o 3,0% i o 0,4%.

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”.
-

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2012 r. badane przedsiębiorstwa niefinansowe uzyskały gorsze wyniki finansowe niż przed rokiem. Przychody z całokształtu działalności rosły wolniej niż koszty ich uzyskania, co znalazło odzwierciedlenie w pogorszeniu wskaźnika poziomu kosztów. Pogorszeniu uległy także pozostałe podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Podobne niekorzystne zmiany notowano również w skali kraju.

W roku 2012 badane przedsiębiorstwa niefinansowe uzyskały słabsze niż rok wcześniej wyniki finansowe. Podobne zmiany notowano także w kraju.

W 2012 r. zysk netto wykazało 74,7% badanych przedsiębiorstw (wobec 76,0% przed rokiem). Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności zmniejszył się w skali roku z 80,6% do 79,7%.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

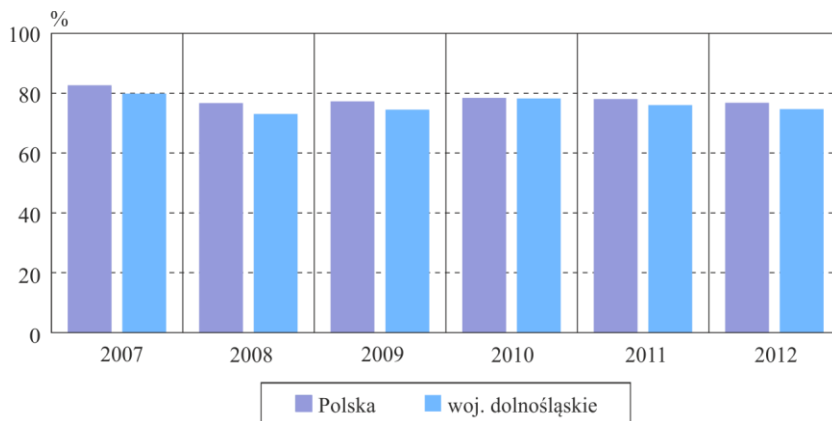
Przychody z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 168701,8 mln zł, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 157341,1 mln zł. W skali roku odnotowano zarówno wzrost przycho-

dów, jak i kosztów odpowiednio o 5,0% i 11,2%. Przychody z całokształtu działalności rosły wolniej niż koszty ich uzyskania, co znalazło odzwierciedlenie w pogorszeniu wskaźnika poziomu kosztów (z 88,1% przed rokiem do 93,3%). W kraju na przestrzeni roku wskaźnik poziomu kosztów pogorszył się z 94,6% do 95,8%.

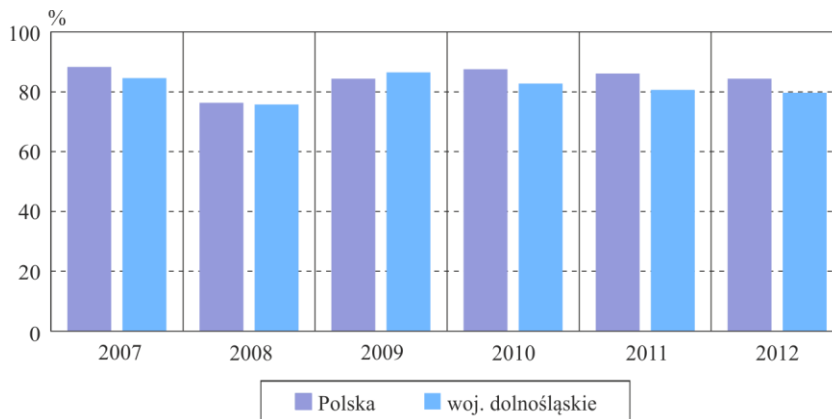
Podobnie jak w kraju, zarówno przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, jak i koszty tej działalności były wyższe niż przed rokiem odpowiednio o 7,0% i o 10,2% (w kraju – o 4,1% i o 5,2%).

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późniejszymi zmianami).

Wykres 57. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów

Wykres 58. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności

W 2012 r. przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 162366,2 mln zł, a koszty ich uzyskania – 150142,9 mln zł. Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł więc – 12223,3 mln zł i był niższy o 21,4% niż rok wcześniej (kiedy notowano wzrost w skali roku o 25,1%). Znacznie pogorszył się w skali roku wynik na pozostałej działalności operacyjnej (z 501,7 mln zł do 97,5 mln zł) oraz wynik na operacjach finansowych (z 3025,8 mln zł do minus 960,1 mln zł). W rezultacie, wynik finansowy na działalności gospodarczej był o 40,4% niższy niż w 2011 r. (kiedy notowano wzrost o 73,3% w skali roku) i wyniósł 11360,7 mln zł.

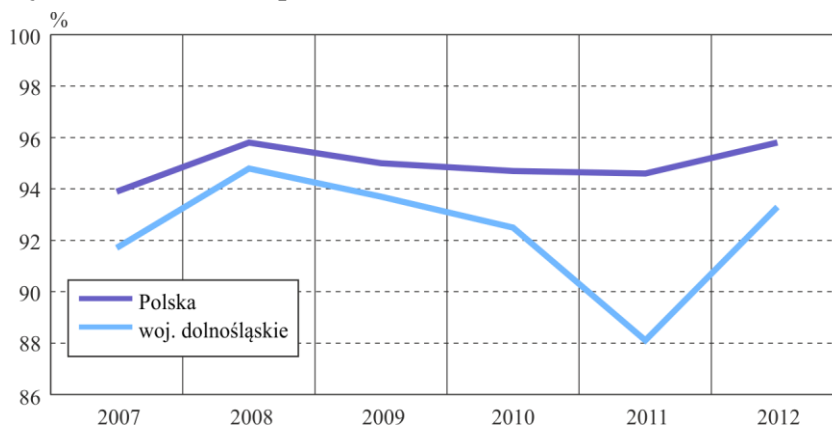
W 2012 r. wynik finansowy brutto w skali roku obniżył się o 40,4% i wyniósł 11356,6 mln zł. Jego obciążenia ukształtowały się na poziomie 2456,7 mln zł i były niższe o 21,2% niż w 2011 r. W rezultacie, wynik finansowy netto kształtował się na poziomie 8899,9 mln zł i był niższy o 44,1% niż przed rokiem (wobec wzrostu o 74,1% w 2011 r.). Zysk netto obniżył się o 40,1% (wobec wzrostu o 69,1% przed rokiem), podczas gdy strata netto wzrosła o 11,2% (wobec wzrostu o 23,4% w 2011 r.).

W badanych przedsiębiorstwach niefinansowych, podobnie jak w skali kraju odnotowano pogorszenie wszystkich podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych w stosunku do uzyskanych przed rokiem.

Tabl. 26. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych

Wyszczególnienie	2007	2011	2012
	w %		
P o l s k a			
Wskaźnik poziomu kosztów	93,9	94,6	95,8
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,6	5,3	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	6,1	5,4	4,2
Wskaźnik rentowności obrotu netto	5,0	4,5	3,4
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	33,7	38,1	34,1
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	98,9	102,7	97,4
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Wskaźnik poziomu kosztów	91,7	88,1	93,3
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	8,6	10,2	7,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	8,3	11,9	6,7
Wskaźnik rentowności obrotu netto	6,9	9,9	5,3
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	35,1	62,2	27,4
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	103,8	127,4	93,1

Wykres 59. Wskaźnik poziomu kosztów

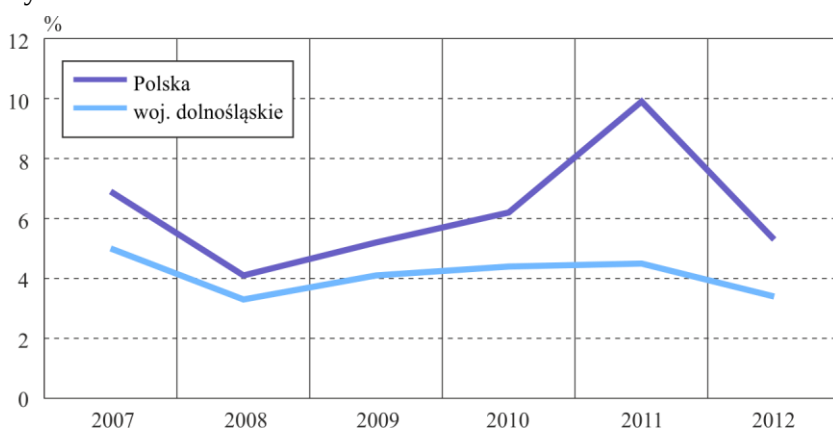

Wyniki finansowe:

- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a do 2009 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

Wykres 60. Wskaźnik rentowności obrotu netto

informacji i komunikacji (z 5,6% do 0,2%) oraz budownictwie (z 1,8% do minus 2,6%).

W 2012 r. wskaźnik płynności I stopnia powyżej 100% odnotowano, podobnie jak przed rokiem wyłącznie w obsłudze rynku nieruchomości (133,0% wobec 139,3% w 2011 r.). Wysokie wartości wskaźnika płynności II stopnia odnotowano w przedsiębiorstwach należących do sekcji informacja i komunikacja (163,0% wobec 191,0% przed rokiem) oraz obsługa rynku nieruchomości (162,0% wobec 169,1%).

W końcu grudnia 2012 r. wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw wyniosła 53727,0 mln zł i w skali roku zmniejszyła się o 15,9%. Na zmniejszenie się wartości aktywów obrotowych wpływ miał głównie spadek o ponad połowę (tj. o 54,1%) wartości inwestycji krótkoterminowych (wobec wzrostu o 82,6% w 2011 r.). W skali roku zwiększyły się wartości mało płynnych zapasów, krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych oraz należności krótkoterminowych (odpowiednio o 7,9%, o 14,8% i o 4,9%).

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec grudnia 2012 r. wyniosły 55675,2 mln zł i były o 2,7% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 9,9% w 2011 r.). W strukturze zobowiązań, 70,5% stanowiły zobowiązania krótkoterminowe (przed rokiem – 69,6%). W skali roku zaobserwowano wzrost zobowiązań krótkoterminowych o 4,1%, natomiast spadek zobowiązań długoterminowych o 0,5%.

W skali roku pogorszył się wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów o 2,7 p.proc., wskaźnik rentowności obrotu brutto – o 5,2 p.proc., wskaźnik rentowności obrotu netto o 4,6 p.proc. oraz wskaźnik płynności finansowej I i II stopnia odpowiednio o 34,8 p.proc. i o 34,3 p.proc.

W 2012 r. najbardziej rentowne rodzaje działalności to wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna gdzie odnotowano najwyższe wskaźniki rentowności brutto (odpowiednio 11,0% i 9,7%) i netto (odpowiednio 9,2% i 8,4%).

W relacji do 2011 r. pogorszenie wskaźnika rentowności obrotu netto odnotowano w większości sekcji, przy czym największe w in-

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu :

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*

NAKLADY INWESTYCYJNE

W 2012 r., po dwóch latach wzrostu, odnotowano obniżenie wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa dolnośląskiego. W porównaniu z 2011 r. wyższa była natomiast liczba inwestycji nowo rozpoczętych oraz ich wartość kosztorysowa.

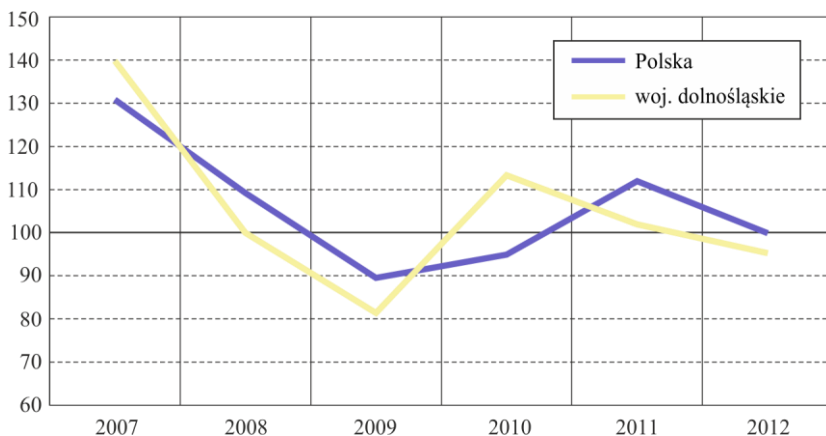
Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2012 r. przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa, wyniosły 9998,4 mln zł (tj. 10,0% nakładów poniesionych przez inwestorów krajowych) i były niższe od zanotowanych rok wcześniej o 4,7% (wobec wzrostu o 2,0% w 2011 r.). W kraju w 2012 r. wartość nakładów inwestycyjnych zmniejszyła się w skali roku o 0,1% (wobec wzrostu o 11,9% w 2011 r.).

*Prezentowany podział **nakładów inwestycyjnych**, obejmujących nakłady na nowe środki trwałe i (lub) ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.*

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2005	2011	2012
P o l s k a			
O g ó ł e m w mln zł	62160,6	99853,7	99719,0
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	36,3	39,1	40,6
Zakupy	63,0	59,5	58,5
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	52,4	47,1	47,4
środków transportu	10,6	12,4	11,1
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
O g ó ł e m w mln zł	6331,8	10495,7	9998,4
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	28,9	26,0	28,0
Zakupy	69,5	71,2	69,2
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	41,3	44,9	47,1
środków transportu	28,1	26,3	22,1

Wykres 61. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem**
(ceny bieżące; rok poprzedni = 100)

W omawianym roku z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych zrealizowanych przez dolnośląskie przedsiębiorstwa wydatkowano na budynki i budowle – 2795,3 mln zł, tj. o 2,5% więcej niż rok wcześniej (po spadku o 7,9% w 2011 r.), natomiast na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 4708,1mln zł i było to nieznacznie mniej (tj. o 0,1%) niż w 2011 r., kiedy wystąpił wzrost w skali roku o 6,2%, a na środki transportu – 2211,1 mln zł, czyli mniej niż przed

rokiem o 19,8% (wobec wzrostu o 4,6% w 2011 r.). Wartość zakupów inwestycyjnych była niższa niż przed rokiem o 7,4% (wobec wzrostu o 5,6% w 2011 r.) i wyniosła 6919,2 mln zł. Udział tych zakupów w nakładach ogółem obniżył się w skali roku o 2,0 p.proc.

Nakłady na środki trwałe to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania zakupu, budowy lub ulepszenia środka trwałego za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących).*

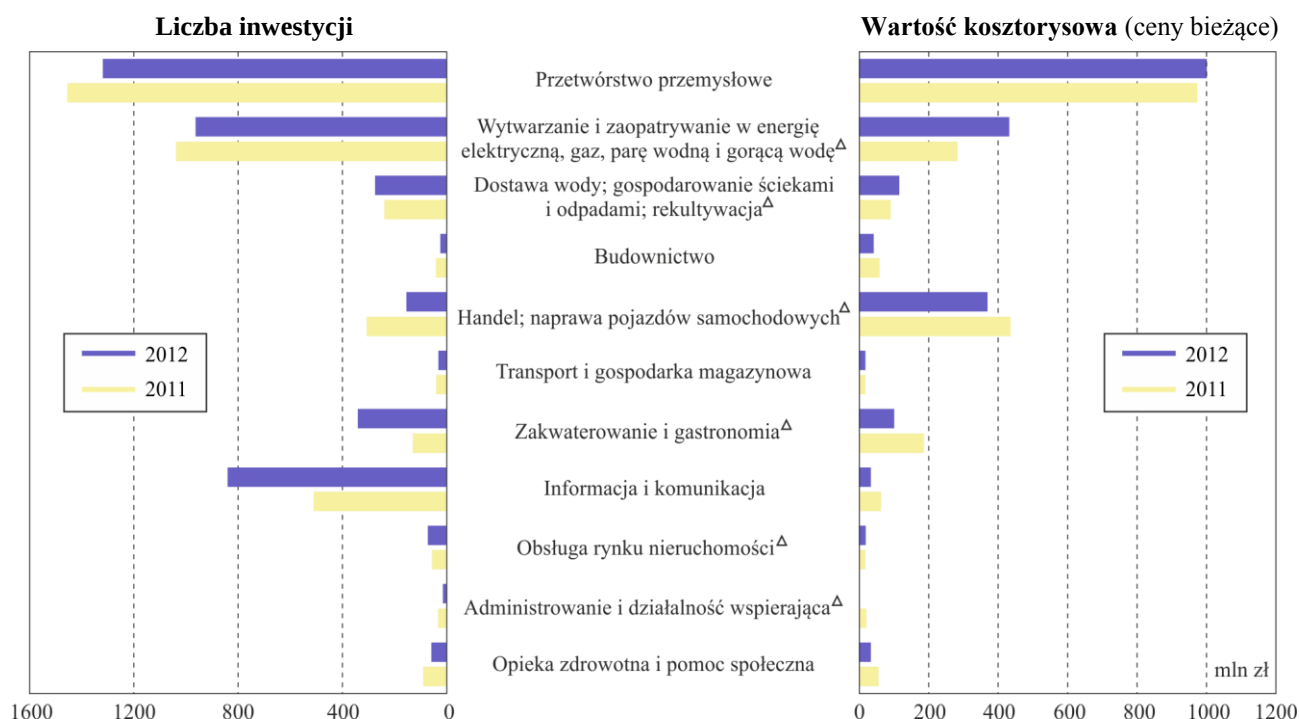
Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

W 2012 r., podobnie jak rok wcześniej inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie administrowania i działalności wspierającej (na które przypadało 29,4% ogółu poniesionych nakładów wobec 32,4% w 2011 r.) oraz przetwórstwa przemysłowego (29,3% wobec 27,9% w roku poprzednim), a następnie handlu; napraw pojazdów samochodowych (5,8% wobec 6,5% w 2011 r.).

W strukturze nakładów według sekcji w porównaniu z rokiem poprzednim najbardziej zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (o 1,4 p.proc.), natomiast istotnie zmniejszył się udział nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw zajmujących się transportem i gospodarką magazynową (o 3,1 p.proc.) oraz administrowaniem i działalnością wspierającą (o 3,0 p.proc.).

W relacji do 2011 r. obniżenie wartości nakładów inwestycyjnych odnotowano w 8 sekcjach (na 16 ogółem). W skali roku spadek nakładów inwestycyjnych dotyczył m.in. jednostek należących do sekcji: transport i gospodarka magazynowa (o 64,5%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 14,0%), administrowanie i działalność wspierająca (o 13,5%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 2,4%). W przetwórstwie przemysłowym wartość nakładów inwestycyjnych w porównaniu do 2011 r. utrzymała się na zbliżonym poziomie.

Wykres 62. Inwestycje nowo rozpoczęte według wybranych sekcji PKD 2007

W 2012 r. inwestorzy przedsiębiorstw mających siedziby na terenie województwa dolnośląskiego rozpoczęli realizację 4294 nowych inwestycji i było to o 4,0% więcej niż przed rokiem. Łączna wartość kosztorysowa nowo rozpoczętych inwestycji wyniosła 3329,4 mln zł (tj. o 38,7% więcej w porównaniu do 2011 r.). W kraju w omawianym okresie obserwowano zmniejszenie się liczby rozpoczętych inwestycji o 1,9% (wobec wzrostu o 16,2% w 2011 r.), których wartość kosztorysowa obniżyła się o 14,5% (wobec wzrostu o 6,0% przed rokiem).

Najwięcej nowych inwestycji rozpoczęto w przemyśle – 63,7% ogółu (w 2011 r. – 70,0%), w tym w przetwórstwie przemysłowym – 30,7% (rok wcześniej – 35,2%). W kraju nowo rozpoczęte inwestycje w przemyśle stanowiły 77,4% ogółu, a w przetwórstwie przemysłowym – 12,3% (w 2011 r. odpowiednio 81,2% i 11,1%).

Na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 16,8% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji nowo rozpoczętych, tj. o 7,5 p.proc. mniej niż w 2011 r.

W skali roku znaczący wzrost wartości kosztorysowej inwestycji nowo rozpoczętych odnotowano m.in.: w przemyśle o 56,2% (wobec wzrostu o 1,6% w 2011 r.), w tym w przetwórstwie przemysłowym o 2,8% (wobec wzrostu o 50,1% rok wcześniej). Obniżenie wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych miało miejsce m.in.: w informacji i komunikacji (o 46,9% wobec spadku o 0,3% w 2011 r.), w zakwaterowaniu i gastronomii (o 46,1% wobec wzrostu o 45,3% w 2011 r.) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 15,2% wobec wzrostu o 6,8%).

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnalne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*
-

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

W 2012 r. w zakresie bezpieczeństwa publicznego odnotowano więcej przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych oraz niższą wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw. Na terenie województwa wzrosła liczba wypadków drogowych, podczas gdy ogólna liczba zdarzeń drogowych zmniejszyła się w skali roku. Nieznacznie zmniejszyła się liczba miejscowych zagrożeń i pożarów.

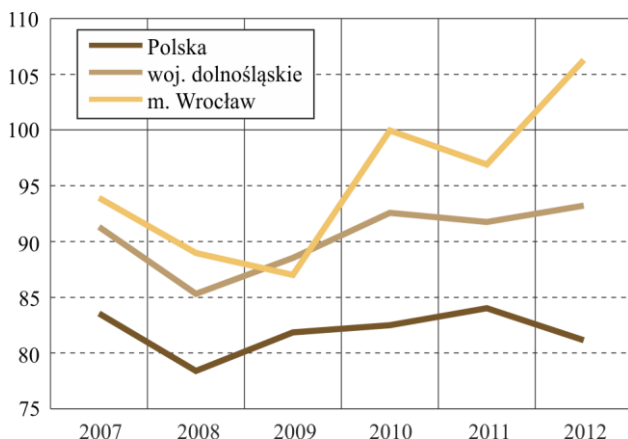
Według danych Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu w województwie w 2012 r. odnotowano 115,1 tys. przestępstw stwierdzonych (tj. 10,3% przestępstw odnotowanych w kraju), w tym 72,9% stanowiły przestępstwa o charakterze kryminalnym (przed rokiem – 73,7%, w kraju 69,8%), 13,0% – przestępstwa o charakterze gospodarczym (przed rokiem – 10,4%, w kraju 12,6%), a 11,1% – o charakterze drogowym (przed rokiem – 12,3%, w kraju 13,9%).

W porównaniu do 2011 r., zwiększyła się liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych o 1,6% (po spadku o 0,9% w 2011 r.). W kraju w skali roku odnotowano mniej przestępstw stwierdzonych o 3,4%, podczas gdy przed rokiem notowano ich wzrost w skali roku o 1,8%.

W relacji do 2011 r. na wzrost liczby przestępstw stwierdzonych w województwie miał wpływ głównie wzrost liczby przestępstw o charakterze gospodarczym (o 26,5%). Liczba przestępstw kryminalnych w skali roku wzrosła o 0,6%, natomiast drogowych zmniejszyła się o 8,4%.

Analizując przestępstwa według rodzajów, w 2012 r. najczęściej przestępstw dotyczyło kradzieży rzeczy – 23,2% ogólnej ich liczby (w 2011 r. – 22,3%) oraz kradzieży z włamaniem – 13,5% (przed rokiem – 13,9%). W kraju w 2012 r. przestępstwa związane z kradzieżą rzeczy stanowiły 20,6% ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (w 2011 r. – 19,9%), a z kradzieżą z włamaniem – 11,4% (przed rokiem – 11,7%).

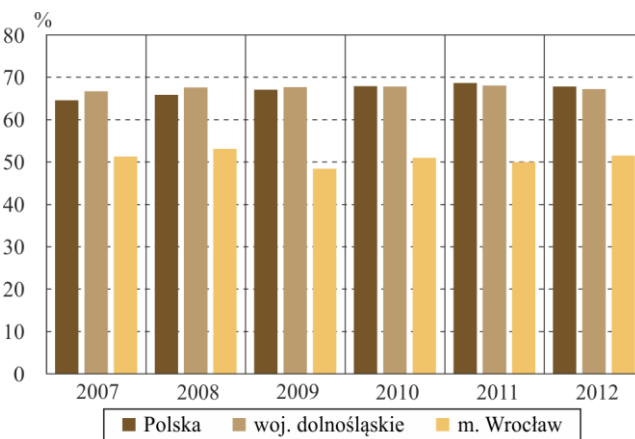
Wykres 63. Dynamika przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2005 = 100)

***Przestępstwo stwierdzone** jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.*

***Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym okresie (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym okresie, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.*

Wykres 64. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych do 2011 r. systematycznie wzrastał, podczas gdy w 2012 r. osiągnął poziom 67,2% i był niższy o 0,9 p.proc. niż w roku poprzednim. W kraju sytuacja wyglądała podobnie, wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w Polsce w skali roku obniżył się również o 0,9 p.proc.

Skuteczność w wykrywaniu sprawców przestępstw zarówno o charakterze gospodarczym, kryminalnym i drogowym w skali roku obniżyła się odpowiednio o: 1,1 p.proc., 0,8 p.proc. i 0,3 p.proc.

Analiza przestrzennego zróżnicowania wykazała, że w 2012 r. najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych odnotowano w powiecie oławskim (85,1%), a najniższy – w mieście Wrocławiu (51,5%).

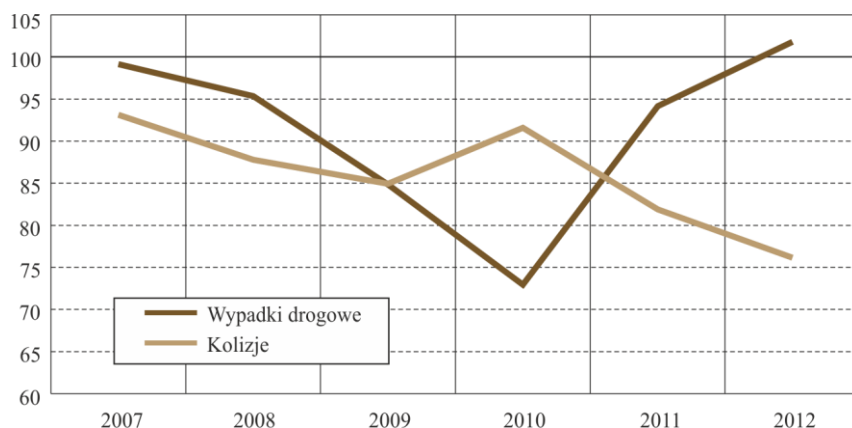
Tabl. 28. **Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych**

Wyszczególnienie	W liczbach bezwzględnych			Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w %		
	2005	2011	2012	2005	2011	2012
P o l s k a						
O g ó ł e m	1379962	1159554	1119803	58,6	68,7	67,8
w tym:						
Zabójstwo	837	662	582	90,6	94,7	94,2
Uszczerbek na zdrowiu	15047	16447	15478	87,8	90,2	89,6
Udział w bójce lub pobiciu	13911	12008	11416	77,4	82,7	81,5
Zgwałcenie	1987	1498	1432	84,1	80,1	83,3
Kradzież rzeczy ^a	324144	230247	230751	20,7	31,3	33,5
Kradzież z włamaniem	221020	135611	127691	22,4	33,1	33,9
Przestępstwa rozbójnicze ^b	42150	26231	24564	52,0	76,2	78,9
woj. d o l n o ś ł ą s k i e						
O g ó ł e m	123501	113332	115116	64,3	68,1	67,2
w tym:						
Zabójstwo	70	61	62	91,4	95,1	93,5
Uszczerbek na zdrowiu	1131	1560	1337	89,6	91,7	89,0
Udział w bójce lub pobiciu	1131	967	896	79,1	82,6	79,9
Zgwałcenie	205	118	140	88,8	77,2	83,4
Kradzież rzeczy ^a	27662	25302	26723	30,3	35,4	38,2
Kradzież z włamaniem	21172	15752	15510	36,1	41,1	42,8
Przestępstwa rozbójnicze ^b	3509	3213	3106	64,8	76,2	77,1
m. W r o c ł ą w						
O g ó ł e m	38060	36883	40453	50,9	50,0	51,5
w tym:						
Zabójstwo	21	17	25	85,7	100,0	92,0
Uszczerbek na zdrowiu	197	278	281	79,8	80,4	69,9
Udział w bójce lub pobiciu	217	226	231	62,8	66,8	60,6
Zgwałcenie	51	50	38	76,9	60,0	67,4
Kradzież rzeczy ^a	11967	12219	12587	24,3	23,0	24,6
Kradzież z włamaniem	7794	5745	5522	35,3	25,9	28,0
Przestępstwa rozbójnicze ^b	1113	1061	1056	49,7	53,1	57,0

a W tym także kradzież samochodu. b Rozboje, kradzieże rozbójnicze i wymuszenia rozbójnicze.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji oraz Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

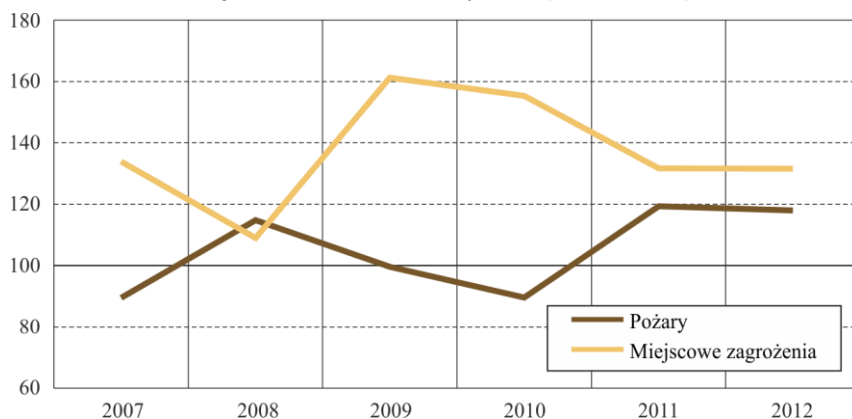
Wykres 65. **Dynamika wypadków drogowych i kolizji w województwie dolnośląskim (2005 = 100)**

W 2012 r. w wypadkach drogowych rannych zostało 4,3 tys. osób (o 7,1% więcej niż przed rokiem), a 239 osób poniosło śmierć (więcej o 6,1% niż w 2011 r.).

Najwięcej wypadków drogowych odnotowano we Wrocławiu (34,5% ogólnej liczby wypadków zarejestrowanych w województwie) oraz w powiatach wrocławskim (7,6%) i wałbrzyskim (7,3%).

Wykres 66. **Dynamika pożarów i miejscowych zagrożeń w województwie dolnośląskim (2005 = 100)**

wobec 25,7% w 2011 r.) i obiektów mieszkalnych (16,8% wobec 16,7% w 2011 r.).

Z ogólnej liczby pożarów 30,2% spowodowanych było nieostrożnością osób dorosłych, a 27,5% – podpaleniem umyślnym.

Najwięcej pożarów odnotowano we Wrocławiu (17,1% ogólnej liczby zarejestrowanych pożarów) oraz w powiecie kłodzkim (7,7%).

Drugim obszarem działania straży pożarnej jest niesienie pomocy w tzw. zagrożeniach miejscowych (są to m.in. katastrofy, awarie, wypadki, zagrożenia chemiczne, klęski żywiołowe). Strażacy w 2012 r. podobnie jak w 2011 r. brali udział łącznie w 22,1 tys. takich akcjach.

W 2012 r. odnotowano 2,3 tys. fałszywych alarmów ratowniczo-gaśniczych. Na przestrzeni roku ich liczba wzrosła o 16,6%.

Według wstępnych danych Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu w 2012 r. odnotowano 31,7 tys. zdarzeń drogowych, tj. 3,2 tys. wypadków i 28,5 tys. kolizji. W porównaniu do sytuacji sprzed roku, liczba zdarzeń drogowych zmniejszyła się o 5,7% (w 2011 r. – spadek o 8,1%). W skali roku zmniejszyła się (o 7,0%) liczba kolizji, natomiast wzrosła (o 8,1%) liczba wypadków drogowych.

Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu zarejestrowała 19,1 tys. pożarów. Było to mniej o 1,2% niż w roku wcześniejszym (wobec wzrostu o 33,2% w 2011 r.). Z ogólnej liczby pożarów aż 93,1% zaliczono do pożarów małych (o powierzchni obiektów do 70 m²). Najczęściej pożary dotyczyły garaży, śmietników, traw itp. (44,7% ogółu pożarów wobec 48,4% w poprzednim roku), upraw rolnych (29,1%

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Specification
Ludność ^a (w tys.)	2888,2	2882,3	2878,4	2877,1	2876,6	2917,2 ^b	2916,6 ^b	2914,4 ^b	Population ^a (in thous.)
Na 1000 ludności :									Per 1000 population :
małżeństwa zawarte	5,23	5,73	6,46	6,64	6,27	5,62	5,18	5,17	marriages contracted
urodzenia żywe	8,90	9,21	9,59	10,38	10,38	10,13	9,49	9,34	live births
zgony	9,90	10,09	10,36	10,60	10,74	10,19	10,08	10,44	deaths
przyrost naturalny	-1,00	-0,88	-0,77	-0,21	-0,36	-0,06	-0,60	-1,10	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,64	-1,26	-0,55	-0,40	0,32	0,47	0,37	0,32	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c (w tys.)	358,6	367,7	393,6	417,9	418,3	421,4	431,5	437,9	Average paid employment in the enterprise sector ^c (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	102,5	107,0	106,2	100,1	100,7	102,4	101,5	previous year = 100
udział sektora prywatnego (w %)	87,1	87,9	88,9	89,7	90,2	90,9	93,3	93,6	private sector participation (in %)
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	233,4	185,4	127,5	113,9	146,3	150,3	143,6	157,4	Registered unemployed persons ^a (in thous.)
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %) ..	20,6	16,6	11,4	10,0	12,8	13,1	12,4*	13,5	Registered unemployment rate ^a (in %)
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a (w %) ...	84,6	85,1	84,0	79,9	78,4	81,1	80,8	80,6	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a (in %)
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	95	41	16	25	60	49	42	61	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^d (w %)	54,5	54,1	53,2	52,9	53,9	54,3	53,4	53,8	Activity rate by LFS ^d (in %)
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^d (w %)	42,0	44,9	46,5	48,1	48,5	48,1	47,7	47,8	Employment rate by LFS ^d (in %)
Stopa bezrobocia według BAEL ^d (w %) ...	22,8	17,1	12,7	9,1	10,1	11,3	10,6	11,1	Unemployment rate by LFS ^d (in %)

a Stan w końcu roku. b Dane opracowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Przeciętne w roku. Dla lat 2010-2012 dane nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z poprzednich lat, z powodu zmian metodologii i nowej podstawy uogólniania danych.

a As of the end of the year. b Data were compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d Annual average. For 2010-2012 data are not fully comparable with the results of the surveys for previous years due to methodological changes and a new base for generalization of the results.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	2470,49	2622,85	2893,77	3156,98	3310,23	3436,77	3594,98	3691,81	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a (in zł)
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów (w tys.)	.	669,5	673,4	679,1	687,1	680,0	668,8	658,3	Average monthly number of retirees and pensioners (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	.	100,6	100,8	101,2	99,0	98,3	98,4	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS (w zł)	.	1237,77	1273,74	1394,21	1514,56	1611,66	1691,11	1782,76	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS (in zł)
rok poprzedni = 100	.	.	102,9	109,5	108,6	106,4	104,9	105,4	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych (w zł)	.	890,68	905,07	956,48	1013,72	1060,31	1091,32	1159,65	Average monthly gross retirement pay and pension for farmers (in zł)
rok poprzedni = 100	.	.	101,6	105,7	106,0	104,6	102,9	106,3	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):									Price indices of consumer goods and services (previous year = 100)
ogółem	102,2	101,2	102,8	104,8	104,0	102,9	104,6	103,7	total
żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	100,5	105,4	107,0	104,5	102,9	105,5	104,7	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	95,8	94,6	94,6	94,7	94,2	96,9	99,2	94,0	clothing and footwear
mieszkanie	103,4	104,0	103,3	107,7	107,8	103,7	105,8	105,5	dwelling
Plony zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi) z 1 ha w dt	41,5	31,1	38,3	39,2	40,2	44,9	42,9	41,4	Basic cereals (including mixed cereals) yields per 1 ha per dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt.:									Farm animals stock per 100 ha agricultural land in heads:
bydło ^b	12,6	12,4	11,8	11,8	10,9	11,4 ^c	10,3	10,7	cattle ^b
trzoda chlewna ^d	45,2	45,2	47,8	38,4	35,4	31,2 ^c	27,2	24,5	pigs ^d

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Stan w czerwcu. c Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. d Stan w końcu lipca.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b As of June. c Data of Agricultural Census as of 30 Jun. d As of the end of Jul.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):									Price indices of procurement (previous year = 100):
ziarna zbóż (bez siewnego)	78,6	128,2	150,6	87,5	76,0	127,8	135,5	106,9	cereal grain (excluding sowing seed)
żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt) ...	115,9	102,6	98,5	99,5	116,5	99,3	123,1	107,4	cattle for slaughter (excluding calves)
żywca rzeźnego wieprzowego	92,6	94,7	94,7	122,3	104,6	86,7	108,3	121,2	pigs for slaughter
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:									Procurement price ^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:
1 kg żyta	9,6	8,5	5,2	4,8	7,6	5,7	.	.	per kg of rye
1 kg jęczmienia	9,8	8,8	5,7	5,4	8,4	6,2	.	6,1	per kg of barley
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	.	111,3	116,1	107,3	98,6	113,2	104,4	101,8	Sold production of industry ^b (previous year = 100; constant prices)
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b (w tys.)	198,2	201,7	214,4	225,3	212,5	209,4	207,0	206,6	Average paid employment in industry ^b (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	101,7	106,3	105,1	94,3	98,5	98,9	99,8	previous year = 100
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	124,6	136,8	115,8	115,6	102,0	125,3	95,2	Sold production of construction ^b (previous year = 100; current prices)
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	120,1	124,4	120,4	115,3	98,7	134,5	85,0	Construction and assembly production ^b (previous year = 100; current prices)
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b (w tys.)	21,7	22,7	24,9	28,2	33,2	32,0	34,6	33,7	Average paid employment in construction ^b (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	104,6	109,4	113,3	117,6	96,6	108,0	97,6	previous year = 100

a Ceny bieżące bez VAT. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM (dok.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	6875	9167	9073	12498	14143	12746	10543*	15028	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	105,8	133,3	99,0	137,7	113,2	90,1	82,7*	142,5	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności	2,4	3,2	3,2	4,3	4,9	4,4	3,6*	5,2	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	100,9	87,7	93,2	96,4	90,5	94,4	100,2*	92,7	<i>average usable floor space per dwelling (in m²)</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	118,9	118,1	121,0	107,3	103,7	114,0	105,9	<i>Retail sale of goods ^a (previous year = 100; current prices)</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsię- biorstwach niefinansowych ^b (w %) ...	.	.	91,7	94,8	93,7	92,5	88,1	93,3	<i>Cost level indicator in non-financial enterprises ^b (in %)</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przed- siębiorstwach niefinansowych ^b (w %):									<i>Turnover profitability rate in non- -financial enterprises ^b (in %):</i>
brutto	.	.	8,3	5,2	6,3	7,5	11,9	6,7	<i>gross</i>
netto	.	.	6,9	4,1	5,2	6,2	9,9	5,3	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsiębor- stwach ^b (w mln zł; ceny bieżące)	6331,8	7988,4	11170,0	11161,3	9085,5	10294,9	10495,7	9998,4	<i>Investment outlays in enterprises ^b (in mln zł; current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	.	126,2	139,8	99,9	81,4	113,3	102,0	95,3	<i>previous year = 100 (current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^c	302615	303050	308308	316720	316811	331247	327625	336928	<i>Entities of the national economy ^c</i>
rok poprzedni = 100	99,4	100,1	101,7	102,7	100,0	104,6	98,9	102,8	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	18966	20021	21314	22060	23188	24782	26387	28485	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	104,9	105,6	106,5	103,5	105,1	106,9	106,5	108,0	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	5375	5681	6000	6178	6346	6521	6667	6918	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	105,5	105,7	105,6	103,0	102,7	102,8	102,2	103,8	<i>previous year = 100</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. c W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. c In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2011													
B – 2012													
Ludność ^{ab} (w tys.) Population ^{ab} (in thous.)	A B	. .	. .	2915,2 2915,7	. .	. .	2915,8 2915,2	. .	. .	2917,1 2915,5	. .	. .	2916,6 1914,4
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c (w tys.) Average paid employment in the enterprise sector ^c (in thous.)	A B	434,7 433,9	434,5 432,8	434,8 433,4	436,6 432,4	437,3 436,3	437,8 438,1	437,7 437,2	437,9 436,8	431,7 435,7	432,5 438,4	432,1 428,9	431,9 426,7
poprzedni miesiąc = 100 previous month = 100	A B	102,8 100,5	100,0 99,8	100,1 100,1	100,4 99,8	100,2 100,9	100,1 100,4	100,0 99,8	100,0 99,9	98,6 99,8	100,2 100,6	99,9 97,8	100,0 99,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ... corresponding month of previous year = 100	A B	103,1 99,8	104,0 99,6	104,2 99,7	104,3 99,0	104,0 99,8	103,8 100,1	103,4 99,9	103,3 99,7	102,8 100,9	102,5 101,4	102,2 99,3	102,2 98,8
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.) Registered unemployed persons ^a (in thous.)	A B	161,4 154,1	165,0 158,4	162,7 156,9	155,1 152,0	146,8 147,7	139,6 143,7	137,4 142,4	136,9 143,1	136,8 144,4	136,9 145,9	139,4 151,3	143,6 157,4
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %) Registered unemployment rate ^a (in %)	A B	13,8 13,2	14,1 13,5	13,9 13,4	13,3 13,0	12,7 12,7	12,1 12,4	12,0 12,3	12,0 12,4	11,9 12,5	12,0 12,6	12,2 13,0	12,4 13,5
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca Job offers declared during a month	A B	3973 3620	5323 4895	6734 7293	7118 5737	7338 5631	6671 5834	5226 5371	7088 6451	5559 6802	5414 5751	4352 4232	3528 2752
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a Registered unemployed persons per job offer ^a	A B	46 50	37 41	32 35	31 35	25 33	22 33	25 30	21 26	24 30	26 36	32 39	42 61
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^c (w zł) Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^c (in zł)	A B	3281,48 3454,44	3224,10 3452,03	3515,76 3665,06	3560,52 3650,73	3393,74 3521,76	3970,17 4063,42	3513,55 3576,00	3735,44 3819,76	3468,51 3520,50	3467,91 3526,09	3850,36 3985,55	4062,09 4079,71
poprzedni miesiąc = 100 previous month = 100	A B	84,4 85,0	98,3 99,9	109,0 106,2	101,3 99,6	95,3 96,5	117,0 115,4	88,5 88,0	106,3 106,8	92,9 92,2	100,0 100,2	111,0 113,0	105,5 102,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ... corresponding month of previous year = 100	A B	102,7 105,3	104,1 107,1	104,9 104,2	106,0 102,5	90,9 103,8	119,5 102,3	105,3 101,8	106,4 102,3	102,0 101,5	104,7 101,7	105,4 103,5	104,4 100,4

a Stan w końcu okresu, b Dane opracowano przyjmując za bazę wyjściową wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the period. b Data about population were compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2011													
B – 2012													
Wskaźnik cen: Price indices of:													
towarów i usług konsumpcyjnych consumer goods and services													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 A		.	.	104,4 ^a	.	.	104,8 ^b	.	.	104,3 ^c	.	.	104,7 ^d
corresponding period of previous year = 100 B		.	.	104,2 ^a	.	.	104,0 ^b	.	.	103,8 ^c	.	.	102,9 ^d
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:													
poprzedni miesiąc = 100 A		113,4	105,4	94,7	106,7	101,2	102,8	82,7	94,1	101,0	97,2	98,3	102,5
previous month = 100 B		103,5	100,7	101,2	110,8	104,7	97,2	96,9	101,5	102,4	102,1	103,3	105,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ... A		189,0	208,7	210,4	222,0	214,5	200,4	159,9	121,1	113,4	109,8	105,1	96,7
corresponding month of previous year = 100 B		88,3	84,3	90,1	93,6	96,8	91,5	107,2	115,7	117,3	123,2	129,6	133,0
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):													
poprzedni miesiąc = 100 A		98,2	103,9	110,4	102,2	98,8	96,4	102,8	111,6	97,7	100,8	101,5	102,1
previous month = 100 B		100,8	102,5	98,0	97,8	100,0	98,4	102,0	106,4	99,1	99,2	100,3	100,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ... A		108,8	106,4	126,3	131,7	131,0	126,0	130,4	146,2	135,8	139,4	139,0	128,3
corresponding month of previous year = 100 B		131,8	129,9	115,4	110,4	111,8	114,1	113,2	107,9	109,5	107,7	106,5	104,6
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:													
poprzedni miesiąc = 100 A		99,7	97,8	108,7	108,0	100,5	101,0	102,8	104,1	105,5	98,1	107,2	112,1
previous month = 100 B		93,3	98,9	93,9	105,9	96,7	106,8	100,7	104,1	108,0	98,7	97,2	95,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ... A		88,6	88,8	97,2	107,2	111,1	96,4	101,2	97,0	111,4	116,3	127,2	154,6
corresponding month of previous year = 100 B		144,7	146,2	126,3	123,9	119,2	126,1	123,6	123,5	126,5	127,2	115,2	98,6

a – d Dane dotyczą okresów (miesiące): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII.

a – d Data concern the periods (months): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2011													
B – 2012													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny 1 kg żyta w skupie	A	4,9	4,7	5,2	5,6	5,7	6,0	6,0	7,0	6,3	6,5	7,3	7,4
Procurement price ^a per kg of pigs for slaughter to price per kg of rye	B	6,8	6,3	6,2	6,6	5,9	7,2	7,0	7,8	8,5	8,3	8,0	7,9
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): Sold production of industry ^b (constant prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	95,5	105,0	115,6	91,6	104,3	98,8	93,0	99,8	120,0	100,7	103,0	86,2
previous month = 100	B	101,5	99,2	108,9	93,3	104,5	100,5	94,5	93,3	114,2	107,1	93,8	80,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	104,0	110,2	107,5	104,4	107,3	101,4	103,7	107,3	104,8	103,6	113,2	105,1
corresponding month of previous year = 100	B	111,8	105,8	100,7	101,9	102,4	104,0	105,9	100,6	96,5	102,6	93,8	87,2
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): Construction and assembly production ^b (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	31,7	128,5	124,7	113,7	130,6	118,6	99,1	96,4	119,6	103,3	96,1	140,1
previous month = 100	B	32,5	78,0	159,8	137,5	100,6	81,8	111,3	90,5	103,4	129,1	86,3	116,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	97,4	138,6	128,8	134,5	157,5	125,5	145,7	112,9	137,9	123,3	131,7	142,0
corresponding month of previous year = 100	B	145,9	88,6	113,5	137,3	105,7	72,9	81,8	76,8	66,4	83,0	74,6	62,2
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	828	1447	2041	3329*	3936*	4671*	5540*	6245*	7023*	8248*	9133*	10543*
Dwellings completed (since the beginning of the year)	B	1319	2265	3833	4728	6008	7004	7848	9027	10189	11845	13404	15028
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	62,6	67,4	61,5	76,5*	74,9*	75,4	72,7*	73,5*	70,5	77,7	78,0*	82,7*
corresponding period of previous year = 100	B	159,3	156,5	187,8	142,0	152,6	149,9	141,7	144,5	145,1	143,6	146,8	142,5

a Ceny bieżące bez VAT. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2011													
B – 2012													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): <i>Retail sale of goods^a (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	71,3	106,2	121,1	101,9	97,8	98,8	98,6	104,3	103,6	106,3	90,3	118,7
<i>previous month = 100</i>	B	77,2	99,8	119,8	98,9	98,8	95,8	103,4	104,7	97,2	107,0	89,3	115,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	99,9	112,0	109,7	118,7	114,8	108,2	104,9	107,9	107,6	109,1	110,0	109,5
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	118,6	111,4	110,2	107,0	108,1	104,8	110,0	110,5	103,7	104,3	103,1	100,7
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^b (w %): <i>Profitability rate of turnover in non-financial enterprises^b (in %):</i>													
brutto	A	.	.	10,4	.	.	11,2	.	.	11,4	.	.	11,9
<i>gross</i>	B	.	.	7,9	.	.	8,2	.	.	7,4	.	.	6,7
netto	A	.	.	8,5	.	.	9,4	.	.	9,6	.	.	9,9
<i>net</i>	B	.	.	6,4	.	.	6,6	.	.	5,9	.	.	5,3
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^b (w mln zł; ceny bieżące)	A	.	.	1803,6	.	.	4209,2	.	.	6579,9	.	.	10495,7
<i>Investment outlays in enterprises^b (in mln zł; current prices)</i>	B	.	.	2043,4	.	.	4449,9	.	.	6764,8	.	.	9998,4
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	.	.	108,2	.	.	100,2	.	.	98,8	.	.	102,0
<i>corresponding period of previous year = 100 (current prices)</i>	B	.	.	113,3	.	.	105,7	.	.	102,8	.	.	95,3
Podmioty gospodarki narodowej ^c	A	331169	331634	331929	326139	326164	326885	327360	327785	328207	328417	328314	327625
<i>Entities of the national economy^c</i>	B	326739	327081	327866	328436	329551	330645	331508	332371	333474	335062	336452	336928
w tym spółki handlowe	A	24911	25067	25065	25197	25354	25512	25655	25792	25923	26043	26205	26387
<i>of which commercial companies</i>	B	26549	26721	26905	27103	27224	27388	27559	27745	27916	28107	28315	28485
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	6533	6556	6539	6547	6563	6579	6593	6602	6613	6626	6651	6667
<i>of which with foreign capital participation</i>	B	6696	6716	6731	6754	6772	6786	6803	6832	6857	6870	6900	6918

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco. c W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively. c In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period.

URZĄD STATYSTYCZNY WE WROCŁAWIU
50-950 Wrocław, ul. Olawska 31

e-mail: sekretariatUSWRO@stat.gov.pl
<http://www.stat.gov.pl/wroc>

PUBLIKACJE URZĘDU STATYSTYCZNEGO WE WROCŁAWIU
WYDAWANE W 2013 R.

ROCZNIKI STATYSTYCZNE

- ✓ Rocznik statystyczny województwa dolnośląskiego 2013
- ✓ Województwo dolnośląskie 2013 – podregiony, powiaty, gminy

ANALIZY STATYSTYCZNE

- ✓ Sytuacja demograficzno-społeczna a aktywność ekonomiczna ludności na Dolnym Śląsku w świetle NSP 2011
- ✓ Kwalifikacje zawodowe a status na rynku pracy mieszkańców województwa dolnośląskiego w świetle NSP 2011

INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

- ✓ Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego
- ✓ Sytuacja społeczno-gospodarcza Wrocławia
- ✓ Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie dolnośląskim w 2012 r.
- ✓ Rynek pracy w województwie dolnośląskim w 2012 r.
- ✓ Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie dolnośląskim w 2012 r.
- ✓ Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim w 2012 r.
- ✓ Rolnictwo w województwie dolnośląskim w 2012 r.
- ✓ Edukacja i wychowanie w województwie dolnośląskim w latach 2010/11 – 2012/13
- ✓ Wyniki finansowe podmiotów gospodarczych w województwie dolnośląskim w latach 2010-2012
- ✓ Ochrona środowiska i leśnictwo w województwie dolnośląskim w latach 2009-2012
- ✓ Środki trwałe i działalność inwestycyjna w województwie dolnośląskim w latach 2009-2012

NARODOWY SPIS Powszechny

- ✓ Ludność w województwie dolnośląskim. Stan i struktura demograficzno-społeczna
- ✓ Aktywność ekonomiczna ludności w województwie dolnośląskim
- ✓ Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności województwa dolnośląskiego
- ✓ Gospodarstwa domowe i rodziny w województwie dolnośląskim. Charakterystyka demograficzna
- ✓ Ludność i gospodarstwa domowe w województwie dolnośląskim. Stan i struktura społeczno-ekonomiczna
- ✓ Zamieszkane budynki w województwie dolnośląskim
- ✓ Mieszkania w województwie dolnośląskim

PORÓWNIANIA MIĘDZYNARODOWE

- ✓ Ceny w Euroregionie Nysa 2013
- ✓ Powiaty w Euroregionie Nysa 2013

FOLDERY I MATERIAŁY OKOLICZNOŚCIOWE

- ✓ Wrocław w liczbach 2013